

የሕይወት ዋስትና

በአባ ገብረ ሥላሴ ጥበቡ
፪ ሺህ ፪ ዓ. ም.

ምስጋና

አንደ ሁል ጊዜው ሁሉ፤ ከሁሉ አስቀድሜ ከእኔ ችሎታ ሳይሆን፤ ከእርሱ ታላቅ ምሕረት የተነሣ፤ ይህን ሥራ ጀምረው እንደጨርሰው ላደረገኝ አምላኬ፤ ታላቅ ምስጋና አቀርባለሁ።

አሁንም በዚሁ ሥራ ወ/ሮ ማርታ ከበደና አቶ ተረፈ በቀለ የሥራውን ግማሽ ሠርተዋልና፤ የበረከት አምላክ በነገር ሁሉ እንዲባርካቸው እየጸለይኩ በእግዚአብሔር ስም አመሰግናለሁ።

ብፁዕ አቡነ ዮሐንስ ስለ አደረጉት እርማት የአኩብሮት ምስጋናየን እንዲቀበሉኝ በትሕትና እጠይቃለሁ።

ብፁዕ አቡነ ሰላማ ለሚያደርጉልኝ አባታዊ ምክርና እንክብካቤ የአኩብሮት ምስጋና አቀርባለሁ።

በመጨረሻ ለንትመት የሚውል ገንዘብ ለረዱኝ ሁሉ እግዚአብሔር አምላክ የሰጡትን በበረከት እንዲመልሰላቸው ከመጸለይ ጋር ከፍ ያለ ምስጋና አቀርባለሁ።

ለመጽሐፉ ግኝት አነሣሽ ምክንያቶች

መጽሐፉን ለመድረስ መነሻ የሆነው፤ ጸሐፊው ለአሥራ አራት ዓመታት ያገለግል ከነበረበት ቦታ ከነዮርክ ወደ ሲያትል በሄደበት ወቅት ሳምንታዊ ጉባኤ ጀመረ። የትምህርቱ ዋና ነጥብ ኃጢአት በሰው ልጅ ላይ ያመጣው ተጽዕኖና ውጤቱ ሲሆን፤ የኃጢአት ውጤት ሞት ከሆነ፤ ከሞት እንዴት ማመልጥ ይቻላል? ለሚለው ጥያቄ በክርስቶስ ሞትና ትንሣኤ የሚለውን ትምህርተ ድኅን ማሳወቅ ነበር። በትምህርቱ መጨረሻ በነበረው ውይይት ይህ ትምህርት በመጽሐፍ መልክ ቢወጣ ብዙ ሰው እንደሚጠቅም ከምእመናን ብዙ ሐሳብ ተገኘ።

በቀረበው ሐሳብ መሠረት የነበረው የትምህርት ቢጋር ወደ መጽሐፍ እንዲቀየር ሆነ። ከዚያ ረቂቁ ለተለያዩ አንባቢያን ተሰጥቶ ፣ የማሻሻያ ሐሳብ ሊገኝ ቻለ። ቀጥሎም በሌሎች ሐሳብ ዳብሮና አስፈላጊ እርማት ተደርጎበት፤ መጽሐፉ በዚህ መልኩ ወጥቶ ለንባብ ቢቃ።

መጽሐፉ

የቅዱስ ቭላዲሚር የሥነ መለኮት ትምህርት ቤት ዲን የነበሩትን ፕሮፌሰር ሆፕኮ፤ “በጡረታ ዘመንዎ ምን ሊያደርጉ ፈልገዋል?” ብለን ለጠየቅናቸው ተማሪዎች ሲመልሱልን፤ “ለሊቃውንት ሳይሆን፤ ለምእመናን የሚነበብ መጽሐፍ እጽፋለሁ” አሉን።

ይህ መጽሐፍ ለሊቃውንት አልተዘጋጀም፤ ማንኛውም ምእመን አንብቦ ራሱን እንዲመረምርበት ብሎም የዘለዓለም ሕይወት ዋስትና እንዲያገኝበት የተዘጋጀ መጽሐፍ ነው። ይህን መጽሐፍ አንብበው ሊቅ ወይም በአውቀት የተራቀቁ እንዲሆኑ

ሳይሆን በእምነት ከሚወድዎ አምላክዎ ጋር አንዲስማሙ ብቻ ነው።

መጽሐፉን ሲያነቡ የመጽሐፍ ቅዱስ ጥቅሶቹ የተወሰዱት፣ በቀዳማዊ ኃይለ ሥላሴ፣ በ1962 ከታተመው መጽሐፍ ቅዱስ መሆኑን አይዘገቡ። ከቻሉ ምዕራፍና ቀጥሮቹን ከመጽሐፍ ቅዱስ ጋር ያዛምዱ፤ በዚያውም መጽሐፍ ቅዱስን ማንበብ ይለማመዳሉ።

የመጽሐፉ መታሰቢያነት

ይህ መጽሐፍ እየተጻፈ እያለ ሁለት የማይተዋወቁ በእኔ ሕይወት ግን ትልቅ ቦታ ያላቸው ትልልቅ ሰዎች ከዚህ ዓለም ወደ ዘላለማዊ አባታቸውና መኖሪያቸው በክብር ተሰብስበዋል።

አንደኛው የምወዳቸው፣ በሕይወቴ ከሰው ጋር መኖርን ያስተማሩኝ መምህራ የሊቀ ሊቃውንት መንከር መኮንን ጓደኛና መንፈሳዊ አባት የነበሩት ቡሩኩ አባ ገብረ ሕይወት ሲሆኑ፤

ሁለተኛዋ በእግዚአብሔርም በሰውም ታማኝ ሁነው የኖሩት ወላጅ አናቴ፣ እማሆይ አሰገደች ዓለሙ ናቸው። ሁለቱም የተከበሩ አማኞች ነበሩ። ሁለቱም ሕይወታቸውን ለእግዚአብሔር የሰጡ ነበሩ፤ ሁለቱም ዕድሜ ጠግበው ከመቶ ዓመት በላይ ኑረው ዐርፈዋል። መጽሐፉ ለሁለቱ በሰላም ላረፉ አረጋውያን፣ በመታሰቢያነት ተሰጥቶአል። ነፍሳቸውን ከቅዱሳኑ ጋር ይደምርልን።

አ እግዚአ አዕርፍ
ነፍሰ አቡነ ገብረ ሕይወት
ወነፍሰ ዓመትከ ወለተ አረጋዊ
አሜን።

ማውጫ

ገጽ

ምስጋና-----	II
ለመጽሐፉ ግኝት አነሣሽ ምክንያቶች-----	III
የመጽሐፉ መታሰቢያነት-----	IV
መቅድም-----	IX
መግቢያ-----	XV

ክፍል አንድ፣

የሰው ተፈጥሮአዊ ምንነትና ኃጢአት 1

1.1 የሰው ተፈጥሮዊ ምንነት-----	2
1.1.1 ሰው በእግዚአብሔር ምሳሌ ተፈጠረ-----	3
1.1.2 የሰው ዕውቀት-----	3
1.1.3 ሰው የክብር ቦታ ተሰጠው-----	4
1.1.4 ሕግና ደንብ ተሰጠው-----	5
1.1.5 መለኮታዊ ተቋም የሆነው ቤተ ሰብ-----	7
1.1.6 የሰው አፈጣጠር-----	8
1.2. የሰው በኃጢአት መውደቅና ውጤቱ-----	9
1.2.1 ሰውን ከእግዚአብሔር መለየት-----	22
1.2.2 ሁለንተናዊ ከፋት-----	23
1.2.3 ምኞት-----	23
1.2.4 አመፀኝነት-----	24
1.2.5 እርስ በርስ መወንጀጀል-----	25
1.2.6 እርግማን፣ ድካም፣ ድህነትና የመከራ ኑሮ-----	26

ክፍል ሁለት፤

ሰው በአግዚአብሔር ፊት የኖረባቸው ሕጎች 31

2.1	መግቢያ-----	31
2.2	ሰው ከአግዚአብሔር ጋር እስታራቂ እስፈለገው-----	33
2.3	የንጽሐ ጠባይዕ ሕግ-----	34
2.4	የኃጢአት ሕግ-----	35
2.5	ኃጢአትን ያወቀበት የአግዚአብሔር ቅዱስ ሕግ-----	36

ክፍል ሦስት፤

አግዚአብሔር ሰውን ያዳነበት መንገድ 39

3.1	አብርሃምን ጠራ/መረጠ-----	39
3.2	ልጁን ላከ-----	41
3.3	ልጁ የሰይጣንን ሥራና አሠራር አፈራረሰው-----	44
3.3.1	ያለ ኃጢአት በመወለድ-----	44
3.3.2	በናዝሬት ተወልዶ ናዝሬዊ በመባል-----	45
3.3.3	ከሁሉም የከፋውን መከራ በመቀበል-----	47
3.3.4	ሞትን አሸንፎ ሕያው በመሆን-----	57

ክፍል አራት፤

ትንሣኤውና ማሰረጃዎች 65

4.1	የትንሣኤው ማረጋገጫዎች-----	65
4.1.1	መላእክቱ-----	65
4.1.2	ባዶው መቃብር-----	69
4.1.3	የመግነዙ ጨርቅ-----	71
4.1.4	ጠባቂዎቹ-----	72

4.1.5	ክርስቶስ በአካል ታየ-----	73
4.2	ጌታ ከትንሣኤ በኋላ በአካል ያከናወናቸው-----	74
4.2.1	ስም ጠራ-----	74
4.2.2	ቁስሉን አሳየ-----	76
4.2.3	ሰላም ሰጠ-----	78
4.2.4	ሥልጣን ሰጠ-----	81
4.2.5	ምግብ በላ-----	82
4.2.6	በሥልጣን እዘዘ-----	84
4.3	የሞቱና የትንሣኤው ማጠቃለያ-----	86
4.3.1	ሞቱ-----	86
4.3.2	ትንሣኤው-----	88

ክፍል አምስት፤

አማኞች ያገኙት በረከትና ድርሻቸው 95

5.1	አማኞች ያገኙት በረከት-----	95
5.1.1	ከኃጢአት ድነዋል-----	97
5.1.2	ሰማያዊ በረከት አግኝተዋል-----	100
5.1.3	እንደ ገና በእዲስ ተሠርተዋል-----	102
5.1.4	ልጅነት አግኝተዋል-----	104
5.2	የሰው ድርሻ ምንድነው?-----	105

ክፍል ስድስት፤

የሕይወት ሕግና ሰው 107

6.1	ሕጉ ሕያው ነው-----	107
6.2	ፍሬ ሰጪ ነው-----	110
6.3	ሕይወት ሰጪ ነው-----	111

6.4	ለእግዚአብሔር ይገዛል-----	113
6.5.	የሥጋን ምኞት ያሸንፋል-----	114
6.6.	ከእምነት የተነሣ መታዘዝን ያሰጣል-----	116

ክፍል ሰባት፤

የክርስቲያን ኃላፊነትና ተልእኮ 119

7.1	ፍቅር-----	119
7.2	የፍቅር ባሕርያት-----	126
7.3	ታላቅ ተስፋና ታላቅ ኃይል-----	131
7.4	በሕይወትና በሥራ መመስከር-----	135
7.4.1	የሕይወት ምስክርነት-----	135
7.4.2	ምስክርነት በእግዚአብሔር ቃል-----	138

ክፍል ስምንት፤

የማጠቃለያ ሐሳብ 143

መቅደም

በሰው ሕይወት ውስጥ የሚመለከት ጥያቄ “የወደፊት ሕይወቴ ምን ይሆናል?” የሚል ነው። ዛሬም እንኳ በሐዲስ ኪዳን በምንኖር ሰዎች፤ ይህ ጥያቄ የተለመደ ነው። ክርስቶስ በሚያስተምርበት ጊዜ እንድ ወጣት ይህን ጥያቄ ጠይቆ ነበር። «እንድ ሰው ወደ አርሱ ሩጦ ተንበረከክለትና፤ ‘ቸር መምህር ሆይ፤ የዘላለም ሕይወትን እወርስ ዘንድ ምን ላድርግ?’ ብሎ ጠየቀው» ማር 10 ፥ 17።

ይህ ጥያቄ በጥልቀት ሲታይ፤ የጠቅላላው የሰው ልጅ ጥያቄ ሁኖ ይገኛል። ሰው ሲፈጠር ጀምሮ በዘላለማዊ ማንነት የተፈጠረ ስለ ሆነ፤ ጥያቄውም ቋሚ ሁኖ ይኖራል። ጌታ በሚያስተምርበት ዘመን ብዙ ሰዎች ተመሳሳይ ጥያቄ ይጠይቁ ነበር። ብዙዎቹ ጥያቄዎች ከዘላለም ሕይወት ጋር የተያያዙ ነበሩ። ከላይ በማርቆስ ወንጌል የተጠቀሰው ወጣት የጠየቀውም ይህንኑ ነበር። በየትኛውም ጊዜና ቦታ ይህ ጥያቄ ይመጣል፤ የሰው ልጅ ለዚህ ጥያቄ መልስ ካላገኘ ዕረፍት የለውም።

ለዚህ ነበር ኒቆዲሞስ በሌሊት ወደ ጌታቸን ኢየሱስ ክርስቶስ በመሄድ “እግዚአብሔር ከእርሱ ጋር ከሆነ በቀር፤ እንተ የምታደርጋቸውን እነዚህን ምልክቶች ሊያደርግ የሚችል የለምና መምህር ሁኔታ ከእግዚአብሔር ዘንድ እንደ መጣህ እናውቃለን” ያለው።

ጥያቄው የውስጥ ጩኸት ያስቸገረው ሰው ጥያቄ ነበር። ይህን የምንረዳው በክርስቶስ መልስ ነው። ጌታ የኒቆዲሞስን ጥያቄ የመለሰው፤ ዳግም መወለድ ያስፈልጋል፤ በማለት ነበር። ዳግመኛ ያልተወለደ ሰው የእግዚአብሔርን መንግሥት አያይም።

ወደ እግዚአብሔር መንግሥትም አይገባም አለ። ሰው ከእግዚአብሔር መንግሥት ተለይቶ ቢኖር ዋስትና እንደሌለው ሲገልጽ ነው።

ሐዋርያው ጳውሎስ የጮኸው ጩኸት የዚህን ጉዳይ እውነተኝነት በጥልቀት ያረጋግጣል። ሐዋርያው ሕይወትን፣ ከእግዚአብሔር ተለይቶ ሲመለከት ለሞት የተሰጠ ሁኖ አገኘው ። የሕይወትን አስከፊነት የገለጠበት ክፍል ለሁላችን ትምህርት የሚሰጥ ነው። ስለሆነም ሐዋርያው ጳውሎስ በስፋት የገለጸው በሚከተለው አንቀጽ ተመልከቷልና እንመለከተው።

በእኔ ማለት በሥጋዬ በጎ ነገር እንዳይኖር ዓውቃለሁና፤ ፈቃድ አለኝና፤ መልካሙን ግን ማድረግ የለኝም። የማልወደውን ክፉን ነገር አደርጋለሁና ዳሩ ግን የምወደውን በጎውን ነገር አላደርገውም። የማልወደውን የማደርግ ከሆንሁ ግን ያን የማደርገው አሁን እኔ አይደለሁም፤ በእኔ የሚኖር ኃጢአት ነው እንጂ። እንግዲያስ መልካሙን አደርግ ዘንድ ሰወድ በእኔ ክፉ እንዲያደርግኝ ሕግን አገኛለሁ። በውስጡ ሰውነቴ በእግዚአብሔር ሕግ ደስ ይለኛልና፤ ነገር ግን፤ በብልቶቼ ከአእምሮቼ ሕግ ጋር የሚዋጋውንና በብልቶቼ ባለ በኃጢአት ሕግ የሚማርከኝን ሌላ ሕግ አያለሁ። እኔ ምንኛ ጎሳዳላ ሰው ነኝ ! ለዚህ ሞት ከተሰጠ ሰውነት ማን ያድነኛል? ¹

ለመሆኑ ሐዋርያው እንዲህ ያለ ጩኸት እንዲጮኽ ያስገደደው ምን ይሆን? ቃሉን በማስተዋል ከተመለከትነው ያን እንዲያደርግ የሚያስገድደው ወስጣዊ ማንነቱ በሕይወቱ ሊያደርገው የማይወደው ጉዳይ ነው። ይህን የማይወደድ ተግባር እንዲያደርግ ያስገደደው ደግሞ ኃጢአት እንደ ሆነ ሐዋርያው ገልጿል። ኃጢአት በሰው ልጅ ላይ ያመጣው ተጽዕኖ እንዲሁ በቀላሉ የሚታይ አይደለም። ኃጢአት በሰውና በእግዚአብሔር

መካከል ገብቶ ሁለቱን ማለትም አፍቃሪው እግዚአብሔርንና ተፈቃሪው ሰውን ለያያቸው። አፍቃሪው እግዚአብሔር የሰጠውን ፍቅሩን የሚቀበለው ሰው ከቦታው ታጣ። በአንጻሩ ሰውም ከሚያፈቅረው አባቱ ከእግዚአብሔር ተለየና ዋስትና አጣ ። ለዚህ ነው ይህ ዓይነት መጽሐፍ አስፈላጊ የሆነው። ለሰው ልጅ የሕይወት ዋስትና የሚሆነው ነገር ያስፈልገዋል። የሕይወት ዋስትና የሚለው መጽሐፍ አስፈላጊነት ይህንን ለማስገንዘብ ነው።

አዳም በወደቀ ጊዜ እግዚአብሔር ለአዳም የተናገረውንና አዳም የመለሰውን ስናስብ የሰው ሕይወት ምን ደረጃ ላይ እንዳለ ያስረዳል። አዳም የት ነህ? ለሚለው የእግዚአብሔር ጥያቄ የአዳም መልስ የሚያሳዝን ነበር። “በገነት ድምፅህን ሰማሁ፤ ዕራቄቴንም ስለ ሆንሁ ፈራሁ ፤ ተሸሽግሁም ።” ዘፍ 3 ፥ 10 ።

ይህ ነበር የሰውን ልጅ ሕይወት ዋስትና አልባ እንዲሆን ያደረገው። ታዲያ ሰው ከዚህ በኋላ እግዚአብሔር ምሕረት ባያደርግለት ኑሮ ምን ይሆን ነበር? የዚህ መጽሐፍ አስፈላጊነት ሁለተኛው ምክንያት ይህንኑ ዐቢይ ጉዳይ ማስረዳት ነው። በባሕርይ ፍቅር የሆነው እምላካችን፤ ሰውን በዚያው ባለበት እንዳለ፤ ዕራቄቱን የሆነውን ሰው ሲከልለው “እግዚአብሔር እምላክም ለአዳምና ለሚስቱ የቀርበትን ልብስ አደረገላቸው አለበሳቸውም” ይላል ። ዘፍ 3 ፥ 21 ።

ይህም ዋስትና፤ በኋላ ዘመን እንዲያው በጸጋው ለሚሆነው የማዳን ሥራው ማረጋገጫ ነበር። ሐዋርያው ጳውሎስ ይህንን የማዳን ሥራ እንዴት እንደ ተከናውነ ሲገልጽ “ነገር ግን ገና ኃጢአተኞች ባለን ከርስቶስ ስለ እኛ ሙቶአልና፤ እግዚአብሔር ለእኛ ያለውን የራሱን ፍቅር ያስረዳል” ብሏል። ሮሜ 5 ፥ 8 ።

¹ ሮሜ 7 ፥ 18-24 ።

እግዚአብሔር ፍቅሩን ያሳየው ገና ሰው ወዲያው የወደቀ ጊዜ ያንኑ የወደቀውን ሰው በመፈልግ ነው። ከዚያም ከወደቀበት እንዳለ፡ የጸጋ ምሳሌ የሆነውን የማይቀደድና በቀላሉ የማይልቅ፡ በራሱ በእግዚአብሔር የተከናወነውን ቁርበት የሚባል ልብስ በማልበስ ነበር። ከዚህ ስንኳን፤ የሰው መሠረታዊ ችግር የት ላይ እንደ ጀመረና የዚህ ችግር መቋጫ ምን እንደ ሆነ ስናነብ፤ ጥቂት ግንዛቤ ይኖረናል። ከዚህ ተነሥተን የሰውን የውድቀት ሕይወት ስናመዛዝን፤ የእግዚአብሔርን የጽድቅ ፍትሐና ፍቅር፤ በፍቅሩም የሰው ልጅ ዋስትና የሆነውን መዳን፤ የዳነው የሰውን ልጅን ሕይወትና ኃላፊነት መመልከት እንችላለን። ሦስተኛው የመጽሐፉ ዓለማ፤ ሰዎች ይህንን ተረድተው እንዲጠቀሙ ነው።

በኃጢአት ምክንያት ከእግዚአብሔር የተለየው ሰው ያጣው የእግዚአብሔርን ፍቅር ብቻ ሳይሆን እንዲገዛው የተሰጠውን ዓለምና እንዲኖርበት የተሰጠውን ቦታ ገነትን ጭምር ነበር። ወደ እግዚአብሔር ምሕረት እንዳይደርስ፤ የሚንበላበል ሰይፍ በያዙ የኪሩቤል ሠራዊት የተከበበውን የገነት በር ስናይ፤ ሰው የተባለው ፍጡር ያለው ችግርና የችግሩ ጥልቀት ምን ያህል አስከፊና ከባድ እንደ ሆነ መረዳት አያዳግትም። ይህን እየተመለከትን ስንጻድ ይኸው የሰው ሕይወት ተስፋ አልባ ሁኖ እንመለከተዋለን። ከመሬት መረገም ጀምሮ አፈር ነህና ወደ አፈር ትምለሳለህ የሚለውን እርግማን መሸከም ነበረበት። ይህ ነው የሰውን ሕይወት ዋስትና አልባ ያደረገው።

በደል እየበዛ በሄደ ቊጥር፤ ሰውና እግዚአብሔር ልዩነታቸው እየበዛ ሄደ። ኢሳይያስ ይህን ልዩነት ባሳዛኝ አኳኋን ይገልጠዋል። “እነሆ ፤ የእግዚአብሔር እጅ ከማዳን አላጠረችም ፤ ጆሮውም ከመስማት አልደነቁረችም፤ ነገር ግን በደላችሁ በእናንተና በእምላካችሁ መካከል ለይታለች፤ እንዳይሰማም ኃጢአታችሁ ፊቱን ከእናንተ ሰውሮታል። እጃችሁ በደም

ጣታችሁም በበደል ረከሳለች፤ ከንፈራችሁም ሐሰትን ተናግረዋል፤ ምላሳችሁም ኃጢአትን አሰምቶአል”።²

ይህም በሰውና በእግዚአብሔር መካከል በገባው ኃጢአት ምክንያት የመጣ ልዩነት ነው። ‘የሕይወት ዋስትና’ የሚለው መጽሐፍ እራተኛው አስፈላጊነትም ይህን ከምሕረትና ከቸርነት የራቀ ሰው እግዚአብሔር እንዴት እንደ ለወጠውና ዋስትና እንደ ሰጠው ማሳየት ነው።

እግዚአብሔር ይህን ስጦታ ያከናወነው መጀመሪያ የተወሰኑ ሰዎችን በመጥራትና ለእነዚያ ሰዎችም ተስፋ በመስጠት ነው። ለእንድ ሰው የተሰጠው ተስፋ ሁሉንም ዓለም የሚያጠቃልል የእግዚአብሔር ፍቅር ተስፋ ነበር።

“በዘርህ አሕዛብን አባርካለሁ” የሚለው አማላካዊ የፍቅር ቃል ፤ በልጁ በኩል እንደሚላከና ለሕይወቱ ዋስትና ያልነበረው የሰው ልጅ ዋስትና እንዲያገኝ አደረገው ። ይህንን ነው ሐዋርያው እንዲህ በማለት ያስተላለፈልን “ነገር ግን ስጦታው እንደ በደሉ መጠን እንደዚያው አይደለም ። በእንድ ሰው በደል ብዙዎቹ ሙተዋልና፤ ነገር ግን የእግዚአብሔር ጸጋና በእንድ ሰው በኢየሱስ ክርስቶስ ጸጋ የሆነው ስጦታ ከዚያ ይልቅ ለብዙዎች በዛ”።³

የእግዚአብሔር የፍቅር ምሕረት ሰው ከበደለው በደል በላይ ስለ ሆነ፤ የሰውን ኃጢአት ከመሸፈን አልፎ የልጅነት ሥልጣን እንዲኖረው አደረገ፤ ጌታ በመስቀል ላይ ሁኖ እርግማኑን አስወገደለት። በዚህ ምክንያት ሰው ከእግዚአብሔር ጋር የመኖር ዋስትና እንዲያገኝ ሆነ ማለት ነው።

² ኢሳ 59 ፡ 1-3።

³ ሮሜ 5 ፡ 15

አምስተኛው የሕይወት ዋስትና የሚለው መጽሐፍ አስፈላጊነት፣ ይህን ታላቅ በረከት የሰው ልጅ ተመልክቶ እንዲጠቀምበት ለመጠቀም ነው።

ሐዋርያው ጳውሎስ እንደገለጸው፡ “በመስቀል ላይ የተሰቀለ የተርገመ ነው” የተበለውን የእርግማን አዋጅ እርሱ ሙሉ በሙሉ በመቀበል የተፈረደበትን ሰው ከኃጢአት እርግማን ዋጀው። ይህም ከቁጣ ልጅነት ወደ ተወደደ ልጅነት ለወጣው፤ የዚህን ምክንያት የሐንስ የሚነግረን፤ እግዚአብሔር ዓለሙን እንዲሁ ስለ ወደደው ነው ይለናል።

በዚህ መለኮታዊ ፍቅር የተወደደው የሰው ልጅ አሁን ባለበት ደረጃ የልጅነት ሙብት ያለው፤ የዘላለማዊነት ዋስትና የተቀበለ በእግዚአብሔር ፊት የተወደደ፤ ከፍርሃት ነጻ ወጥቶ በትንሣኤ ተስፋ ዘላለማዊነት በልቡ የተቀመጠ፤ ለዚህ ዘላለማዊነት በትጋት የሚሠራ፤ እንደ ባሪያ ሳይሆን እንደ ልጅ ተቈጥሮ በፍቅር ለፍቅር የሚሠራ ሁኗል። ‘የሕወይት ዋስትና’ ይህን እውነት ባጭሩ የሚያሳይ መጽሐፍ ነው። የሁሉንም ሐሳብ ከዚህ ከመግለጥ ይልቅ ዕድሉን ለአንባቢ መስጠቱ ይሻላልና አንባቢ ልብዎን በማነቃቃት ጊዜ ወስደው እንዲያነቡ ተጋብዘዋል። መልካም ምንባብ ይሁንልዎ።

አባ ገብረ ሥላሴ ጥበቡ ።

መግቢያ

በዓለም ያለውን ኅብረተ ሰብ ደስታ አልባ እንዲሆን ያደረጉ ምክንያቶች ብዙዎች ናቸው። ብዙ ትዳር ያልያዙ ወጣቶች የትዳር ዋስትና በማጣት ተስፋ የቆረጡና ከደስታ የተለዩ ሁነው ይገኛሉ። ብዙ ባለትዳሮችም የትዳር ስኬት በማጣት አብረውም እየኖሩ፤ የብቸኝነት ተጠቂ ሁነዋል። ይህም የትዳር ስኬት ማጣት፤ ሕይወት ትርጉም የለሽና ዋስትናቢስ ነው ብለው እንዲያስቡ አድርጓቸዋል። ጥቂት የማይባሉ ወላጆች የልጅ ማሳደግ ዋስትና በማጣት ደስታ ካጡ ተስፋ ከቆረጡ ቆይተዋል። የዜና መገናኛዎች መወያያም ሁነዋል።

የሃይማኖት መሪዎች፣ የሀገር አስተዳደሪዎች፣ የገንዘብ ተቋማት ጠበብቶች፣ የዓለም አቅጣጫ ወዴት እንደሚሄድ ግራ ስለገባቸው ሁሉም ለሚመሩት ሕዝብ ለሚያስተዳደሩት ኩባንያ ዋስትና መስጠት አልቻሉም። በአሠሪና ሠራተኛ መካከል ያለው ግንኙነት በውጥረት ውስጥ ስላለ ሁሉም ተፈራርቶ የጥቃት ቀን የሚፈልግ ይመስላል። በአንድ ቃል ለማስቀመጥ ዓለም ሕይወትን ለመምራት ዋስትና መስጠት አልቻለችም።

ጠበብቶች ለሕይወት መልስ ካልሰጡ፤ መሪዎች ለሕዝባቸው የሚያረጋጋ ተስፋ ከሌላቸውና፤ በሚመሩት ሕዝብም ካልታመኑ፤ የሃይማኖት መሪዎች በሚያመልኩት አምላክ መታመን ካቃታቸው፤ ምን ይሁን? ለሚለው የሕይወት ጥያቄ መጽሐፍ ቅዱስ ብቻ በቂ መልስ ይሰጣል። የእግዚአብሔር ቃል የእኛን የችግር መፍትሔ የሚገልጠው፤ ከችግራችን በመጀመር ነው። ሮናል ሐይፊዝ፤ *The Practice of Adaptive Leadership* በሚል ርእስ በተደረሰ መጽሐፋቸው፤ የግጭትን መነሻዎች ሳያውቁ መፍትሔውን መፈለግ፤ ችግሮችን ማባባስ

እንደ ሆነ ጽሑፋቸው ይገልጻል። ለምሳሌ የበሽታውን ምክንያት ሳያውቁ መድኃኒት የሚያዝዙ ሐኪሞች በሽታውን ከማስታገስ /ከማዳን/ ይልቅ በሽታውን የሚያባብስ ችግር ሊፈጥሩ ይችላሉ ብለዋል።

እንደዚሁም ሁሉ የሰው ልጅ ችግር ካልታወቀ፣ መፍትሔውንም ማወቅ አይቻልም። ትልቁ የምሥራች፣ የሰው ልጅ ችግር ኃጢአት እንደ ሆነ መጽሐፍ ቅዱስ ተናግሯል። ኃጢአት፣ ከእግዚአብሔር መለየት፣ ሕማም፣ ለሞት የተሰጠ ሕይወት በጨለማው ገዥ መያዝ በመባል ተገልጧል። ስለዚህም የሰው ልጅ ሕይወት ዋስትና ያጣው፣ ከእግዚአብሔር በለየው ኃጢአት ምክንያት ነው እንላለን። ለዚህ እግዚአብሔር የሰጠው መፍትሔ፣ በልጁ በኩል ከእርሱ ጋር መኖርን ነው።

እግዚአብሔር ዓለምን ለማዳን፣ በመረጠው ሕዝብ ላይ ያደረገውን ችርነት ሕዝቡ እንዴት እንደ ተመለከተውና የሕይወቱ ዋስትና እንዲሆነው መረዳት ይቻላል ። ይህን የተረዳው ሙሴ እንዲህ አለ። “እንደ እግዚአብሔር ያለ ማንም የለም። መኖሪያህ የዘላለም አምላክ ነው። የዘላለም ከንዶች ከአንተ በታች ናቸው፤ ጠላትህን ከፊትህ አውጥቶ፡- አጥፋው ይላል”። ዘዳ 33:27።

አራት መቶ ዓመት በባርነት ለተሰቃየ፣ ከአርባ ዓመት በላይ በምድረ በዳ ለተንከራተተ፣ ለቀጣዩ የማይታወቅ ዓመት ከጠላት ጋር ለሚጋፈጥ ሕዝብ፣ ከዚህ በላይ የሚያጽናና ቃል ማግኘት አዳጋች ነው። ይህ ቃል አሁንም የሕይወት ዋስትና ላጡ የማይናወጥ ዋስትና ሁኖ ይኖራል። “መኖሪያህ የዘላለም አምላክ ነው” የሚለው ቃል የሕይወት ዋስትና ባጣው ዓለም ውስጥ፣ ተስፋ ላጣ ልብ ተስፋ፣ ለተጨነቀ መጽናኛ፣ የዓለም የመከራ ማዕበል ለሚያናውጠው መቆሚያ መልክቅ ሁኖ ይኖራል።

“መኖሪያህ የዘላለም አምላክ ነው፤” የሚለው አምላካዊ ቃል ዓለምን የምናይበት ምልክታ የተለየ እንዲሆን ያደርጋል። ዛሬ ታይቶ ነገ በማይደገም ዓለም ሁኔታ ላይ ተመሥርቶ በሚፋጀው ዓለም ውስጥ እግዚአብሔርን መኖሪያ በማድረግ ረዥሙን የዘላለም ሕይወት መመልከትን የመሰለ የሕይወት ዋስትና ምን ሊኖር ይችላል? የሕይወት ዋስትና የሚለው ይህ መጽሐፍ፣ በዚህ አምላክ መኖሪያነት የዘላለም ሕይወትን ለማግኘት፣ ልምምድ የምናደርግበት መጽሐፍ ነው።

ከላይ እንደ ተገለጠው የሕይወት ዋስትና የሚለው ይህ መጽሐፍ፣ የሰው ልጅ ችግር ከሆነው ኃጢአት በፊት፣ የሰውን ሕይወት መጠነኛ ማብራሪያ በመስጠት የኃጢአትን አጀማመርና የኃጢአትን ውጤት፣ በመቀጠልም ሰው በኃጢአት ውስጥ የኖረውን ኑሮ በማብራራት በቂ ምልክታ ይሰጣል። በማስከተልም ኃጢአተኛው ሰው በእግዚአብሔር ፊት ምን እንደ ተሰማው በመግለጥ፣ የእግዚአብሔር መለኮታዊ መፍትሔ የሆነውን የማዳኑን ሥራ ያብራራል። በመቀጠልም የእግዚአብሔርን መለኮታዊ ውሳኔ ተግባራዊነት፣ የተለየ ዘርን በመጥራትና በመለየት ሥራውን እንዴት እንደ ጀመረ ያስጨብጣል።

በመቀጠልም በፍቅር የተሞላው አምላክ፣ ከራሱ መለኮታዊ ፍቅር በመነሣት አንድያ ልጁ ፍጹም ሰው ሁኖ የመገለጡን እውነተኛ ምንነት ያስነብበናል። ይህም የሰው ጠንቅ የሆነውን ኃጢአትን አስወግዶ በክርስቶስ ሞትና ትንሣኤ የሰውን ልጅ ነጻነት ያውቃል። ከዚያም ሞትና የሱ መውጊያ የሆነው ኃጢአት የተደመሰሰለት አማኝ ድርሻው ምን ይሁን? የሚለውን ጥያቄ ይመልሳል።

በመጨረሻው ከፍል ላይ የተወደደውና የዳነው ሰው በታላቁ ትእዛዝና በታላቁ ተልእኮ አማካይነት የተመደበበትን ሥራ ማከናወን ግዴታና ኃላፊነት በማብሰር ወደ ማጠቃለያ

ሐሳቡ ጋብዞ ይደመድማል። በዚህ መሠረት አንባቢው ለግንዛቤ ይህን ያህል ከተገለጸለዎ፣ እርሶዎም የራሱን ድረሻ አንብበው ቢጠቀሙ ለእድገት መልካም ነው። መልካም ንባብ እንዲሆንለዎ በመመኘት ለሚሰጡን አስተያየት ከምስጋና ጋር በደስታ እንቀበላለን።-----

አባ ገብረ ሥለሳሴ ጥበቡ
አትላንታ ጆርጂያ

ከፍል አንድ

የሰው ተፈጥሮአዊ ምንነትና ኃጢአት

ምን ጊዜም ቢሆን ስለ አንድ ነገር ስናጠና የሚጠናውን ተጠኝ ከማየታችን በፊት የመጣበትን የት መጣና የሆነውን ማጥናት የግድ ነው። አንድ ቦታ ቤተ ክርስቲያን ለማሠራት ፕላን ያሰወጡ ምእመናን መሬቱን ከገዙ በኋላ ያስጠኑትን ጥናት ከዚያ መሬት ላይ የሚያስቀምጡትን ሕንጻ ስፋትና የአገልግሎት መጠን በወረቀት ላይ አስፍረው ለሰው ማስጠናት ነበረባቸው ሕዝቡ ያን በማጥናት የወደፊት ቤተ ክርስቲያናቸው ምን ዓይነት ቤተ ክርስቲያን እንደሚሆንና ምን እንደሚመስል ያውቁ ነበር።

እንደዚሁም ሁሉ የሰውን ተፈጥሯዊ ምንነት ስናጠና አስቀድመን የምንመልከተው የሰውን ሁለንተናዊ ምሉዕነቱን እንመለከታለን ይህም የሰውን ክቡርነት የሚያሳውቀን ሲሆን የውድቀቱንም ከብደት እንድንረዳ ያደርገናል። በመሆኑም በዚህ ከፍል ስለ ሰው አፈጣጠር፣ ከሥልጣን ውድቀትና የውድቀቱ ውጤት የሆነውን የሰው ልጅ ችግር እንመለከታለን። በዚህ ከፍል ከፍተኛ ነጥብ የሆነውን የሰውን አወዳደቅ መመልከት እጅግ አስፈላጊ ነው። ከዚያ ቀድሞ ግን ሰው በኃጢአት ከመውደቁ በፊት የነበረውን ክብር መረዳት ተገቢ ነው። በመጀመሪያ እግዚአብሔር ሰውን የፈጠረው በራሱ ምሳሌ ነው። ሰው ከፍጥረታት ሁሉ ይልቅ የከበረ ፍጥረት ስለ መሆኑ በራሱ ሰውን በፈጠረው በእግዚአብሔር ተመስክሮለታል። “እግዚአብሔርም አለ ሰውን በመልካችን እንደ ምሳሌያችን እንፍጠር።”⁴

⁴ ሠፍ1 ፡ 26

ከዚህ ሂደት ያለፈ ጥልቅ ሐሳብም እንመለከታለን። “እግዚአብሔርም አለ ሰውን በመልካችን እንደ ምሳሌያችን እንፍጠር” በማለት የተናገረው ይህ ቃል የሚያመለክተው የሰውን ተፈጥሮ ብቻ ሳይሆን፤ የሥላሴ አንድነትና ሦስትነት፤ ሰው ሲፈጠር ጀምሮ ይታወቅ ዘንድ ግድ መሆኑን ነው። ይህም የሰውን ከብርና ሥልጣን ከፍ የሚያደርግ ምሥጢር ነው።

እግዚአብሔር ሰውን ሲፈጥር ጀምሮ የሚንቀሳቀስና የማይንቀሳቀስ ፍጥረት ሁሉ ገዥ አድርጎ ሥልጣን ሰጥቶታል። “እግዚአብሔርም ሰውን በመልኩ ፈጠረ፤ በእግዚአብሔር መልክ ፈጠረው ወንድና ሴት እድረኝ ፈጠራቸው። እግዚአብሔርም ባረካቸው፤ እንዲህም አላቸው ብዙ፤ ተባዙ፤ ምድርንም ሙሉአት ፤ ግዙአትም፤ የባሕርን ዓሦችና የሰማይን ወፎች በምድር ላይ የሚንቀሳቀሱትንም ሁሉ ግዙአቸው”።⁵ በማለት ለሰው ልጅ የሰጠውን ሥልጣን፤ ዘርዘሯል። በዚህ ጽሑፍ መግለጥ የተፈለገው፤ ሰው ከኃጢአት በፊት ምን ከብር እንደ ነበረውና ከእግዚአብሔር ጋር የነበረው ግንኙነት ምን ይመስል እንደ ነበር፤ እንዲሁም ያ ከብር እንዴትና በምን እንደ ተወሰደ፤ አሁን ያለበትን ደረጃ ማሳወቅ በመሆኑ የሰውን አፈጣጠር እንዴት እንደ ሆነ በሚከተሉት ነጥቦች እናያለን።

1.1 የሰው ተፈጥሮአዊ ምንነት

በዚህ ነጥብ ላይ በመነሣት እግዚአብሔር ሰውን ሲፈጥር ያለውን ዓለማዊ የሕይወት ዋስትና ምን እንደ ነበር በማብራራት ከፍ ብሎ በተገለጠው ነጥብ መነሻነት የጀመርነውን ገለጻ በመቀጠል ፤ የሰውን ተፈጥሮአዊ ምንነት፤ በተለያዩ ንዑሳን ክፍሎች በመከፋፈል ቀጥሎ እናቀርባለን።

1.1.1 ሰው በእግዚአብሔር ምሳሌ ተፈጠረ

ሰው በእግዚአብሔር ምሳሌነት ተፈጠረ ሲባል ምን ማለት ነው? ይህ ማለት የሰውን ዐዋቂነት፤ ነባቢነት፤ ሕያውነትና ዘለዓለማዊነት፤ በመጠኑ በመተንተን የሚቻለውን ያህል ግንዛቤ እንዲኖር ማድረግ ማለት ነው። ስለዚህም ይህን ተንትኖ መረዳት አስፈላጊ ነው። ሰው እግዚአብሔርን የሚመስልባቸው ምንነቶችና ምክንያቶች በርካታ ሲሆኑ የሚከተሉት ግን ዋና ዋናዎቹ ናቸው።

- ዐዋቂ ሁኖ መፈጠሩ
- ሕያው ሁኖ መፈጠሩ
- የፍጥረት አለቃ ሁኖ መፈጠሩ
- በእግዚአብሔር ዘንድ ልዩ ቦታ ማግኘቱ
- ተፈጥሮአዊ ማንነቱ ናቸው ።

1.1.2 የሰው ዕውቀት

ከፍጥረታት ሁሉ ከሰው በቀር ሕግ የተሠራለትና የተሰጠውን ሕግም እንዲጠብቅ ኃላፊነት የተሰጠው የለም። የዚህን እውነተኝነት ለማረጋገጥ እግዚአብሔር የተናገረውን መመልከት በቂ ግንዛቤ ይሰጠናል። ለዚህም ነው መጽሐፍ ቅዱስ “እግዚአብሔር አምላክም ሰውን እንዲህ ብሎ አዘዘው። “ከገነት ዛፍ ሁሉ ትበላለህ፤ ነገር ግን መልካምንና ክፉውን ከሚያስታውቀው ዛፍ አትብላ፤ ከእርሱ በበላህ ቀን ሞትን ትምታለህና፤”⁶ በማለት ነው ትእዛዝ እንደ ተሰጠው የሚያስተምረን።

ሰው ሲፈጠር ጀምሮ ተፈጥሮአዊ ዕውቀት እንደ ነበረው እናያለን። የአዳም የዕውቀት መጠን እየሰፋና እያደገ እንደ ሄደ በዘፍጥረት መጽሐፍ እንዲህ ተብራርቷል “እግዚአብሔር አምላክ

⁶ ዘፍ 2 ፡ 17።

ከም የምድር አራዊትንና የሰማይ ወፎችን ሁሉ ከመሬት አደረገ፤ በምን ስም እንደሚጠራቸውም ያይ ዘንድ ወደ አዳም አመጣቸው። አዳምም ሕያው ነፍስ ላለው ሁሉ በሰሙ እንደ ጠራው ስሙ ያው ሆነ።”⁷ በማለት ነበር ጉዳዩ የተገለጸው። ከዚህ አገላለጽ ብዙ መሠረታዊ ትምህርት የምናገኝ ሲሆን የሚከተሉት ሦስቱ ግን ዋና ዋናዎቹ ናቸው።

የመጀመሪያው፡ እግዚአብሔር ሰውን ዐዋቂ አድርጎ እንደ ፈጠረው ስለሚያውቅ በዕውቀቱ እንዲጠቀምበት እንዳደረገው።

ሁለተኛው፡ እግዚአብሔር አዳም ለሌሎች ፍጥረታት ባወጣው ስም በመስማማቱ አዳም ያወጣው ስም ጸድቆ ቀረ።

ሦስተኛው፡ ስም የሚያወጣ ሰው በዕውቀትም በሥልጣንም ስሙ ከሚወጣለት ስለሚበልጥ የአዳም ዕውቀት ከሌሎች ፍጥረታት ሁሉ ይበልጣልና የእግዚአብሔር ምሳሌ መሆኑን ይገልጻል። ከዚህ በመነሣት ነው የሰውን ዐዋቂነት መመልከት የሚያስፈልገው። ሰው ዐዋቂ በመሆኑ የኃላፊነቱም ከብደት በዚያው መጠን ከፍ ያለ ነበር።

1.1.3 ሰው የከብር ቦታ ተሰጠው

ይህ የከብር ቦታ፤ የሰውን ታላቅነት ብቻ ሳይሆን የእውቀት ብቃቱንም ያስረዳናል። “እግዚአብሔር አምላክም ሰውን ወስዶ ያበጃትም ይጠብቃትም ዘንድ በዔድን ገት አኖረው”።⁸

ዕውቀት ለሰው ልጅ የተሰጠ መለኮታዊ ስጦታ ነው፤ ከእውቀቱ በመነሣት ከፋና መልካም የምታሳወቀውን ዘፍ ወይም ፍሬ እንዳይበላ የተከለከለቸውን የዘፍ ፍሬ እንዳይበላ ያዘዘው።

⁷ ዘፍ 2፡ 18።

⁸ ዘፍ 2፡ 15።

“ከገነት ዛፍ ሁሉ ትበላለህ፤ ነገር ግን መልካምንና ከፋን ከሚያስታውቀው ዛፍ ግን አትበላ፤ ከሱ በበላህ ቀን ሞትን ትሞታለህ”።⁹

ይህ ትእዛዝ ሰው በእውቀቱ ራሱን ማስተዳደሩን የሚያሳይ ብቻ ሳይሆን የሰው ዐዋቂነትና ሥልጣን በእግዚአብሔር የተሰጠ መለኮታዊ ስጦታ መሆኑን የሚረጋግጥ ነው። ባለንበት ዘመን ብዙ እንስሳትና አራዊት ሠልጥነው የሰውን ሥራ ይሠራሉ። ነገር ግን ከዚያች ከሠለጠኑባት ተግባር ውጪ ማወቅ አይችሉም፤ ምክንያቱም በተፈጥሮአቸው አዋቂዎች አይደሉም ማለትም ያላቸው ውቅት ከሰው ዕውቀት የሚደርስ ዕውቀት አይደለምና ነው።

1.1.4 ሕግና ደንብ ተሰጠው

መጽሐፍ ቅዱስ ስለ ሰው ከመዘገባቸው አስደናቂ ሁኔታዎች አንዱ፤ ስለ ሰው ሕይወት የገለጠበት ከፍል ነው፤ “እግዚአብሔር አምላክም ሰውን ከምድር አፈር አበጀው በአፍንጫውም የሕይወት አስትንፋስን እፍ አለበት። ሰውም ሕያው ነፍስ፤ ያለው ሆነ”።¹⁰

ይህ ጥቅስ፤ ሰው ከእግዚአብሔር በተሰጠው መለኮታዊ ስጦታ መሠረት፤ ሕያው መሆኑን ያመለክታል። ሕያው የሆነ ነፍስ ከሰው በስተቀር በሌሎች ተንቀሳቃሽ ፍጥረታት የለም። ይህ ስጦታ በሰው አፈጣጠር ላይ ብቻ ነው የተጠቀሰው። በመሆኑም፤ የእግዚአብሔር ምሳሌነቱ ለሰው ብቻ የተሰጠ መሆኑን መረዳት ይቻላል። ሰው በእግዚአብሔር ሲፈጠር፤ ከሌላው ፍጥረት ሁሉ የበለጠ ከብር ተሰጥቶት የተፈጠረ ለመሆኑ፤ ከተፈጠረ በኋላ የተቀመጠበትን ቦታ መመልከት በቂ ነው።

⁹ ዘፍ 2፡ 16።

¹⁰ ዘፍ 2፡ 7 ።

“እግዚአብሔር አምላክም በምሥራቅ በዔድን ገነትን ተከለ የፈጠረውንም ሰው ከዚያው አኖረው። እግዚአብሔር አምላክም ለማየት ደስ የሚያሰኘውን፤ ለመብላትም መልካም የሆነውን ዛፍ ሁሉ ከምድር አበቀለ፤ በገነትም መካከል የሕይወትን ዛፍ፤ መልካምንና ክፉን የሚያስታውቀውንም ዛፍ አበቀለ”።¹¹

እግዚአብሔር ሰውን በሕይወት ዛፍ በተከበበ አካባቢ ለመብላትና ለማየት ያማረ፤ ጥበብን በሚሰጥ ተክል መካከል አስቀመጠው። ይህ እግዚአብሔር ለሰው የሰጠውን ክብር ያስረዳል። ከዚህ መረዳት እንደሚቻለው እግዚአብሔር አምላክ ለማይወደው ፍጡር እንዲህ ያለ ክብር አይሰጥም የሚለው ነው። ስለዚህ ሰው የተከበረ ፍጡር ብቻ ሳይሆን፤ በእግዚአብሔር የተወደደም እንደ ነበር እናያለን። ስለ ሆነም፤ ሰው ያለ እግዚአብሔር ፍቅር መኖር የማይችል ፍጥረት ነው። በዚህ እንጻር ሲታይ፤ እግዚአብሔር ፍቅሩን ሰው እንዲቀበለው ይፈልጋል። ፍቅሩንም በመታዘዝ አዲገልጥለት ፈልጎ ነው ሕግና ደንብን የሰጠው።

ሰውን ከሌላው ፍጡር ልዩ የሚያደርገው አድርግ አታድርግ የሚል መለኮታዊ ሕግ የተሠራለት በመሆኑ ነው። ሕጉ ሰው የእግዚአብሔርን ሐሳብ የሚፈጽምና ዐዋቂ ፍጡር መሆኑን የሚያመለክት ነው። ይህ ደግሞ ሰው ከቡር መሆኑን የምናውቅበት ሌላው መንገድ ነው። “እግዚአብሔር አምላክም ሰውን እንዲህ ብሎ አዘዘው። ከገነት ዛፍ ሁሉ ትበላለህ፤ ነገር ግን መልካምንና ክፉን ከሚያስታውቀው ዛፍ አትብላ፤ ከእርሱ በበላህ ቀን ሞትን ትሞታለህና”።¹²

ይህም ቃል የሚያስረዳው፤ ሰው ነጻነት ከኃላፊነት ጋር የተሰጠው መሆኑን የሚያስረግጥ ነው። በኃላፊነቱም ሰው

¹¹ ዘፍ 2 ፥ 8 ።
¹² ዘፍ 2 ፥ 16 ።

ማድረግ የሚገባውንና የማይገባውን ያውቃል። ማድረግ የማይገባውን አውቆ ካደረገው ያስቀጣዋል፤ በዚህ ምክንያት ነው ሰው እንዳይበላ የተከለከለውን በመብላቱ የተፈረደበትና የ ሞት ቅጣት የተቀጣው።

1.1.5 መለኮታዊ ተቋም የሆነው ቤተ ሰብ

ሰው እዲያከብረውና እንዲባረከበት የተሰጠው መለኮታዊ ተቋምም ቤተ ሰብና ጋብቻ ትልቁን ቦታ ይዟል፤ ይህን የምንረዳው፤ እግዚአብሔር የተናገረውን አምላካዊ ቃል በመመልከት ነው። “እግዚአብሔር አምላክም አለ፡- ሰው ብቻውን ይሆን ዘንድ መልካም አይደለም፤ የሚመቸውን ረዳት እንፍጠርለት”። ዘፍ 2 ፥ 18።

“ብቸኝነት” የሚለው ቃል፤ አለመመቸት፤ ረዳት ማጣት የሚሉትን ቃላት ይሰጣል። ለሰው ልጅ ያለ ቤተሰብ ይኖር የነበረው ኑሮ ጎደሎ ነበር ማለት ነው። ጥቂት የማይባሉ ሰዎች ይህን ቃል ከትዳር ጓደኝነት ጋር ብቻ አያያይዙትም ከዚያ ያለፈ ዓላማ እንዳለው ያምናሉ፤ ይህ ኅብረትን፤ መተጋዘን የሚመለከት ነው፤ ምክንያቱም ጋብቻ ስጦታ ነው።

ጋብቻ ስጦታቸው ያልሆነ ሰዎች፤ አሁን ባለንበት ዘመንም ሆነ በጥንቱ ዘመን በደስታ ይኖራሉ፤ በዚህም እግዚአብሔርን ያስደስታሉ፤ ሁኖም በሌላው ማኅበራዊ ኑሯቸው ሰው ያስፈልጋቸዋል። ሰው የተፈጠረው ከራሱ ከእግዚአብሔርና ከሌላው ጋር ኅብረት በመፍጠር ነው። ሰው ያለትዳር መኖር ይችላል፤ ያለ ሰው ግን መኖር አይችልም። ስለ ሆነም የሔዋን መፈጠር ከትዳር ጓደኝነት ይልቅ የኅብረተ ሰብአዊ ኅብረት ጋር ይዛመዳል ይላሉ። የሔዋንና የአዳምን ግንኙነት እንዲሁም የሔዋንንም አፈጣጠር መጽሐፍ ቅዱስ እንዲህ ይገልጠዋል።

“እግዚአብሔር አምላክም በአዳም ከባድ እንቅልፍን ጣለበት፤

አንቀላፋም፤ ከጎኑም አንዲት አጥንትን ወስዶ ሰፍራውን በሥጋ ዘጋው። እግዚአብሔር አምላክም፤ ከአዳም የወሰዳትን አጥንት፤ ሴት አድርጎ ሠራት፤ ወደ አዳምም አመጣት።” ዘፍ 2 ፥ 21

እግዚአብሔር የመጀመሪያውን መለኮታዊ ተቅዋምና የሰው መሠረት የሆነውን ቤተሰብ እንዴት አድርጎ እንደ መሠረተው ከቃሉ እንረዳለን። ይህ መርሕ ዛሬም አይለወጥም፤ ማለትም ቤተሰባዊ ተቋም አምላካዊ ትእዛዝና ፈቃድ ነው። ይህ ሁኔታ ፣ የሰው ልጅ የሁሉ በላይ ሁኖ መፈጠሩን እንድናምን የሚያደርገን ትልቁ መርሕ ነው። ከዚህ በላይ የምንመለከታቸው ሁኔታዎች ለሰው ልጆች ምቹ ናቸው። ዛሬም እንኳ እኒህን ሁኔታዎች ብናገኝ በጣም ደስ ይለናል። እኒህን ብናገኝ የማንቸገር ሊመስለን ይችላል። ታዲያ ለምን ቸግር ተፈጠረና አሁን ያለንበት ደረጃ ደረሰን? የመጀመሪያውን የሰውን ተፈጥሯዊ ሁኔታ ስንመለከት ግን እንዲህ እንዳልነበር ቀጥሎ ያለው ምንባብ ያስረዳናል።

1.1.6 የሰው አፈጣጠር

ስለ ሰው አፈጣጠር ስንመለከት እግዚአብሔር በቃሉ የተናገረውን ማየቱ ለሰው ከቡርነት ሌላ ማስረጃ እንዳንፈልግ ይረዳናል “እግዚአብሔርም ሰውን በመልኩ ፈጠረ፤ በእግዚአብሔር መልክ ፈጠረው፤ ወንድና ሴት አድርጎ ፈጠራቸው። እግዚአብሔርም ባረካቸው፤ እንዲህም አላቸው፡- ብዙ፤ ተባዙ፤ ምድርንም መሉአት፤ ግዙአትም፤ የባሕርን ጻሦችና የሰማይን ወፎች በምድር ላይ የሚንቀሳቀሱትንም ሁሉ ግዙአቸው”። በማለት በሰጠው ሥልጣን ምክንያት ሰውን አክብሮና አንግሦ የፈጠረው መሆኑን ያስረዳል፤ ለሰው የተሰጠው ከብር ይህ ብቻ አይደለም፤ ሌላም ከዚህ የላቀ ስጦታ እንዳለው እንመለከታለን።

ይህን ሐሳብ የእግዚአብሔር ቃል እንዲህ በማለት ይገልጠዋል። እግዚአብሔርም አለ፡- እነሆ መብል ይሆናችሁ ዘንድ በምድር ፊት ሁሉ ላይ ዘሩ በእርሱ ያለውን ሐመልማል ሁሉ፤ የዛፍን ፍሬ የሚያፈራውንና ዘር ያለውንም ዛፍ ሁሉ ሰጠኋችሁ፤ ለምድርም አራዊት ሁሉ ለሰማይም ወፎች ሁሉ፤ ሕያው ነፍስ ላላቸው ለምድር ተንቀሳቃሾችም ሁሉ፤ የሚበቅለው ሐመልማል ሁሉ፤ መብል ይሁንላቸው”። በማለት ሙሉ ሥልጣን ሰጣቸው።

እግዚአብሔር የመፍጠር ሥራውን ሲፈጽም ያሰበውን ማጠናቀቁን የደሰታ ትንፋሽ የተነፈሰው ሰውን በመፍጠሩ ነበር። ይህም ሰው ከቡር ነው የሚለውን አባባል ያጸድቅልናል። ይህም ማለትም የሰውን አፈጣጠር ትልቅነትና ከቡርነት ያረጋግጣል። ይሁን እንጂ ይህ ከቡር ፍጡር ሰው ውድቀት ገጥሞታልና፤ ከብሩን ይዞ እንደ ተከበረ አልቀጠለም። የውድቀቱ ውጤትም ኃጢአት የሚለውን ስም አግኝቶ የሰውን የመከራ ሕይወት ያለፈበትን የታሪክ ክስተት እንመለከታለን።

1.2 የሰው በኃጢአት መውደቅና ውጤቱ

ሰው ከእግዚአብሔር የተለየበትን ገጠመኝ የሥነ መለኮት ምሁራን “ውድቀት” ብለውታል፤ ምክንያቱም ሰው የነበረበት ቦታ ታላቅ ስለ ነበር ያን ቦታ ያጣበት መንገድም ውድቀት መባሉ ተገቢ ይሆናል። ይህ ውድቀት የሰው ልጅ ትልቅና መሠረታዊ ቸግር ነው። መጽሐፍ ቅዱስ ይህን የሰው መሠረታዊ ቸግር ኃጢአት እንደ ሆነ ያስረዳል። ስለ ሆነም ይህ የሰው መሠረታዊ ቸግር የሆነው ኃጢአትም እንዴት እንደ ተጀመረ ማወቅ የግድ ይለናል። ምክንያቱም ሁላችንም የኃጢአትን አገባብና የሰውን ውድቀት ካልተረዳን፤ የመዳንን ነገር ልንረዳ እንችልምና ነው። በዚህም መሠረት ቸግራችን ኃጢአት ከሆነ፤ የኃጢአት ምንጩ ምንድን ነው? የሚለው ሁለተኛው ጥያቄ ይቀጥላል። ይህን

መሠረታዊ ጥያቄ ስንመልስ ነው የችግሩ መፍትሔ የሆነው ደኅንነት የሚገባን። በመሆኑም የኃጢአትን አገባብ ለመረዳት በመጠኑ መጽሐፍ ቅዱስን መሠረት አድርገን እንመለከታለን።

የዘፍጥረት መጽሐፍ የኃጢአትን አገባብ እንዴት እንደ ሆነና ሰይጣንም ምን መንገድ እንደ ተጠቀመ እንደሚከተለው ያብራራል፤ “ሴቲቱም ዛፉ ለመብላት ያማረ እንደ ሆነ፤ ለዓይንም እንደሚያስገመጅ፤ ለጥበብም መልካም እንደ ሆነ አየች፤ ከፍሬውም ወሰደችና በላች፤ ለባልዋም ደግሞ ሰጠችው እርሱም ከእርሱዋ ጋር በላ። የሁለቱም ዓይኖች ተከፈቱ፤ እነርሱም ዕራቁታቸውን እንደ ሆኑ አወቁ፤ የበለስንም ቅጠሎች ሰፍተው ለእነርሱ ለራሳቸው ግልድም አደረጉ። ቀኑ በመሸ ጊዜ የእግዚአብሔርን አምላክን ድምፅ ከገነት ውስጥ ሲመለለስ ሰሙ፤ አዳምና ሚስቱም ከእግዚአብሔር ከአምላክ ፊት በገነት ዛፎች መካከል ተሸሽጉ።”¹³

የመጀመሪያው ስሕተት የተፈጸመው ሰይጣን በእባብ አማካይነት ባመጣው ምክር ተጠቅመው አዳምና ሔዋን በሠሩት የስሕተት መንገድ መሆኑን ከቃሉ መረዳት ይቻላል። ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ሲያስተምር፤ የኃጢአት ምንጭና የትመጣ ሰይጣን እንደ ነበር አስረድቷል። የክርስቶስን ትምህርት ቅዱስ ዮሐንስ በውንጌሉ እንዲህ ዘግቧል፤ “እናንተ ከአባታችሁ ከዲያብሎስ ናችሁ፤ የአባታችሁንም ምኞት ልታደርጉ ትወዳላችሁ፤ እርሱ ከመጀመሪያ ነፍስ ገዳይ ነበረ፤ እውነትም በእርሱ ስለሌለ በእውነት አልቆመም፤ ሐሰትን ሲናገር ከራሱ ይናገራል፤ ሐሰተኛ የሐሰትም አባት ነውና”።¹⁴

¹³ ዘፍ 3 ፡ 6-8 ።
¹⁴ ዮሐ 8 ፡ 44-45 ።

የኃጢአት ምንጭ የሆነው ሰይጣን፤ ከሳሽ ስለ ሆነ፤ ስሙ ከሳሽ ተብሎ ተሰይሟል፤ ዓለምን ያሳተው እና ታላቁ ዘንዶ የቀድሞው እባብ ተብሎም ተጠርቷል፤ ይህም የኃጢአት ምንጭነቱን የሚያስረዳ ሲሆን፤ ዓለሙን ሁሉ የሚያስትና የዓለም ገዥ የተባለው፤ በመጥፎ ግብሩና በሥራው እንደ ሆነ፤ መጽሐፍ ቅዱስ ያስተምራል። ይህን ሐሳብ ዮሐንስ በራእዩ እንዲህ እንዲህ በማለት ይነገረናል፤ “ዓለሙንም ሁሉ የሚያስተው፤ ዲያብሎስና ሰይጣን የሚባለው ታላቁ ዘንዶ እርሱም የቀደመው እባብ ተጣለ፤ ወደ ምድር ተጣለ መላእክቱም ከእርሱ ጋር ተጣሉ። ታላቅም ድምፅ በሰማይ ሰማሁ፤ እንዲህ ሲል፡- አሁን የአምላካችን ማዳንና ኃይል መንግሥትም የክርስቶስም ሥልጣን ሆነ፤ ቀንና ሌሊትም በአምላካችን ፊት የሚከሰቸው የወንድሞቻችን ከሳሽ ተጥሎአልና”።¹⁵

አሕዛብን ያሳተ አላች በዚህ ሥራው ራሱም ተጣለ ወደቀ ተፈረደበት። ይህም ሐሳብ በነቢዩ በኢሳይያስ እንዲህ ተብሎ ተነግሯል። “እንተ የጌጋት ልጅ አጥቢያ ኮከብ ሆይ፤ እንዴት ከሰማይ ወደቅህ! አሕዛብንም ያዋረድህ እንተ ሆይ፤ እንዴት አስከ ምድር ድረስ ተቆረጥህ? እንተ በልብህ፡- ወደ ሰማይ ዐርጋለሁ፤ ዙፋኔንም ከእግዚአብሔር ከዋከብት በላይ ከፍ ከፍ አደርጋለሁ፤ በሰሜንም ዳርቻ በመሰብሰቢያ ተራራ ላይ እቀመጣለሁ፤ ከዳመናዎች ከፍታ በላይ ዐርጋለሁ፤ በልዑልም እመሰላለሁ አልህ ። ነገር ግን ወደ ሲኦል ወደ ጉድጓዱም ጥልቅ ትወርዳለህ። የሚያዩህ ይመለከቱሃልና፡- በውኑ ምድርን ያንቀጠቀጠ መግሥታትንም ያናወጠ፤ ዓለሙን ባድማ ያደረገ፤ ከተሞችንም ያፈረሰ፤ ምርኮኞቹንም ወደ ቤታቸው ያልሰደደ ሰው ይህ ነው? ብለው ያስተውሉሃል”።¹⁶

¹⁵ ራእ 12 ፡ 9-10 ።
¹⁶ ኢሳ 14 ፡ 12-17 ።

ይህ ቃል የሰይጣንን የከፋት ምንጭነት በተገቢ መልኩ ያብራራል ይሁን እንጂ እነዚህ ምንባባት የሰይጣንን ተንኮለኝነት ያሳዩንን ያህልን የኃጢአትን አገባብ አይነግሩንም። በመሆኑም፤ ሰይጣን እንዴት ነው ሰውን ያሳተው የተጠቀመውስ ምንድን ነው? አሁን ላለነው ክርስቲያኖች፤ የኃጢአትን አገባብ ማወቅ፤ በጣም ወሳኝና የሚያስፈልግ ጉዳይ ነው። ምክንያቱም እኛ ሰይጣን ሰውን በኃጢአት እንዴት እንደሚያጠምድ ያለን ግንዛቤ ውሱን ስለ ሆነ፤ አሁን እንኳን የሰህተት መንገዱን በምን ዘዴ እንደሚጠቀም አናውቀውም።

በርግጠኝነት ለመናገር እዳምና ሔዋን ሰይጣን በእባብ በኩል እንደሚመጣ ቢያውቁት መሳሳት ባልቻሉ ነበር፤ አሁንም ቢሆን ብዙዎቻችን ቀላል በሚመስል ጉዳይ ለሰይጣንና ለእሱ መሣሪያ ለሆነው ኃጢአት መጠቀሚያ ሁነናል። ስለዚህ፤ ሰው እንዴት ነው ወደዚህ መከራ የገባው? በሚከተለው ክፍል ስለ ሰው ውድቀትና የውድቀት ውጤት፤ እንዲሁም ስለ ተከሠተው የመከራ ታሪክ እንመለከታለን።

የሰውን ውድቀት የሚተርከው የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍል እንደሚያስረዳው፤ የኃጢአት አገባብ በተንኮሏ በታወቀችው በእባብ ማታለል አማካይነት እንደ ሆነ ይገልጻል። ይህ የሰህተት ታሪክም፤ እንዴት እንደ ተጀመረ መጽሐፍ ቅዱስ እንደሚከተለው ይገልጻል። “እባብም እግዚአብሔር አምላክ ከፈጠረው ከምድር አውሬ ሁሉ ይልቅ ተንኮለኛ ነበረ። ሴቲቱም ፡- በውኑ እግዚአብሔር ከገነት ዛፍ ሁሉ እንዳትበሉ አዝዞአል? አላት። ሴቲቱም ለእባቡ አለችው፡- በገነት ካለው ከዛፍ ፍሬ እንበላለን፤ ነገር ግን በገነት መካከል ካለው ከዛፍ ፍሬ፤ እግዚአብሔር አለ፡- እንዳትሞቱ ከእርሱ አትብሉ አትንኩትም። እባብም፤ ለሴቲቱ አላት ሞትን አትሞ ቱም” ይላል።¹⁷

¹⁷ ዘፍ 3 ፡ 1-4 ።

ቃሉን ልብ ብለን ብንመለከተው፤ በውስጣችን እንድንጠይቅ የሚያደርጉ አስፈሪ ቃላትን መመልከት እንችላለን። አስፈሪው ቃል “እባብም እግዚአብሔር አምላክ ከፈጠረው ከምድር አውሬ ሁሉ ይልቅ ተንኮለኛ ነበረ”። የዚህ ቃል እንብርት ተንኮለኛ ወይም ተንኮል የሚለው ሲሆን፤ ዛሬም በጠቅላላ የዓለምን ገጽታ በመጥፎ ጎኑ ሲያመሳቅለው የሚገኘው ዐቢዩ ጉዳይ ነው።

ተንኮል ብዙ ቤቶችን አፍርሷል፤ ብዙ ባለ ትዳሮችን በትኗል፤ ብዙ ልጆችን ያለ አሳዳጊ አስቀረቷል፤ ብዙ አገሮችን ከፋፍሎሏል፤ ብዙ ክርስቲያኖችን ለያይቷል፤ የብዙ ወጣቶችን ሕይወት ቀጥቷል። ይኸው ተንኮል በእግዚአብሔርና በሰው መካከል ያለውን ግንኙነትም አበላሽቶአል። ተንኮል የሚለው ቃል አታላይነትን፤ አጭበርባሪነትን፤ የሚያጠቃልል ሐሳብ ነው። እንድ ሰው ተንኮለኛ ነው ከተባለ አታላይ ነው ማለት ነው። አታላይነት እውነት የሆነውን ጉዳይ ደብቆ አዛኝ በመምሰል የሚገድል ማለት ነው። በዚህ ምንባብ ላይ በሥፋት የምንመለከተውም ይህንን እውነታ ነው።

በእባብ ያደረገው ሰይጣን፤ እግዚአብሔርን ምቀኛ፤ እሱ ለእነሱ አዛኝ መስሎ በመቅረብ ነበር፤ ሔዋንን በተንኮል ይናገራት የነበረው። ሰውም የእባብን የተንኮል ቃል በመስማትና በማመን አፍቃሪ ከሆነው አምላክ ተለየ፤ አፍቀሮ ለመፈቀር ሰውን የፈጠረ እግዚአብሔር፤ ሰው በወሰደው እርምጃ ትልቅ ጸጸት ውስጥ ገባ። ሰውም መርጦ የወሰደው እርምጃ ከማያመልጥበት ውድቀት ራሱን እንዲያገኘው አደረገው። ይህ ሁኔታ ሰው በሁለንተናዊ መልኩ የዚህ ወድዶ የገባበት መጥፎ ባሕርይ ተገዥ ሆነ። ማለትም በእግዚአብሔርና በሰው መካከል ሊታለፍ የማይችል ገደል ተመሠረተ ማለት ነው።

በዚህም ምክንያት ሰውና የሰው ጥቅም የሆነው ሁሉ ለተገዛላት ወይም እጁን ለሰጠለት ጠላት ተገዥ እንዲሆን አስረከበ። ይህም አሁን፤ “ዓለም” እያልን ለምንጠራው የተበላሸ

ሥርዓት መፈጠር ምክንያት ሆነ። አዳምና ሔዋን በወሰዱት አርምጃ እነሱ በሰላም እንዲጠቀሙበትና አዲደሰቱበት የተሰጣቸውን ይህን ዓለም፣ ለጨካኙ ገዣቸው ለሰይጣን አሳልፈው ሰጡት። ኃጢአትም በሰው ዘር ሁሉ ተቈጠረ። ሐዋርያ ጳውሎስ በሮሜ መልእክቱ ይህን አሳዛኝ ታሪክ እንዲህ በማለት ገልጦታል። “ሰለዚህ ምክንያት ኃጢአት በአንድ ሰው ወደ ዓለም ገባ በኃጢአትም ሞት ፥ እንደዚሁም ሁሉ ኃጢአትን ሰላደረጉ ሞት ለሰው ሁሉ ደረሰ ፤ ሕግ አስከመጣ ድረስ ኃጢአት በዓለም ነበረና ነገር ግን ሕግ በሌለበት ጊዜ ኃጢአት አይቆጠርም ፤ ነገር ግን በአዳም መተላለፍ ምሳሌ ኃጢአትን ባልሠሩት ላይ እንኳ ፥ ከአዳም ጀምሮ አስከ መጥፎ ድረስ፤ ሞት ነገሠ” ፤¹⁸

በቦታው ያልነበረውና በሥራው ያልተካፈለው ሁሉ፣ ከአዳምና ከሔዋን በመወለዱ ምክንያት፣ እነሱ የሠሩትን በደል እንደ ሠራ ተቈጥሮ ኃጢአተኛ ሆነ። በኃጢአተኛው ሰው ላይም ምን ዓይነት ሁኔታ እንደ ተከሠተ፣ ከኃጢአተኛው ሰው በመወለዱ ምክንያት የተሰማውን ስሜትና ያጋጠመውን ወስጣዊ የሕሊና ቀውስ መዝሙረኛው እንዲህ በማለት ይገልጻል።

“የሚያስተውል፣ እግዚአብሔርንም የሚፈልግ እንዳለ ያይ ዘንድ እግዚአብሔር ከሰማይ የሰው ልጆችን ተመለከተ። ሁሉ ዐመፁ በአንድነትም ረከሱ፤ በጎ ነገርን የሚሠራ የለም፤ አንድም ሰንኳ የለም። ጉሮሮአቸው የተከፈተ መቃብር ነው፤ በምላሳቸው ሸነገሉ ፤ ከከንፈራቸው በታች የእባብ መርዝ አለ፤ እፋቸው መርገምንና መራራን ተሞልተዋል፤ ደምን ለማፍሰስ እግራቸው ፈጣን ነው፤ ጥፋትና ጉስቀልና በመንገዳቸው አለ፤ የሰላምን መንገድ አላወቁለትምና፤ እግዚአብሔርን መፍራት፣ በዓይናቸው ፊት የለም” ።¹⁹

¹⁸ ሮሜ 5 ፥ 12 ።
¹⁹ መዝ 13 ፥ 2-6 ።

አስፈሪ ቃል ነው፤ እግዚአብሔር ፊልጎ ያገኘው ሰው እንዲህ ሁኖ ነው፤ በመርዝ የተመላ፣ ርገራጌ የሌለው፣ እግዚአብሔርን የማይፈራ፣ ሰውን የማያከብር፣ ያልተሳካለት ፍጡር ሁኖ ነው የምንመለከተው። ባላደረገው በደል በደለኛ ሁኖ ስለሚወለድ ከበደለኝነት የሚያመልጥበት መንገድ የለም። የኃጢአት ውጤት የሰውን ማንነት ሁሉ ቀይሯል። ኃጢአት በሰው ልጅ ላይ ያመጣውን ተጽዕኖ፣ ምን እንደሚመስል መጽሐፍ ቅዱስ በጥንቃቄ መዝግቧል። ከዚህ በታች የምንመለከተው ኃጢአት በሰው ልጅ ላይ ያመጣውን ተጽዕኖ ዝርዝር ዘገባ ነው።

የኃጢአት እንደኛው ክፉ ባሕርይ፣ ሰውን ከእግዚአብሔር ስለሚለየው ለሠራው ስሕተት ኃላፊነት እንዳይወስድ ማድረጉ ነው። ያ ማለት ራሱን ስለማይሆን በሠራው ነገርም ስለማይተማመን ሰቀቀናምና ፈሪ፣ ሕይወቱ የማያምር ፍጡር ሁኗል። ይህንን ሐሳብ የሚገልጠው ቃል፣ ሰው ክፉ ሆነ የሚለው ቃል ነው። ቃሉ የሰውን ሁለንተናዊ ብክለት የሚገልጥ ነው። ሰው ውጫዊም ውስጣዊም ማንነቱ ተበላሽ ማለት ነው። ሰው መልካምን እንኳን መስጠት፣ መቀበልም የማይችል ከሳሽና ተከላሽ ሆነ። በጠቅላላ የኃጢአት ብክለት የበከለው ሰው ምን እንደሚመስል በኦሪት ዘፍጥረት ተበራርቶ ተዘግቧል።

አዳምና ሔዋን የተከለከሉትን ዛፍ በበሉ ጊዜ ዓይኖቻቸው ሲከፈቱ ዕራቁታቸውን መሆናቸውን በማወቃቸው፣ የበለሰንም ቅጠሎች ሰፍተው ግልድም እንዳደረጉና የእግዚአብሔ አምላክን ድምፅ በሰሙ ጊዜ ከአምላክ ፊት በገነት ዛፎች መካከል እንደተሸሸጉ ተገልጧል። ሙሉ ቃሉ እንዲህ ይላል፤ “የሁለቱም ዓይኖች ተከፈቱ፣ እነርሱም ዕራቁታቸውን እንደ ሆኑ አወቁ፤ የበለሰንም ቅጠሎች ሰፍተው ለእነርሱ ለራሳቸው ግልድም አደረጉ። እነርሱም ቀኑ በመሸ ጊዜ የእግዚአብሔርን የአምላክን

ድምፅ ከገነት ውስጥ ሲመለስ ሰሙ፤ አዳምና ሚስቱም ከእግዚአብሔር ከእምላክ ፊት በገነት ዛፎች መካከል ተሸሽጉ።²⁰

ለሚያስተውል መልአክቱ ግልጽ ነው። የሰው ሕይወት አቅጣጫ ከትክክለኛ አካሄድ ወደ ተዛባ አቅጣጫ እንደሚጓዝ የሚያመለክት ነው። ይህም የሚያስረዳው፤ ዓይኖቻቸው የተከፈቱት የእግዚአብሔርን ክብርና የተመኙትን ብልጽግና ለማየት ሳይሆን የራሳቸውን ራቂትነት ነበር የተመለከቱት። ዕራቂትነት የሚያስፈራ፤ የማይሸሹት ከሥተት ነበር። አጽናኝ የነበረው የእግዚአብሔር ድምፅ አስፈሪ ሆነ። ገነት የተባለቸው መልካሚ የመኖሪያ ቦታ፤ ለችግር ጊዜ መሸሸሊያ ልትሆን አልቻለችም። በእዚያ ጊዜ፤ አዳም ጥያቄውን ላቀረበለት ለእግዚአብሔር በፍርሃትና በመንቀጥቀጥ ሲመልስ፤ “በገነት ድምፁህን ሰማሁ፤ ራቂቱንም ስለ ሆንሁ ፈራሁ፤ ተሸሽግሁም”። እግዚአብሔር አለው “ዕራቂትህን እንደ ሆንህ ማን ነገረህ? ከአርሱ እንዳትባላ ካዘዝሁህ ዛፍ በውኑ በላህን?”²¹

ከዚህ ላይ አዳም ለተጠየቀው ጥያቄ በቂ መልስ መስጠት አልቻለም። በላህን? ለሚለው መልሱ መሆን የነበረበት፤ አዎ ነበር፤ ግን ማለት አልቻለም፤ ምክንያታዊ መልስ ሰጠ። “አዳምም ከአኔ ጋር እንድትሆን የሰጠኸኝ ሴት እርሰዋ ከዛፉ ሰጠችኝና በላሁ፤ እግዚአብሔር እምላክም ሴቲቱን፤ ይህ ያደረግሽው ምንድን ነው? አላት። ሴቲቱም አለች። አባብ አሳተኝና በላሁ።”²² ሰዎቹ ለስህተታቸው ሁሉም ኃላፊነት መውሰድ ስላልቻሉ እንዳቸው በሌላው ማመካኘት ጀመሩ። አዳም በሔዋን ሔዋንም

²⁰ ዘፍ 3 ፡ 7-8 ።

²¹ ዘፍ 3 ፡ 11-16 ።

²² ዘፍ 3 ፡ 19-።

በእባብ አመካኙ። አሳዛኙ ነገር ግን፤ ሁሉም ከተጠያቂነት ሊያመልጡ አለመቻላቸው ነበር፤ ስላልቻሉም ተፈረደባቸው።

የዘፍጥረት መጽሐፍ ያንን መርዶ ይናገራል። የችግሩ ጥልቀት ምን ያህል እንደ ሆነ የምንመለከተው፤ ሁሉም በፈጸሙት ድርጊት መቆም ሲያቅታቸው ነው። በኃላፊነት ላይ የተቀመጠው አዳም ኃላፊነቱን መሸከም አቃተውና በሚስቱ የሚታዘዝ መሰለ፤ እሷም ኃላፊነት ወስዳ ለባልዋም የሰጠቸውን በሌላው አመካኘች። ለዚህ ነው ከአዳም የተወለደው ሁሉ በኃጢአተኝነትና በኃጢአት ተጠያቂነት ይወለዳል የምንለው። ይህ እስከ ዛሬም ድረስ በሰው ልጅ ላይ የሚታይ ከፍተኛ ችግር ነው።

የሰውን ልጅ ታሪክ ስናጠና ከዚህ ችግር ማምልጥ የተቻለው የሰው ልጅ ዘር አልተኘም፤ ማገኘትም አልተቻለም፤ በፖለቲካውም በሃይመኖት ተቅዋማትም እንዳችን በሌላው የምናመካኝ ሁኔታ። በእነሱና በእኛ ላይ የተመሠረተ ሕይወት ነዋሪዎች ነን፤ ለተጠያቂነት ዝግጁ መሆን ይጎድለናል። በኃጢአት ተፀንሰን በኃጢአት ስለምንወለድ ኃላፊነትን የመሸከም ችግር በደም ሥራችን ስለ ወረደ ለተጠያቂነት ዝግጁ አደለንም።

የትኛውንም ሕፃን ብንጠይቅ ላደረገው ሰሕተት የሚያምን ሰው ማግኘት ከባድ ነው። ባንድ ወቅት የተከበሩ ክርስቲያን ቤተሰቦች ጉብኝት ሂጄ መንፈሳዊ ነገር እናወራለን ልጆችም በአቅማቸው የራሳቸውን ጨዋታ ይጫወታሉ በመካከል ከሕፃናቱ አንዱ ቴሌቪዥኑን ያጠፋዋል፤ አባት ለምን አጠፋኸው ብለው ይጠይቃሉ፤ ሕፃኑ ቆጣ ብሎ እኔ አይደለሁም አለ፤ ማን ነው? ብለው መልሰው የጠይቃሉ፤ ከቦታው የሌላቸውን እንቱን ሦሊያና ናት አለ። ሕጻኑ ልጅም እንኳ ለተጠያቂነት ዝግጁ አይደለም። ምክንያቱም ዓመፅ የሰው ልጅ የራሱ ባሕርይ ስለ ሆነ ነው ።

ሁላችንም ባደረግነው ስሕተት ኃላፊነት ወስደን ማመን እንችልም፤ ወይም አልቻልንም። ከዚህ የከፋውን የኃጢአት ውጤት ዘፍጥረት ይዘረዝራል። የችግሩ መጠን ሁለቱ ጠበኞች በማያቋርጥ ጦርነት ይቀጥላሉ፤ አሳቸ በተባለውና በሳተው መካከል መለኮታዊ ፍርድ ተካሂዷል።

ይህ መለኮታዊ ፍርድ የሚደመደመው እንደ ሰኮናውን ነክሶ በሌላኛው ወይም በተነካሹ ራሱን ሲቀጠቀጥ ብቻ ነው። ይህ በሰዎች የሐሳብ መስማማት ላይና በወረቀት በሰፈረ የቃል ኪዳን ውል ላይ የሚከናወን አይደለም። ከላይ መለኮታዊ ብይን ይጠይቃል፤ ተግባሩ የሚከናወነውም ከላይ መለኮታዊ ብይን ሲካሄድ መሆኑን ቀጥሎ ያለው ምንባብ ይገልጻል። የሐሳቡ ሂደት እንዴት እንደ ሆነ እንደሚከተለው እንመለከተዋለን፤

“እግዚአብሔር አምላክም አባቡን አለው፡- ይህን ሰላደረግህ ከእንሰሳት ከምድር አራዊትም ሁሉ ተለይተህ እንተ የተረገምህ ትሆናለህ፤ በሆድህም ትሄዳለህ፤ አፈርንም በሕይወትህ ዘመን ሁሉ ትበላለህ። በእንተና በሴቲቱ መካከል፤ በዘርህና በዘርዋም መካከል ጠላት ነትን አደርጋለሁ፤ እርሱ ራሱን ይቀጠቅጣል፤ እንተም ሰኮናውን ትቀጠቅጣለህ”።²³

መጽሐፉ የሚነግረን የዓለም የወደፊት እድል መቋጫ በሌለው ጠብ ትኖራለች ነው ይህች ዓለም በእግዚአብሔርም በሰውም ዘንድ የከፋች ሁኔታች። ሰው በሁሉም የተጠቃ፤ ጠላት የበዛበት፤ ምችት ያጣ ፍጡር ነው። በዚህም አላበቃም፤ መንፈሳዊ ድህነት፤ ሥጋዊ ሞትና ጉስቁልና አለበት። በዚህ አያበቃም፤ የሰው ሕይወት መቋጫ ከሌለው የችግር ሕይወት ባሻገር ሌላም አይደለም። ዘፍጥረት ይህን አስፈሪ ቃል እንዲህ ይተርክዋል።

²³ ዘፍ 3 ፡ 14-16 ።

“አዳምንም አለው፡- የሚሰትህን ቃል ሰምተሃልና፤ ከእርሱ እንዳትበላ ካዘዝሁህ ዛፍም በልተሃልና ምድር ከእንተ የተነሣ የተረገመች ትሁን፤ በሕይወት ዘመንህም ሁሉ በድካም ከእርስዋ ትበላለህ፤ እሾህንና አሜክላን ታበቅልብሃለች። የምድርንም ቡቃያ ትበላለህ። ወደ ወጣህበት መሬት እስክትመለስ ድረስ በፊትህ ወዝ እንጀራን ትበላለህ፤ አፈር ነህና ወደ አፈርም ትመለሳለህና”።²⁴

ይህ የሚያስረዳው ሰው የተፈጠረው ለዘላለማዊ ሕይወት ሁኖ ሳለ ባደረገው ስህተት ወደ ወጣበት መሬት መመለስ ሆነ፤ እንዲህ ከሆነ የዕድሜ ብዛት ለሰው ሕይወት ምን ለውጥ ይኖረዋል? መጫረሻው ያው ሞትና፤ ወደ መሬት መመልስ፤ ከሆነ ምን ትርጉም ሊኖረው ይችላል? ባይሞት እንኳ የተሠራበት አፈር በቁሙ የሚረግፍ፤ የሚበላሽ ቅጠል ስለ ሆነ ሕይወት ትርጉም አልባ ነው። ከዚህም ጋር ሰው በእግዚአብሔር ፊት አፋራምና ተቅባዝባሽ ከመሆኑም በላይ በሰውና በእግዚአብሔር መካከል ያለው ግንኙነት እጅግ እየተራራቀ፤ የሰው ዓመፅ እየጨመረ፤ ምድርንም እየበከለ ሄደ።

መጀመሪያው ሰው በኃጢአት ሲወድቅ እግዚአብሔር የተሰማውን ስሜት መረዳት፤ የሰው ውድቀት የእግዚአብሔር ጉዳት እንደ ሆነ እንድንገነዘብ ያደርገናል። የኃጢአት ችግር ፤ ለሰው ብቻ ሳሆን ሰውን ለክብር ለፈጠረው ለእግዚአብሔር ከባድ እንደ ነበር እግዚአብሔር ራሱ ምን እንደ ተናገረ ስንመለከት፤ ይህ ዘመን ሰው ከእግዚአብሔር እንደ ተለየ ሁሉ እግዚአብሔር ከሰው በመለየቱ ከልቡ ያዘነ መሆኑን መመልከት እንችላለን። ከዚህ በታች የተጠቀሰው ቃል እግዚአብሔር ያሰማው የእርሮ ቃል ነው። “እግዚአብሔር አምላክም አዳምን

²⁴ ዘፍ 3 ፡ 17-19 ።

ጠርቶ፡- ወዴት ነህ? አለው”።²⁵

አባባሉ ልጁ ጠፍቶበት የሚባከን አባትን ይመስላል። ሕፃን ከአንድ ቦታ አስቀምጣችሁ ስትመለሱ ቢጠፋባችሁ ምን ይሰማቸዋል? አንድ ወንድም በአንድ ወቅት የሦስት ዓመት ሕፃን ልጅ የዞ አውሮፕላን ማሪፊያ ሰው ሊቀበል ይሄዳል የሚቀበላቸው ሰው ተልቅ ሰው ስለ ነበሩ፤ የእንግዳውን ሻንጣ ለመቀበል ሲጣደፍ በእጁ የዞት የነበረውን የሦስት ዓመት ሕፃን ለቆት ኑሮ ልጁ ካለበት ዞር ይላል፤ በዚያው ቅጽበት አባትየው ዞር ሲል ያጣዋል፤ ለተወሰነ ደቂቃ ያለውሮፕላን ማሪፊያው ቀውጢ ሆነ፤ ልጁ ወዲያው ባይገኝ ኑሮ ያካባቢው ምሽት ምን ይመስል እንደ ነበር መገመት ይቻላል። እግዚአብሔር የገጠመውም ይህ ነው። ፍቅሩን እንዲያካፍለው የፈጠረው ሰው መለኮታዊ ፍቅር መቀበል የማይችል ሆነ። እግዚአብሔር ሰውን ከሰጠው የጽድቅ ቦታ አጣውና ኃጢአት ማርኮ ወስዶት አገኘው። በዚህ ጊዜ “አዳም ወዴት ነህ?” ብሎ ተጣራ ግን አዳም አልተገኘም፤ ኃጢአት ማርኮት ነበርና፤ ይህን ታሪክ እግዚአብሔር ከተናገረው ጋር እናዛምደው።

ሰውም በዚህ ወድቆ በተገኘበት የበለጠ ከጽድቅ በመራቁ ምክንያት እግዚአብሔርን የበለጠ ልቡን አሳዘነው፤ ሳይወድ በግድ ኃጢአት የበከለውን ዓለም በመለኮታዊ ፍርድ ቅጣት ቀጣው። ልቡ እያዘነ የወሰነው ውሳኔ ልብን ያባባል፤ እግዚአብሔርም በልቡ እዘነ፤ ሰውን በመፍጠሩ። ጸጸቱንና ኃዘኑን እንዲህ በማለት ገልጾታል። “እግዚአብሔርም ሰውን በመፍጠሩ ተጸጸተ፤ በልቡም እዘነ። እግዚአብሔርም፡- የፈጠረሁትን ሰው ከምድር

ላይ አጠፋለሁ፤ ከሰው እስከ እንስሳ እስከ ተንቀሳቃሽም እስከ ሰማይ ወፍም ድረስ፤ ስለ ፈጠርኳቸው ተጸጽቼአለሁና አለ”²⁶

የሰው ባሕርይ ከፋት ሆነ። ኃጢአት ወደ ዓለም ከገባ በኋላ ሰው ከፋትን ተምሮት ሳይሆን የራሱ ባሕርይ ሆነ። ኃጢአት ከሰው ልብ የሚመነጭ እንጂ፤ ከውጫዊ አካል የሚማረው እንዳልሆነ መጽሐፍ ቅዱስ በግልጽ መሰከረ። ስለዚህ ኃጢአት በልምምድ የተገኘ አይደለም። በዚያ ፈንታ ልቡ የኃጢአት አስተናጋጅ ሆነ። ከሰው ልጅ ልብ ውስጥ የሚታሰበውም፤ የሚመነጨውም ከፋት ሆነ። ለዚህ ነው ሕፃኑ ሐናንያ የሠራውን ሥራ በትንሿ ሲሊያና ያመካኘው። ያን ምክንያት እንዲያመካኝ ያስተማረው የለም፤ ግን ከውስጡ ያመነጨውን ተናገረ። ይህ ከፋት እግዚአብሔርን እንዴት እንዳሳዘነው የዘፍጥረት መጽሐፍ እንዲህ አስቀምጦታል። “እግዚአብሔርም የሰው ከፋት በምድር ላይ እንደ በዛ፤ የልቡ አሳብ ምኞትም ሁልጊዜ ፈጽሞ ከፋ እንደ ሆነ አያ”።²⁷

ምድር በራሷ ተበላሽታ ነበር፤ ሥጋ የለበሰ ሁሉ መንገዱን በራሱ ሐሳብና ምኞት አድርጎ ነበር፤ ይላል መጽሐፍ ቅዱስ። “ምድርም በእግዚአብሔር ፊት ተበላሽታ ፤ ምድርም ግፍን ተሞላች ። እግዚአብሔርም ምድርን አየ ፤ እነሆም ተበላሽታ ፤ ሥጋን የለበሰ ሁሉ በምድር ላይ መንገዱን አበላሽቶ ነበርና”።²⁸

ኃጢአት ከሰው ከልቡ ውስጥ የሚመነጭ እንጂ ከውጫዊ አካል የሚማረው ልምምድ አይደለም። ነቢያቱ ይህን የሰውን የውስጥ ብልሽት የገለጹበት ቃል “በሽታ” የሚል ነው። የበሽታው ዓይነት የሰውን ሕይወት ለሥቃይ የዳረገ መሆኑን፤

²⁵ ዘፍ. 3 ፥ 9 ።

²⁶ ዘፍ 6 ፥ 6-7 ።

²⁷ ዘፍ 6 ፥ 5 ።

²⁸ ዘፍ 6 ፥ 11 ።

ኢሳይያስ እንዲህ በማለት ያብራራዋል። “ዓመፃ እየጨመራችሁ ለምን ገና ትቀበሩላችሁ? ራስ ሁሉ ለሕመም ልብም ሁሉ ለድካም ሁኗል፤ ከአግር ጫማ እንሥቶ እስከ ራስ ድረስ ጤና የለውም፤ ቀሳልና አበጥ የሚመግልም ነው አልፈረጠም፤ አልተጠገነም፤ በዘይትም አልለዘበ”።²⁹

ምን ያህል አስፈሪ ቃል ነው? ኃጢአት በሰው ልጅ ላይ ያመጣው ተጽዕኖ ከብደትና ምንነት በሚከተሉት ነጥቦች በመከፈል መጠነኛ ግንዛቤ ይኖረን ዘንድ አጠር አድርገን እንመለከተዋለን።

1.2.1 ሰውን ከእግዚአብሔር መለየት

ይህ ማለት ሰው ኃጢአተኛ በመሆኑ ምክንያት በባሕርይ ቅዱስ ከሆነው አምላክ ጋር መኖር አይችልም ማለት ነው። ይህም የሰው የኃጢአትኝነት ባሕርይ ማለት ነው፤ የኃጢአትና የኃጢአተኝነት ክብደቱም ሰውን ከእግዚአብሔር መለየቱ ነው። ሞት የተባለውም ይኸው ነው። “በበደላችሁና በኃጢአታችሁ፤ መታን ነበራችሁ፤ በአነርሱም፤ በዚህ ዓለም እንዳለው ኑሮ፤ በማይታዘዙትም ልጆች ላይ አሁን ለሚሠራው መንፈስ አለቃ እንደ ሆነው፤ በዓየር ላይ ሥልጣን እንዳለው አለቃ ፈቃድ፤ በፊት ተመላለሳችሁባቸው”።³⁰

ኃጢአት ሰውን ከእግዚአብሔር ለይቶ የማይታዘዝ ዐመፀኛ አደረገው፤ በዚህም ምክንያት ሰው የእግዚአብሔር ክብር የጎደለው ሆነ። መዝሙረኛው ዳዊት ይህን ሲገልጽ “ሁሉ ኃጢአትን ሠርተዋልና የእግዚአብሔርም ክብር ኃድሱአቸዋል” ብሎአል።³¹

²⁹ ኢሳ 1 ፡ 4-6

³⁰ ኤፌ 2 ፡ 1-2

³¹ ሮሜ 3 ፡ 23

የእግዚአብሔር ክብር ጉድለት፤ ሰውን በሞት ጥላ ሥር እንዲኖር አደረገው። ከዚህም ጋር ኃጢአት የሰውን ልብ ክፉና የማይታወቅ አደረገው። ሰው አስቦ የሚሠራው ክፉትን እንጂ መልካም ነገር እንዳይሆን አደረገው። ሊሠራ ቢያስብ እንኳ መሥራት የሚችለው ክፉትን ብቻ ሆነ። ልቡም በጎን ማሰብ የማይችል ለበጎ ነገር አቅመቢስ ሆነ፤ የነቢያቱ መጻሕፍት ስለዚህ የሰው ልጅ የልብ ክፉት ተናግረዋል። “የሰው ልብ ከሁሉ ይልቅ ተንኩለኛ እጅግም ክፉ ነው ማንስ ያውቅዋል?”³² በማለት ነው ኤርምያስ የሁኔታውን አስከፊነት የገለጠው። ክፉቱ የሚወጣው ከልቡ ነው ማንም ደግሞ ሊያውቀው አይችልም።

1.2.2 ሁለናተኛዊ ክፉት

ሰው በኃጢአት ከወደቀ በኋላ በልቡናው ውስጥ የተተከለ መርዝ ትምክህት፤ አምሮት፤ ምኞትና ለመልካም ነገር አለመታዘዝን ነው። ያለመታዘዝ ውጤትም ውስጣዊ ዓመፅ ተብሎ ሊተረጎም ይችላል። መጽሐፍ ቅዱስ፤ ይህንንም ሳይታከት ይዘረዝራል። መጽሐፍ ቅዱስ እየዘረዘረ ያለው በደል በሰው ላይ ያመጣውን የክፉት ታሪክ እንደ ሆነ መረዳት ያስፈልጋል። በኃጢአት የተበከለው ሰው ታሪክ ይህ ነው፤ በኃጢአት የተበከለው ሰው የወጣው ከእንደዚህ ዓይነት የክፉት ታሪክ ወስጥ ነው።

1.2.3 ምኞት

ታሪካችን የማያምር፤ ለእግዚአብሔርም ለሰውም የማይስማማ ታሪክ ነው። የሰው ልጅ ሁሉ ያለው ታሪክ ማንንም የሚስብ አይደለም። የሚወደድ ሕይወት የለውም። ስስታም፤ ባለው ነገር ሁሉ የማይረካ ነው። ከሔዋን የተማርነውም የተረከብነውም ይህንን ነው። እናታችን ሔዋን ታሪክሽን

ተርኪልን ብንላት የምትነግረን ታሪክ ይህንን በመጎምጃት የተበከለ ታሪኳን ይሆናል። ይህ ታሪክ ሊከሠት የቻለው ሴቲቱ የአባቡን ድምፅ ከሰማችና ከአባቡ ከፉ ሐሳብ ጋር ከተስማማች በኋላ ነው። ማለትም ለእግዚአብሔር አለመታዘዝን በገለጠችና እግዚአብሔር እንደ ምቀኛ፣ ሰይጣን እንደ አዛኝ ሁኖ የቀረበውን በውሸት የተነገረችውን የተንኮለኛውን ምክር ሙሉ በሙሉ አምና የተቀበለች ጊዜ ነው። ያን ጊዜ ከአፍቃሪዋ እግዚአብሔር በሐሳብ ተለየች። ቅዱስ እግዚአብሔርም የነበረውን የበላይነት ተወ፣ ምክንያት ያለሰው ፈቃድ እግዚአብሔር ሰውን አያዝምና ነው። ግን ያዝናል።

1.2.4 ዓመፀኝነት

በዚህ ጊዜ ነው፣ የሰው ልብ ብክለት የተመሠረተው። በዚህ የልብ ስሜቷ፣ በውስጧ እንደ እግዚአብሔር ለመሆን ወሰነች፣ ዓመፀኝነት። የዓመፀኝነት ስሜቷም ሁልጊዜ ታየው በነበረውና በተለመደው ቅጠል በውበቱ ተማርካ ጥበብ ለመስጠት አለው ብላ ባመነችው ኃይል ወደ ከፍተኛ የመጎምጃት ስሜት ላይ እንድትወድቅ አደረጋት። ሴቲቱም ዛፉ ለመብላት ያማረ እንደ ሆነ፣ ለዓይንም እንደሚያስጎመጅ፣ ለጥበብም መልካም እንደሆነ አየች፣ ከፍሬውም ወሰደችና በላች፣ ለባልዋም ደግሞ ሰጠችው፣ እርሱም ከእርሱዋ ጋር በላ”።³³

የዚህ ዓመፀ ውጤት ራቂትነት መሆኑን ከፍ ባለው ከፍል እንብባናል፤ የዚህ ውጤትም ሰው ዓለምን ወደዚህ ወደ ተበላሽ ሥርዓት እንደ ለወጠውም አስተውለናል። ዮሐንስ ይህንን ነው ከእግዚአብሔር ያልሆነ ዐመፀ የሞላበት በማለት የጠራው፣ ከኃጢአት በኋላ ያለው ዓለም ፣ በሌላ ክፉ ገዥ የሚገዛ መሆኑን የገለጠውም። ግዛቱም የሰይጣን ግዛት ነው፤ በዚህ የሚኖረውን ኑሮ ክፉ ዓለም ብሎ ጠርቶታል፤ በዚህ ዓለም የሚኖረው የሰው

³³ ዘፍ.3 ፡ 6 ።

ሕይወት ምን እንደሚመስል ሲገልጸው፤ “ዓለምን ወይም በዓለም ያሉትን አትውደዱ፤ በዓለም ያለው ሁሉ እርሱም የሥጋ ምኞትና የዓይን አምሮት ስለ ገንዘብም መመካት ከዓለም ስለ ሆነ እንጂ ከአባት ሰላልሆነ፣ ማንም ዓለምን ቢወድ የአባት ፍቅር በእርሱ ውስጥ የለም”።³⁴ “ኃጢአትን የሚያደርግ ሁሉ ዓመፀን ደግሞ ያደርጋል፣ ኃጢአትም ዓመፀ ነው”።³⁵

ይህ ነው የኃጢአት ውጤት፤ የሰው ልጅ ሁሉ ፍቅር አልባ የሆነው ከዚህ ጊዜ ጀምሮ ነው፤ ለዚህ ነው ፍቅር የእግዚአብሔር፣ በቀል ግን የሰይጣን ሀብት ናቸው የሚባለው።

1.2.5 እርስ በርስ መወንጀጀል

አዳም የቤቱ አባወራ እንደ መሆኑ መጠን ኃላፊነቱን መወጣት ነበረበት፣ ግን አላደረገውም። ስለ ሆነም ኃላፊነቱን እንዳልተወጣ ያውቃል። ያን ጥፋት ግን አሉ እንዳላደረገው፣ ሌላ ከአሉ አቅም በላይ ያለ ኃይል አስገድዶ እንዳስደረገው ይከሳል። እግዚአብሔር አዳምን፣ “ከእርሱ እንዳትበላ ካዘዝሁህ ዛፍ በውኑ በላህን?” ብሎ በጠየቀው ጊዜ፣ አዳም የሰጠው መልስ፡- “ከእኔ ጋር እንድትሆን የሰጠኸኝ ሴት እርሱዋ ከዛፉ ሰጠችኝና በላሁ። እግዚአብሔር አምላክም ሴቲቱን ይህ ያደረግሽው ምንድነው? አላት። ሴቲቱም አለች “እባብ አሳተኝና በላሁ ።” እግዚአብሔር አምላክም እባቡን አለው “ይህን ሰላደረግህ ከእንስሳት ከምድር አራዊትም ሁሉ ተለይተህ አንተ የተረገምህ ትሆናለህ በሆድህም ትጸዳለህ”።³⁶

መለያየት፣ ጥላቻ፣ ከህደት፣ ውሸት፣ የሰው ልጅ መግለጫዎች ሁነው ቀጠሉ። ከዚህ ውጭ ዓለማዊው ሰው ሊሠራ

³⁴ 1ዮሐ 2 ፡ 15።

³⁵ 1ዮሐ 3 ፡ 4።

³⁶ ዘፍ.3 ፡ 9-16።

የማይቻል ሆነ። ሐዋርያው ያለቆብ የኃጢአትን አስከፊነትና በሱምከንያት የመጣውን ውስጣዊ ችግር እንዲህ በማለት ገልጧል። “በእናንተ ዘንድ ጦርና ጠብ ከወዴት ይመጣሉ? በብልቶቻችሁ ውስጥ ከሚዋጉ ከእነዚህ ከምቶቶቻችሁ አይደሉምን? ትመኛላችሁ ለእናንተም አይሆንም፤ ትገድላላችሁ በብርቱም ትፈልጋላችሁ፤ ልታገኙም አትችሉም፤ ትጣላላችሁ ትዋጉማላችሁ ነገር ግን አትለምኑምና ለእናንተ አይሆንም፤ ትለምናላችሁ፤ በምቶቶቻችሁም ትከፍሉ ዘንድ በከፉ ትለምናላችሁና አትቀበሉም። አመንዝሮች ሆይ፤ ዓለምን መውደድ ለእግዚአብሔር ጥል እንዲሆን አታውቁምን? እንግዲህ የዓለም ወዳጅ ሊሆን የሚፈቅድ ሁሉ የእግዚአብሔር ጠላት ሁኖአል”።³⁷

ያዕቆብ የዓመፁ ምንጭ ከውጭ የመጣው ከጠላት አይደለም፤ ብልቶች ራሳቸው እሱን የሚያመርቱ ናቸው። በምንም መንገድ ማምለጥ የማይቻል ነው። ስግብግብነት፤ የማይበሉትን መሰብሰብ፤ ለራስ የማይሆን ንብረትን ማካበት፤ በገንዘብ መውደድ ዝግት ተይዞ መባከን፤ ሊታለፍ ያልቻለ ፈተና ነው። ኃጢአት በሰው ላይ ይህን እምጥቷል፤ ኃጢአት በሰው ሕይወት ላይ ከዚህ የከፋ ጉዳትም አድርጓል። ቀጥሎ ያለው ነጥብ ያንን አስቸጋሪ ባሕርያችንን ያሰጩብጠናል።

1.2.6 ለርግማን፤ ድካም፤ ድህነትና የመከራ ኑሮ

የመጀመሪያው የርግማን ቃል እንዴት እንደ መጣ ስንመለከት የሰው ልጅ ሕይወት አስቸጋሪነት መነሻው ምን እንደሆነ መረዳት እንችላለን። ከሠሩት ጥፋት የተነሣ፤ እግዚአብሔር አዳምና ሔዋንን አረግሟቸዋል። “በፀሐይ ጊዜ ጭንቅሽን እጅግ አበዛለሁ፤ በጭንቅ ትወልጃለሽ፤ ፈቃድሽም ወደ

³⁷ ያዕ 4 ፡ 1-5 ።

ባልሽ ይሆናል፤ እርሱም ገዥሽ ይሆናል። አዳምንም አለው፡- የሚሰትህን ቃል ስም ተሃልና፤ ከእርሱ እንዳትበላ ካዘዝሁህ ዛፍም በልተሃልና ምድር ከእንተ የተነሣ የተረገመች ትሁን፤ በሕይወት ዘመንህም ሁሉ በድካም ከእርስዋ ትበላለህ፤ አሾህንና አሜከላን ታበቅልብሃለች፤ የምድርንም ቡቃያ ትበላለህ። ወደ ወጣህበት መሬት እስከትመለስ ድረስ በፊትህ ወዘ እንጀራን ትበላለህ፤ እፈር ነህና ወደ እፈርም ትመለሳለህና”።³⁸

አሁን ያለንበትን የሰውን የችግር መጠን ግለጡ ብንባል፤ ከዚህ በላይ መግለጥ የሚችል፤ ስለ ማኅበራዊ ቀውስ ያጠና ሊቅ ሊኖር ይችላል ብዬ አላምንም፤ ያልተዘረዘረ ችግር የለም? አለመተማመን አድካሚ ሥራ መሥራት፤ ያልተመቻ ኑሮ በሰው ሕይወት ላይ ሊከሠት ይችላል የሚባል ምንም ያልተጠቆመ የችግር ዓይነት የቀረ፡የለም ሁሉም ተብራርቷል? ረኃብ፤ ድካም፤ የምድር በሾኽና አሜከላ መበከል፤ ሁሉም የችግር ዓይነት ተመዝግቧል።

ይህ፡የሚያስረዳው የሰው ልጅ ከወደቀ በኋላ በሰይጣን እሠራር ስለወደቀ ውጤቱ ይህ ነው ማለት ነው ወይም በከፉው መንግሥት ውስጥ ከዚህ የተለየ የሚሠራ ጉዳይ የለም፤ ማለት ነው። ሰው ከኃጢአት በኋላ የሆነው ይህንን ነው። የብሉይ ኪዳን መጻሕፍት በኃጢአተኛው ሰውና በእግዚአብሔር መካከል ያለው ግንኙነት እንዴት እንደ ተባለሽ አብራርተዋል። ይህ የሚሆነው፤ በእግዚአብሔርና በሰው መካከል የገባው ዓመፅ ሰውን አቅመቢስ ስላደረገው መልካም ሥራ መሥራት አይችልም። ስለዚህ በአርግማን ሥር ነው ያለው። ዘዳግም ይህንኑ አሳዛኝ ታሪክ ይነግረናል።

“በራብና በጥማት በዕራቁትነትም ሁሉንም በማጣት እግዚአብሔር ለሚልከብህ ለጠላቶችህ ትገዛለህ፤ እስኪያጠፋህም

³⁸ ዘፍ 3 ፡ 16-19

ድረስ በአንገትህ ላይ የብረት ቀንበር ይጭናል። እግዚአብሔር ቋንቋቸውን የማታውቀውን፤ ፊታቸው የደነደነውን፤ ሽማግሌውንም የማያፍሩትን፤ ሕፃኑንም የማይምሩትን ሕዝብ ንስር እንደሚበርር ከሩቅ አገር ከምድር ዳር ያመጣብሃል። እስከትጠፋ ድረስ የከብትህን ፍሬ የምድርህንም ፍሬ ይበላሉ፤ እስኪያጠፉህም ድረስ እህልን የወይንም ጠጅ ዘይትንም የላምህንና የበግህን ርቢ አይተ ወልህም። በአገርህ ሁሉ ያሉ፤ ትታመንባቸው የነበሩ፤ የረዘሙ የጸኑም ቅጥሮች እስኪፈርሱ ድረስ፤ በከተሞችህ ደጆች ሁሉ ከብበው ያስጨንቁሃል፤ አምላክህም እግዚአብሔር በሰጠህ ምድር ሁሉ በደጆች ሁሉ ከብበው ያስጨንቁሃል”።³⁹

የሰውን ታሪክ እያጠናን ሰንሄድ ከዚህ በኋላ ያለው ሁሉም የመከራ ታሪክ ነው። ምድር ለሁለት ሰዎች እንኳ በመጥበቧ ምክንያት፤ የአዳምን ልጆች ኃጢአት አያደባ በመከታተል እርስ በርሳቸው ያጋድላቸው ጀመር። የዘፍጥረት መጽሐፍ ይህንም ሳይሸሽግ ይነግረናል። መልካም ሠርቶ መርካት ያቃተው የሰው ልጅ ምን እንደሚሠራ፤ ዘፍጥረት አራትን ስንመለከት ይህን ሐቅ እንዲህ ያስነብበናል። “እግዚአብሔርም ቃየንን አለው፡- ለምን ተናደድህ? ለምንስ ፊትህ ጠቆረ? መልካም ብታደርግ ፊትህ የሚበራ አይደለምን? መልካም ባታደርግ ግን ኃጢአት በደጅ ታደባለች፤ ፈቃድዋም ወደ አንተ ነው፤ አንተ ግን በእርስዋ ንገሥባት”።⁴⁰

ልቡ በከፋ ኃጢአት የተመረዘው ቃየን (ቃየል) መልካም መሥራት አቅቶት በእግዚአብሔር ተናዶ ነበር፤ አሳዛኙ ነገር ግን ቃየን የተናደደበትን አለመረዳቱ ነው፤ ማንም በስህተት ውስጥ ያለ ሰው ታሪክ ይህ ነው፤ በኃጢአት ልብ ሁኑን የምንሠራው

³⁹ ዘፍ 28 ፥ 48-52 ።
⁴⁰ ዘፍ 4 ፥ 6-7 ።

ሥራ ሁሉ ራሳችንንም ሆነ የምንሠራለትንም ከፍል የሚያስደስት አይደለም። ቃየን ያቀረበው መሥዋዕት እኳን ለቅዱሱ እግዚአብሔር ለራሱ ሊቃየንም አላስደሰተውም። ቃየን በሠራው ሥራ ደስታ አጣ፤ ያጣውን ደስታ ወንድሙን በመግደል ለማግኘት አሰበ። ኃጢአት እንዲህ ነው የሰውን የሚሰደው። መጀሪያ ደስታ ይነሣሃል፤ ያን ያጣኸውን ደስታ የምታገኝ ይመስልህና ሌላ ደስታን የሚያሳጣ እርምጃ እንድትወስድ ያደርግሃል። ስለዚህም ቃየን እንዲህ እደረገ። “ቃየንም ወንድሙን አቤልን፡- ና ወደ ሜዳ እንሂድ አለው። በሜዳም ሳሉ ቃየን በወንድሙ በአቤል ላይ ተነሣበት፤ ገደለውም። እግዚአብሔርም ቃየንን አለው ፡- ወንድምህ አቤል ወዴት ነው? እርሱም አለ ፡- አላውቅም፤ የወንድሜ ጠባቂው አኔ ነኝን?”⁴¹

ቃየል ወንድሙን ገድሎ አላውቅም ይላል፤ የሠራው ሁሉ አያስደስተው፤ ያሰበው አይሳካለት፤ ቢሳካለትም እንኳን ፍፁም አያስደስተውም። ለዚህ ነው በሰይጣን ግዛት ውስጥ መልካም ነገር የለም የምንለው። የሰይጣን ግዛት ከዚህ ውጭ ሊያስተዳድር አይችልም። ምክንያቱም ሰይጣን የሚያመርተው ይህንኑ ነው። ሰው ወድዶ የገባው፤ ይህ በሚሠራበት በሰይጣን አገዛዝ በባርነት ውስጥ ስለ ሆነ ከዚህ ውጭ ሊሠራ አይችልም።

ሰው ከእውነተኛ አባቱ፤ ከፈጣሪው ከእክባሪውና በጽድቅ ከሚመለከተው አባቱ ተለይቷል። በመሆኑም ሰይጣን ከላይ የዘረዘርናቸውን አሠራሩን እንዲሠራ አደረገው። ሰው ከዚህ የሰይጣን አገዛዝ እንዲወጣ እንዲድንና በእግዚአብሔር ፊት ከብር አግኝቶ እንዲኖር የሰይጣን አሠራር በሙሉ መፍረስ ነበረበት። ሰው ከዚህ በላይ በተዘረዘረው የችግር ማጥ ውስጥ ሁኖ፤ ከአምላኩ ከእግዚአብሔር ፊት ያለ ፍርሃት ለመቆም አይችልም። ምክንያቱም በጠላት ተይዞ እንዴት በነጻነት ሊሠራ ይችላል?

⁴¹ ዘፍ 4 ፥ 8 ።

በኃጢአት የተያዘ ሰው፤ የእግዚአብሔርን ጽድቅ ሠርቶ ያስደስታል ብሎ ማመኑ ላይ ነው ችግሩ። ቀጥሎ ባሉት ገጾች፤ በቅዱሱ እግዚአብሔርና በኃጢአተኛው ሰው መካከል ያለው ግንኙነት ምን እንደሚመስልና የመዳናችን መንገድ ምን እንደ ሆነ የምናውቀበትን ግንዛቤ በስፋት ያመለክተናል። ይህንን ስንረዳ ነው የመዳናችን ሁኔታ ከየት እንደሚጀመር መሠረታዊ እውቀት ልናገኝ የምንችለው።

ክፍል ሁለት ሰው በእግዚአብሔር ፊት የኖረባቸው ሕጎች

ሰው መጀመሪያውኑ ሲፈጠር እግዚአብሔር ባዘዘው መሠረት ፡ በሰላም መኖር ይቻላል። ዘንድ ከአፍቃሪው እግዚአብሔር የተሰጠው ሕግ ነበረው ። በዚህ ክፍል ፡ በዚያ ሕግ መኖር ሲያቅተው እንደ ገና ያንንም ሲያጣ የሕጎቹን ምንነትና ለምን እንዴት እንደ ተጠቀመባቸው ለምን ሊጠቀማቸው እንደሚገባ ፡ እንመለከታለን ። ክፍሉን በጥሞና ሁነን ስናነብ የእግዚአብሔርን ትእዛዝ አክብረን መኖር እንድንችል ቃል እየገባን መሆን እንዳለብን እንዳንዘነጋ ።

2.1 መግቢያ

ሰው ኃጢአት በመሥራቱ ምክንያት ወደ ቅዱሱ እግዚአብሔር ቀርቦ መለኮታዊ ትእዛዙን መቀበል አልቻለም፤ አዳምና ሔዋንም ትእዛዝን በጣሱ ጊዜ የቅዱሱን የእግዚአብሔርን ድምፅ መስማትና ከሱ ፊትም መቆም አልተቻላቸውም ነበር። ከዚያ በኋላም በእግዚአብሔርና በነቢዩ በሙሴ መካከል በተደረገው ምልልስ፤ የተከሠተውን መመልከት በቂ ነው።

ኃጢአተኛው ሰው ልክ እንደመጀመሪያዎቹ ሰዎች የእግዚአብሔርን ድምፅ ለመስማት እንዴት ፈቃደኛ እንዳልነበረ ስንመለከት ልዩነቱ ይገባናል ። ምስክረነቱን ሙሴ ይሰጣል፤

“እግዚአብሔርም በላሳት ስለ ወረደበት የሲና ተራራ ሁሉ ይጤስ ነበር፤ ከእርሱም እንደ አቶን ጢስ ያለ ጢስ ይወጣ ነበር፤ ተራራውም ሁሉ እጅግ ይናወጥ ነበር። የቀንደ መለኮቱም

ድምፅ እጅግ በበረታና በጸና ጊዜ ሙሴ ተናገረ፤ እግዚአብሔርም በድምፅ መለሰለት። እግዚአብሔርም በሲና ተራራ ላይ ወደ ተራራው ራስ ወረደ፤ እግዚአብሔርም ሙሴን፤ ወደ ተራራው ራስ ጠራው ፤ ሙሴም ወጣ ። እግዚአብሔርም ሙሴን ውረድ ፡ እግዚአብሔርን ለማየት ዳርቻውን እንዳያልፉ ከእነርሱም ብዙ አንዳይጠፉ ለሕዝቡ አስጠንቅቃቸው ።⁴²

ይህን ያስተዋሉ አንድ የሥነ መለኮት ሊቅ ይኸን በሲና ተራራ የእግዚአብሔር መገልጥ የተመለከቱ አስራኤላውያን ስለ እግዚአብሔር የማወቅ ችግር አልነበረባቸውም፤ የነበረባቸው ችግር የመታዘዝ ነበር ብለዋል። የእግዚአብሔርን ተአምር ማየት ሌላ ነው፤ ተአምር ሠራውን አምላክ መታዘዝ ደግሞ ሌላ ነው። ከላይ ከተሰጠው ማስጠንቀቂያ ስንሣ የሰው ልጅ ሁሉ ለምን እንደሚፈራ ለመገንዘብ አንቸገርም ቀጣዩ ምንባብም የሚነግረን ይኸንኑ ነው።

ሕዝቡም ሁሉ ነጐድጓዱንና መብረቁን፤ የቀንደ መለኮቱን ድምፅ፤ ተራራውንም ሲጤስ አዩ፤ ሕዝቡም ባዩ ጊዜ ተርበደቡዱ ፤ ርቀውም ቆሙ። ሙሴንም፤ አንተ ተናገረን፤ እኛም እንሰማለን ፤ አንዳንምት ግን እግዚአብሔር አይናገረን አሉት።⁴³

የዚህ ፍርሃት ውጤት ግልጽ ነው፤ እንዴት ብሎ ከቅዱሱ ከእግዚአብሔር የሚወጣው ቅዱስ ሕግ በኃጢአተኛው ሰው ዘንድ ተቀባይነት ያገኛል? በቅዱሱ እግዚአብሔር ፊት የሰው ሕይወት የሚመስለው ይህንኑ ነው። ምክንያቱም አንድ ነው። ሰው በኃጢአት ስለ ረከሰ የቅዱሱን የእግዚአብሔርን ድምፅ መስማትና ከሱ ፊት መቆም አይችልም ማለት ነው። አዳምና ሔዋን ያሳዩት ይህንኑ ነው፤ የእግዚአብሔርን ድምፅ ሰሙ፤ ተሸሸጉም። ልጆቻቸውም ያንኑ ከወላጆቻቸው ያገኙትን ባሕርይ

⁴² ዘጸ 19 ፡ 18-21 ።

⁴³ ዘፀ 20 ፡ 18 ።

ይዘው ስለ ተወለዱና ያንኑ ይዘው ስለሚቀርቡ የተለወጠ ነገር እስከ ሌላ ድረስ ውጤቱም ያው ነው።

በዚህ ከቀጠለ የሰው ሕይወት ምን ይሆናል? ሰው ከዚህ ከኃጢአት ተጠያቂነት መውጣት የሚችለው በበደለው ሰውና፤ በተበደለው እግዚአብሔር መካከል የሚቆምለት መካከለኛ ሲያገኝ ብቻ ነው። ቀጥሎ የምንመለከተው የዚህን ሥርዓትና የሥርዓቱ ውጤት ምን እንደሚመስል ይሆናል። ይህ በቅዱሱ እግዚአብሔርና በኃጢአተኛው ሰው መካከል በመሆን፤ ኃጢአተኛው የሚያገኘውን ቅጣት እየተቀበለ፤ የኃጢአት ደመወዝ የሆነውን ሞትን በመሞት ኃጢአትን እየሸፈነ፤ ጊዜያዊ ሰላም በመስጠት ያስናብት ነበር። ይህ ሥርዓት ጊዜያዊና ለሁሉም የሰው ልጅ ሁሉ ዋጋ የማይከፍልና ለሁሉም የማይደርስ ቢሆንም እንደ ምሳሌ ሁኖ አግልግሏል። ስለ ሆነም እንዴት ይካሄድ እንደ ነበር ማየቱ አስፈላጊ ስለ ሆነ ሐሳቡን ቀጥሎ እንመልከተው።

2.2 ሰው ከእግዚአብሔር ጋር አስታራቂ አስፈለገው

ሰው በደለኛ ከሆነው ከአዳም በመወለዱ በኃጢአት ተጠያቂነቱ ቀጥሎ ነበር። የኃጢአት ደመወዝ ደግሞ ሞት ስለ ሆነና ሰው በኃጢአቱ መሞት የተገባው በመሆኑ ከዚያ ሞት ለመዳን ረዳት ያስፈልገው ነበር። ኃጢአተኛ ሰው ከእግዚአብሔር ጋር እንዲታረቅ የእርሱ ቤዛና የኃጢአቱ ማስተሰሪያ የሚሆን መሥዋዕት የተሠራለትም ለዚህ ነበር። መሥዋቱ በኃጢአተኛው ፈንታ እንዲሞት ከኃጢአተኛው ሰው ተወስዶ በኃጢአተኛው ፈንታ ሲሞት ኃጢአቱ ወደ መሥዋዕቱ ይተላለፋል። ከዚህ በኋላ መሥዋዕቱ ተተክቶ የሞተለት ኃጢአተኛ ኃጢአቱ ተሸፍኖለት የእግዚአብሔርን ምሕረት ተቀብሎ በሰላም ወደ ቤቱ ይሄድ ነበር። ይህ ሥርዓት በዘሌዋውያን፤ መሥዋዕት፤ የእህል ቊርባን፤ የኅብረት መሥዋዕት፤ የኃጢአት መሥዋዕት፤ የበደል መሥዋዕት። በመባል ተገልጧል።

የዘሌዋውያን መጽሐፍ፤ ስለ ቅድስና የሚናገር ሲሆን ቅዱስ በሆነው በእግዚአብሔርና በኃጢአተኛው ሰው መካከል የመገናኛ መስመር ስለ ሆነው የመስዋዕት ሕግ እንደ ሆነ ይናገራል። ሁኖም ይህ መስዋዕት ለሰው ልጅ የነፍስ ዋጋ ሊከፍል አልቻለም። በመሆኑም ሌላ የሱን የነፍስ ዋጋ የሚከፍልለት አስፈላጊው፤ የእንስሳው መስዋዕት ከኃጢአት የሚሸፍን እንጂ የሚያድንና ኃጢአትንም የሚያስወግድ አልነበረም። ስለ ሆነም ሰውን ካለበት የኃጢአት ክስ የሚያድነውና ከተጠያቂነት ነጻ የሚያወጣው ያስፈልገው ነበር። ይኸውም የእንስሳቱ መስዋዕትና ሥርዓት ለሰው ልጅ የነፍስ ዋጋ ተመጣጣኝ ከፍቶ ሊሆን ስለ አልቻለ ነበር፤ በመሆኑም ለሰው ልጅ የነፍስ ዋጋ የሚሆን አልተገኘም፤ ለዚህም ነው፤ ማርቆስ “ሰው ዓለምን ሁሉ ቢያተርፍ ነፍሱንም ቢያጤድል ምን ይጠቅመዋል? ሰውስ ስለ ነፍሱ ቤዛ ምን ይሰጣል? ብሎ የጻፈው”⁴⁴

የሰው ልጅ ነፍሱን ለማዳን ምንም የሚከፍለው ዋጋ አያገኝም። የሰው ልጅ የነፍስ ዋጋ ተመኑ የእግዚአብሔር ልጅ በመሆኑ እግዚአብሔር አንድ ልጁን ለሰው በመስጠት ፍቅሩን ገለጠ።⁴⁵ ይህን አንደበት ሊገልጠው የማይችለውን የእግዚአብሔርን ታላቅ ፍቅር በቦታው በሰፊው እንመለከተዋለን። ከዚህ ቀጥሎ ባሉት ገጾች ሰው ያለፈባቸውን ሕጎች በመጡኑ እንመልከታለን።

2.3 የንጽሐጠባይዕ ሕግ

እግዚአብሔር ለሰው በተፈጥሮ የሰጠው ሕግ ‘ንጽሐጠባይዕ’ ይባላል። ሰው መልካሙንም ሆነ ከፋውን የመስራትና ያለመስራት ነጻነት ያለው ሁኖ ነበር የተፈጠረው። ይህ ኑሮ

⁴⁴ ማር 8 ፥ 37 ።

⁴⁵ ዮሐ 3 ፥ 16 ።

የሰው የእግዚአብሔር ልጅነት ኑሮ በመባል ይታወቃል። ሁኖም ግን ሰው ይህን ታላቅ የልጅነት መብት በኃጢአት ምክንያት ተቀማ። የሰው ማንነት ተለውጦ ከፋን እንጂ መልካምን መስራት ይቅርና ማሰብም የማይሞክረው ሆነ። ስለ ሆነም ከዚህ ቀጥሎ ባለው ሕግ መተዳደር ቀጠለ።

2.4 የኃጢአት ሕግ

የኃጢአት ሕግ፤ ሰው ከእግዚአብሔር ዓምዶ በሠራው ስሕተት አማካይነት የመጣ የተጽዕኖ ሕግ ነው። ሕጉ ሰውን ከእግዚአብሔር በመለየትና ሰው ሊሠራው የማይወደውንና የማይፈልገውን አስገድዶ በማሠራት የሚያስተዳድር የኃጢአት ሕግ ነው። ሰዎች ለባርነት ከተሸጡ በኋላ የገዛቸው አሳዳሪ ጌታ የሚገዛበት የሕግ ዓይነት ይህ ሕግ ነው። ስለዚህ የባርነት ሕግ በመባልም ይታወቃል። ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ፤ ስለዚህ የባርነት ሕግ ሲያስተምር፤ “እውነት እውነት እላችኋለሁ፤ ኃጢአትን የሚያደርግ ሁሉ የኃጢአት ባርያ ነው። ባርያም ለዘላለም በቤት አይኖርም፤ ልጁ ለዘላለም ይኖራል። እንግዲህ ልጁ እርነት ቢያወጣችሁ በእውነት እርነት ትወጣላችሁ”።⁴⁶

የኃጢአት ሕግ በሰው ልብ ውስጥ በመሆኑ፤ ሰው ሊያደርገው የፈለገውን ሳይሆን፤ ራሱ ሕጉ በሚያስፃድው የዓመፅ አመራር ብቻ እንዲሄድ በማደረግ በግድ የሚገዛ ሕግ ነው። ወደ ባርነት የገባበትና የኃጢአት ባርያ ሁኖ የተገዛበት ሕግ ሰውን በእግዚአብሔር ፊት አፋራምና የተዋረደ ያደረገው ይህ ሕግ ነው። አታድርግ የሚለውን ሕግ የሻረው ሰው ሕጉን ከሻረው በኋላ ሊያድነው ስለማይችል በዚያው መርጦ በገባበት የሞት ሕግ ሥር መተዳደር ነበረበት። ይህን ሁኔታ በተመለከተ ሐዋርያው ጳውሎስ እንዲህ ገልጦታል፤

⁴⁶ ዮሐ. 8 ፥ 34-36.።

“በእኔ ግለት በሥጋዬ በጎ ነገር እንዳይኖር አውቃለሁና፤ ፈቃድ አለኝና፤ መልካሙን ግን ማድረግ የለኝም። የማልወደውን ከፉን ነገር አደርጋለሁና ዳሩ ግን የምወደውን በጎውን ነገር አላደርገውም። የማልወደውን የማደርግ ከሆንሁ ግን ያን የማደርገው አሁን እኔ አይደለሁም፤ በእኔ የሚኖር ኃጢአት ነው እንጂ። እንግዲያስ መልካሙን አደርግ ዘንድ ሰወድ በእኔ ከፉ እንዲያደርገኝ ሕግን አገኛለሁ። በውስጡ ሰውነቴ በእግዚአብሔር ሕግ ደስ ይለኛልና፤ ነገር ግን በብልቶቼ ከአእምሮዬ ሕግ ጋር የሚዋጋውንና በብልቶቼ ባለ በኃጢአት ሕግ የሚማርከኝን ሌላ ሕግ አያለሁ። እኔ ምንኛ ጎስቋላ ሰው ነኝ! ለዚህ ሞት ከተሰጠ ሰውነት ማን ያድነኛል?”⁴⁷

ለሞት የተሰተጠ ሕይወት አዳኝ ያስፈልገዋል። ጳውሎስ ኃጢአተኛ ማንነቱን እግዚአብሔር በሰጠው ሕግ ውስጥ ሁኖ ሲመለከተው ተፈርዶበት በሞት ጥላ ሥር ሁኖ ነው ያገኘው። የሚብሰው ደግሞ፤ እግዚአብሔር የሰጠው ሕግ እራሱ አታድርግ እያለ ይከሰስዋል እንጂ እርዳታ ሊያደርግለት አለመቻሉን ሲመለከተው፤ የከፋ ሁኖ አገኘው። ቀጥሎ ባለው ከፍል ኃጢአትን እንዲያሳውቅ የተሰጠውን ሕግ ምንነትና አሰጣጥ እንዲሁም ያለውን ስሜት እንመለከታለን።

2.5 ኃጢአትን ያወቀበት የእግዚአብሔር ቅዱስ ሕግ

ይህ ሕግ ለሰው ልጅ ምን ያህል ከባድ እንደ ሆነ፤ እግዚአብሔር ሕጉን ሲሰጥ ወይም ሲናገር፤ በእስራኤላውያን ላይ የተከሠተውን ስሜት መመልከቱ በቂ ነው። ሐዋርያው ጳውሎስም የሕግን ታላቅነት ተቀብሎ፤ ግን ያ ሕግ ለሰው ኃጢአተኝነቱን ከማሳወቅና ከመከሰስ ውጭ ቢገዛለት እንኳ ዕረፍትን ሰጥቶ የማዳን ዋስትና እንዲያገኝ አላደረገም። አታድርግ የሚለው ሕግ፤ በጳውሎስ ልብ ወለጥ እንዲያደርግ እነሣሽ ሆነ

⁴⁷ ሮሜ 7፡ 18-24።

እንጂ ሊረዳው አልቻለም። ስለዚህ ሕጉን አክብሮ የእሱ ሕይወት ግን ምን እንደሚመስል እንዲህ ይነግረናል፤

“እንግዲህ ምን እንላለን? ሕግ ኃጢአት ነው? አይደለም፤ ነገር ግን በሕግ ባይሆን ኃጢአትን ባላወቅሁም ነበር፤ ሕጉ ፡-አትመኝ ባላለ ምኞትን ባላወቅሁም ነበርና። ኃጢአት ግን ምክንያት አግኝቶ ምኞትን ሁሉ በትእዛዝ ሠራብኝ፤ ኃጢአት ያለ ሕግ ምውት ነውና። እኔም ዱሮ ያለ ሕግ ሕያው ነበርሁ፤ ትእዛዝ በመጣች ጊዜ ግን ኃጢአት ሕያው ሆነ እኔም ሞትሁ፤ ለሕይወትም የተሰጠኝውን ትእዛዝ አርሰዋን ለሞት ሁኖ አገኝኋት፤”⁴⁸

ይህን ስንመለከት ሕግ የሰውን ኃጢአተኝነት ቁልጭ አድርጎ አሳየ እንጂ፤ ሰውን በእግዚአብሔር ፊት ጸድቆ አድርጎ አላቀረበውም። ሰው መንፈሳዊ ሞት ስለ ሞተ፤ ሕያው የሆነውን ሕግ ሊሠራው አልቻለም፤ ስለዚህም ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ እንዲህ ዘግቧል፤ “ዓለምም ሁሉ ከእግዚአብሔር ፍርድ ቢታች ይሆን ዘንድ ሕግ የሚናገረው ሁሉ ከሕግ ቢታች ላሉት እንዲናገር እናውቃለን፤ ይህም የሕግን ሥራ በመሥራት ሥጋ የለበሰ ሁሉ በእርሱ ፊት ስለማይጸድቅ ነው፤ ኃጢአት በሕግ ይታወቃልና።”⁴⁹

በዚህ መሠረት ሰው ሕግን በመፈጸም ከእግዚአብሔር መታረቅም ሆነ የእግዚአብሔርን ጽድቅ ማግኘት አልቻለም። ምክንያቱም ሕግ ለሞተው የሰው ነፍስ ሕይወትን መስጠት ስለማይችልነው። ለሰው የሚያስፈልገው አዲተጉበረው የሚያገዝዘው ሕግ ሳይሆን ይህን ሕግ ለመተግበር አቅም የሚሰጠው ኃይል ነው። ስለዚህም ከሕግና ከኩነቴ ተገኝነት

⁴⁸ ሮሜ 7፡ 7-10 ።

⁴⁹ ሮሜ 3፡ 19-20 ።

የሰውን ልጅ ማውጣት የሚችለው የእግዚአብሔር ጽድቅ ሲገለጥ ብቻ ነው። ያን ጊዜ የሰው ልጅ ለችግሩ መፍትሔ ያገኛል።

ይህ ሕግ ግን ለሰው የሰጠው ጠቀሜታ አለ። እርሱም የሰውን ኃጢአተኝነት ቁልጭ አድርጎ በማሳየቱ፤ ሰው አዳኝ እንዲያስፈልገው አደረገው፤ ያለዚህ አዳኝ ከእግዚአብሔር ጋር ኅብረት መፍጠር አይቻልም።

በሌላ መልኩ እግዚአብሔር በሕጉ በኩል የደነገገው ድንጋጌ አምነው ከታዘዙለት እግዚአብሔር ጊዜያዊ ምሕረት እንደሚሰጥ በመስዋዕቱ በኩል ገለጸ። ስለዚህ ሕጉ ሁለት ትርጉም ይዞ ነው የመጣው። በአንድ በኩል የሰውን በደል የሚያሳይ ሲሆን፤ በሌላ በኩል ደግሞ ያ በዳይ በእርሱ ፈንታ በደሉን ተቀብሎ የሚሞትለት ተተኪ ካገኘ ያነንም ካመነ፤ እግዚአብሔር እንደ ጽድቅ እንደሚቈጥርለት ዋስትና የሰጠ ለመሆኑ በጥላነት ያገለግል ነበር።

ከፍል ሦስት

እግዚአብሔር ሰውን ያዳነበት መንገድ

የእግዚአብሔር ፍቅር የተገለጠበትና ሰውን ያዳነበት መንገድ፤ እግዚአብሔር ሰውን ከኃጢአት ለማውጣት ያከናወነው የፍቅር ምልክት የመዳናችን መንገድ የት ላይ እንደ ተጀመረ ያስረዳል። የመጀመሪያዎቹ ሁለቱ ሰዎች ባጠፉት ጥፋት በፍርሃት ተውጠው በዛፍ ውስጥ ተሸሽገው በነበረ ጊዜ፤ እግዚአብሔር ቢያዝንም ርኅራኄ እንዳደረገ እንመለከታለን።

“እግዚአብሔር አምላክም ለአዳምና ለሚስቱ የቆርበትን ልብስ አደረገላቸው ፥ አለበሳቸውም”።⁵⁰

ይህ የሚያስረዳን በእግዚአብሔር የተደረገለትን ርኅራኄ ነው። መልእክቱ የአነሱን ኃጢአት ተሸከሞ የሚሞተው ከርስቶስ እንደገና የጸጋ ልጅነት የሚያለብሳቸው መሆኑን የሚያሳይ የእግዚአብሔር ፍቅርና ጸጋ ነው። ይህን ሥራ እግዚአብሔር እንዴት እንዳከናወነው እንደሚከተለው እንመለከታለን።

3.1 አብርሃምን ጠራ/መረጠ

የእግዚአብሔርን የማዳን መንገድ ከምንረዳበት አንዱ የአብርሃምን አጠራርና ጠርቶ የሰጠውን ተስፋ ስንመለከት ነው። እግዚአብሔር አብርሃምን ሲጠራው ከቤተሰብ እንዲለይ፤ እግዚአብሔር ወደሚያሳየው አገር እንዲሄድ፤ እግዚአብሔርን አገሩ እንዲያደርግ፤ በዚህ ሁሉ በእግዚአብሔር እንዲታመን ነግሮት ነበር።

⁵⁰ ዘፍ 3 ፥ 21 ።

“እግዚአብሔርም አብራምን አለው፡- ከአገርህ፣ ከዘመዶችህም ከአባትህም ቤት ተለይተህ እኔ ወደማሳይህ ምድር ውጣ። ታላቅ ሕዝብም አደርግሃለሁ፤ አባርክሃለሁ፤ ሰምህንም አከብረዋለሁ፤ ለበረከትም ሁን፤ የሚባርኩህንም አባርክሃለሁ፤ የሚረግሙህንም አረግማለሁ፤ የምድር ነገዶችም ሁሉ በእንተ ይባረካሉ”።⁵¹

በዚህ ውስጥ እግዚአብሔር ለአብርሃም ሲሰጠው ቃል የገባለትን ሰባት በረከቶች እንመለከታለን። እነዚህም፡- ታላቅ ሕዝብ መሆን፤ መባረክ፤ ለበረከት መሆን፤ የተከበረ ስም ማግኘት፤ የሚባርኩትን መባረክ፤ የሚረግሙትን መርገም፤ የምድር ነገድ ሁሉ በሱ መባረክ የሚሉት ሲሆኑ፤ እነዚህ ሁሉ ደግሞ እግዚአብሔር ወደ ፊት የሚያደርገውን የማዳን ሥራ የሚያመለክቱ ናቸው። ከዚህ በኋላ የብሉይ ኪዳን የእምነት አካሄድ፣ በአብርሃም የእምነት አባትነት ተመሠረተ። ሐዋርያው ጳውሎስ ስለዚህ ሲናግር፣ እንዲህ አለ።

“እንዲሁ አብርሃም በእግዚአብሔር አመነና ጽድቅ ሁኖ ተቈጠረለት። እንዲያስ ከእምነት የሆኑት እነዚህ የአብርሃም ልጆች እንደ ሆኑ አወቁ። መጽሐፍም እግዚአብሔር አሕዛብን በእምነት እንዲያጸድቅ አስቀድሞ አይቶ፡- በእንተ አሕዛብ ሁሉ ይባረካሉ ብሎ ወንጌልን ለአብርሃም አስቀድሞ ሰበከ። እንደዚህ ከእምነት የሆኑት ካመነው ከአብርሃም ጋር ይባረካሉ”።

የአብርሃም በረከት የተባለው በእምነት መጽደቅ ነው። ከዚህ ጀምሮ ነው እግዚአብሔር በእምነት መባረክን የጀመረው። አብርሃም እግዚአብሔር ያለውን እምኖ ተቀበለ፤ እግዚአብሔርም ያን እምነት እንደ ሥራ በመቀጠር አብርሃምን አጸደቀ። በዚህም አብርሃም ለሚያምኑት ሁሉ አባት ሆነ። ይህ የአባትነትና የልጅነት መብት፣ የሚገኘው በአብርሃም ዘር በኩል በሚላከው

⁵¹ ዘፍ.12 1-3 ።

በእግዚአብሔር ልጅ በኢየሱስ ክርስቶስ በማመን ነው። እግዚአብሔር አንድያ ልጁን የላከው ለዚህ ዓላማ ነውና።

3.2 ልጁን ላከ

ጳውሎስ እግዚአብሔር በራሱ የጊዜ ሠሌዳ እንደሚሠራ ይነግረናል። ከዚህ ከፍ ባለው ክፍል አንደ ተገለጠው ሰው ከወደቀና ከእግዚአብሔር ከተለየ በኋላ፣ እግዚአብሔር ሰውን እንደሚያድን የገባው ቃል ነበር። ያ ቃልም “በእንተና በሴቲቱ መካከል፣ በዘርህና በዘራም መካከል ጠላትነትን አደርጋለሁ፤ እርሱ ራሱን ይቀጠቅጣል፤ እንተም ሰኮናውን ትቀጠቅጣለህ” በማለት መለኮታዊ ዓላማውን አውጆ ነበር። ያጊዜ ሲደርስ መለኮታዊ ዓላማውን እንዴት እንደ ገለጠው፣ ቅዱስ ጳውሎስ ሐሳቡን እንዲህ ገልጦታል።

“ነገር ግን የዘመኑ ፍጻሜ በደረሰ ጊዜ እግዚአብሔር ከሴት የተወለደውን ከሕግም በታች የተወለደውን ልጁን ላከ፤ እንደ ልጆች እንሆን ዘንድ ከሕግ በታች ያሉትን ይዋጅ ዘንድ”።⁵² ሕግ እኛን በእግዚአብሔር ፊት ከስሶ የሞት አዋጅ አሳወጀብን። ሁሉም የአዳም ዘር በዚህ አዳ ተጠያቂ ሁኖ ነበር፤ አሁን ግን እግዚአብሔር የቀጠረው ጊዜ ሲደርስ ከሕግ ሁሉ በላይ በሆነው የፍቅር ሕግ በመመርኮዝ በእምነት በሆነ መዳን የልጅነት መብትን ሰጠን።

የአዲስ ኪዳን የመግቢያ ዜና፣ ለእመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያም የተነገረው ለመላው የሰው ልጅ የተነገረ የምሥራች ነበር። ከደስታና ከሰላም የተለየው የሰው ልጅ በመልአኩ አማካይነት ወደ እመቤታችን በመጣው ቃል ጠቅላላ ዓለምን አጽናና። ይህንንም የደስታ ምክንያትና ሁኔታ ሉቃስ

⁵² ገላ 3 ፡ 6-9 ።

እንዲህ ገልጦታል። “መልአኩም ወደ እርስዎ ገብቶ፡- ደስ ይበልሽ፤ ጸጋ የምላብሽ ሆይ ፥ ጌታ ከአንቺ ጋር ነው፤ አንቺ ከሴቶች መካከል የተባረከሽ ነሽ አላት”።⁵³

እነዚህ የምስራች ቃላት፤ በዚያ ሰላምና ፍቅር በጠማው ዘመንና ዓለም፤ እንዴት ነፍሱን ያረጋጋሉ? እግዚአብሔር በኃጢአት ምክንያት ከሰው ከተለየ ዘመናት ተቈጠሩ፤ በዚህ ዘመን ደግሞ የሰው መከራ ጨምሯል፤ ዓለም በጨለማ ውስጥ ነበረች። ይህ በመሆኑም ዓለም አጽናኝ ያስፈልጋት ነበር፤ “እግዚአብሔር ካንቺ ጋር ነው” አሟለው ቃል በዚያ ዘመን ብቻ ሳይሆን አሁን ለምንኖርው ክርስቲያኖች የተሰፋ ስንቃችን ነው። ቃሉ እስከዚህ ጊዜ በሰው ልጅ ታሪክ ውስጥ ያልተከናወነ፤ እንደ ጊዜ ብቻ የሆነ ነበር። በመልአክቱ ውስጥም ደስታ፤ ሰላም፤ ጸጋ፤ የሚሉት ቃላት ተጠቃለው ተመዝግበዋል። እመቤታችንም በሰማቺው ነገር በጣም ደንግጣ የተላከውን መልአክ መልሳ ጠይቃ ነበር፤ መልአኩ የተናገረውን ይህን የደስታ ምክንያትና ሁኔታ ወንጌላዊው ሉቃስ እንዲህ ሲል ገልጦታል፡-

“መልአኩም እንዲህ አላት። ማርያም ሆይ፤ በእግዚአብሔር ፊት ጸጋ አግኝተሻልና አትፍሪ። እነሆም፤ ትፀንሻለሽ ወንድ ልጅም ትወልዳለሽ፤ ስሙንም ኢየሱስ ትደባለሽ። እርሱ ታላቅ ነው፤ የልዑል ልጅም ይባላል፤ ጌታ አምላክም የአባቱን የዳዊትን ዙፋን ይሰጠዋል። በየዕቅብ ቤትም ላይ ለዘለላም ይነግሣል፤ ለመንግሥቱም መጨረሻ የለውም”። በማለት ምክንያትና ሁኔታውን አብራራው።⁵⁴

የቃሉ /የመልአክቱ/ አስገራሚነትም እስካሁን ሲወለዱ ከነበሩ ሴቶች የተለየ በመሆኑ ነው። ሰው ከተፈጠረበት ጊዜ ጀምሮ ለመብዛት ለመባዛት መፈጠሩ የተለመደና የታወቀ ነው።

⁵³ ሉቃ 1 ፥ 28 ።

⁵⁴ ሉቃ 1 ፥ 30-33 ።

ስለ ሆነም ሰዎች ይወልዳሉ፤ ልጆችም ይወለዳሉ፤ የሌሎች ወላጅና ተወላጆች ግን ያው በሰው ተፈጥሮ ሕግ ስለ ሆነ አስደናቂ አደለም። ከዚህም ያለፈው የሚወለደው ሰው ያን የተወለደበትን ወላጅ መስሎ ይወለዳል። በባሕርይም፤ በመልክም ያንኑ ሰው መስሎ ይወለድ ነበር፤ በዚህ ጊዜ ግን ሁሉም ልዩ ነበር ። ለዚህ ነበር እመቤታችን ለመልአኩ ጥያቄ ያቀረበችው፤ “ማርያምም መልአኩን፡- ወንድ ስለማላውቅ ይህ አንዴት ይሆናል? አለችው”።

እዚህ ላይ ሁለት መሠረታዊ ሐሳቦችን እናገኛለን። እንደኛው የእመቤታችን የሐሳብና የሥጋ ድንግልና ሲሆን፤ ሁለተኛው ደግሞ የክርስቶስ ከሰው አእምሮ በላይ በሆነ ተአምር መወለድ ነበረ። ስለ ሆነም ጥያቄው እውነተኛ ጥያቄ ነው። ሰው ከሚሆነው ውጭ በመሆን መፅነስ ከሕገ ተፈጥሮ በላይ ነው፤ የሰው ልጅ ጥያቄም የተመለሰው በዚህ ጊዜ ነው። የኃጢአት መንገድም የተዘጋው በዚህ መንገድ ነው። ያለኃጢአት ቅዱሱ የእግዚአብሔር ልጅ ተፀነሰ። መልአኩም ይህንኑ የምሥራች እንዲህ በማለት አወጀ። “መልአኩም መልሶ፤ እንዲህ አላት፡- መንፈስ ቅዱስ በአንቺ ላይ ይመጣል፤ የልዑልም ኃይል ይጸልልሻል፤ ስለዚህ ደግሞ ከአንቺ የሚወለደው ቅዱሱ የእግዚአብሔር ልጅ ይባላል”።⁵⁵

ከዚህ የተነሣም ከሰው ልጅ ባሕርይ ውጭ፤ በረቂቅ ምሥጢሩ ቅዱሱ የእግዚአብሔር ልጅ ተፀነሰ። “መንፈስ ቅዱስ በአንቺ ላይ ይመጣል፤ የልዑልም ኃይል ይጸልልሻል። ስለዚህ ደግሞ ከአንቺ የሚወለደው ቅዱሱ የእግዚአብሔር ልጅ ይባላል”።⁵⁶

⁵⁵ ሉቃ 1 ፥ 35 ።

⁵⁶ ሉቃ 1 ፥ 35 ።

በዚህ መልክ ከሰው ተፈጥሮ ውጭ በሆነ ተአምራዊ መንገድ ቅዱሱ የእግዚአብሔር ልጅ ተፀነሰ። በዚህ ጊዜ የሰው ልጅና የእግዚአብሔር ግንኙነት መሠረት ተጣለ። በዘር ይተላለፍ የነበረው ኃጢአትም ቅዱሱ የእግዚአብሔር ልጅ ያለ ዘር በተአምር በመፀነሱ ሊያልፍ አልቻልም። ከዚህ በታች ባሉት ገጾች የምንመለከተው ቅዱሱ የእግዚአብሔር ልጅ የሰይጣንን ሥራና አሠራር እንዴት እንዳፈራረሠው ይሆናል።

3.3 ልጁ የሰይጣንን ሥራና አሠራር አፈራረሰው

ኢየሱስ ክርስቶስ ፍጹም ሰው ፍጹም አምላክ በመሆን በማዳን ሥራው የሰይጣንን ሥራና አሠራር አፈራርሶታል። የተወለደው ቅዱሱ የእግዚአብሔር ልጅ፣ ፍቅር በሆነው ልዩ ጥበቡ የዲያብሎስን ሥራ ደረጃ በደርጃ ያፈራረሰው ሲሆን፣ ይህንንም እንዴት አድርጎ እንዳፈራረሰውና ያከናወነባቸውን ሁኔታዎች እንደሚከተለው እንመለከታቸዋልን።

3.3.1 ያለኃጢአት በመወለድ

ሰው ከበደለ በኋላ ከሰው የሚወለድ ሁሉ በኃጢአት ተፀንሶ በኃጢአት ይወለድ ነበር። ስለዚህም በነቢዩ በዳዊት የተነገረውን እንመልከተው።

“እነሆ በዓመፃ ተፀነሰሁ፥ እናቴም በኃጢአት ወለደችኝ”።⁵⁷
ሰው ከሰው እስከ ተወለደ ድረስ ከዚህ ተጠያቂነት የሚያመልጥበት መንገድ አልነረም። ክርስቶስ ግን ያለ ኃጢአት ቅዱስ ሁኖ በመፀነስ ተወልዶ የኃጢአትን በዘር መተላለፍ ሠረዘው። ክርስቶስ ቅዱስ ሁኖ ሳለ፣ የኃጢአተኛ ሥጋ ምሳሌ በሆነ ፍጹም ሰውነት ተገለጠ። ከልደቱ ጀምሮ፣ ሰው ሁኖ በምድር ላይ በተመላለሰባቸው ጊዜያት ሁሉ የዲያብሎስን ሥራ አፈራረሰ። ትዕቢተኛው ዲያብሎስ ሰውን አምላክ ትሆናለህ በማለት አታሎ የሌለውን ሥልጣን ያለው ሲያስመስልና ትዕቢትን

⁵⁷ መዝ 50 ፥ 5 ።

በሰው ልጅ ልብ ውስጥ ሲያስቀምጥ፣ ክርስቶስ ግን በበረት ውስጥ በመወለድ በትሕትና አፈረሰው።⁵⁸

የሰው ልጅ እግዚአብሔር አምላክ በፈጠረው ምድር የዲያብሎስ ተባባሪ ሁኖ የእግዚአብሔር ልጅ የሆነው ክርስቶስ በሥጋ ሲገለጥ በሰደት እንዲንገላታ አደረገው። ያንንም በፈቃዱ ተቀብሎ ከቦታ ቦታ በመሸሸ፣ እንዲሁም በመሰደድ ዲያብሎስንና በዲያብሎስ እየታዘዘ የሚሠራውን ዓለም በትሕትናው አሳፈረው።⁵⁹

3.3.2 በናዝሬት ተወልዶ ናዝሬዊ በመባል

ቅዱስ ያሬድ “ናዝሬት እም ገሊላ ትንዕስ አጸደ፥ ወበጸጋ ትትሌዓል ፈድፋደ። በቦታ ናዝሬት ከገሊላ ታንሳለች በጸጋ ግን እጅግ ትበልጣለች”። በማለት የተዘመረላት ናዝሬት፣ ቅዱሱ የእግዚአብሔር ልጅ ያደገባት ቦታ ናት። ግን ቅዱስ ያሬድ ያየውን የናዝሬት ከብር በዚያ ዘመን የነበሩ ሰዎች አልተመለከቱትም ነበር ። የጌታ ደቀ መዛሙርት ሳይቀር ከመጠራታቸው በፊት ይሉት የነበረው አባባል ስለ ናዝሬት የኅብረተሰቡ ግንዛቤ ምን እንደ ሚመስል ማረጋገጫ ነው። “ናትናኤልም፤ ከናዝሬት መልካም ነገር ሊወጣ ይችላልን? አለው”።⁶⁰

“ናዝሬት” ማለት የዝቅተኞች ቦታ ማለት ነው። ክርስቶስ በቤተ ልሔም ተወልዶ በናዝሬት እድገ ዝቅተኝነትን አከበረ፤ ትዕቢትን አዋረደ። ለቤተሰብ እየታዘዘ በየጥቂቱ እድገ ወላጆችን አከበረ።⁶¹ ከአንድነት ይልቅ መለያየት በነገሠባት ዓለም ላይ ለልደቱ የታወጀው፣ በሰማይ ያለው የእግዚአብሔር ሰላም በምድርም ለሰው ልጅ በጎ ነገር እንዲኖር የሰላምን አዋጅ አወጀ። ስለዚህ

⁵⁸ ሉቃ 2 ፥ 7 ።

⁵⁹ ማቴ 2 ፥ 12 ።

⁶⁰ ዮሐ 1 ፥ 47 ።

⁶¹ ሉቃ 2 ፥ 50 ።

እንዲህ ተብሎ ተዘምሯል። “ድንገትም ብዙ የሰማይ ሠራዊት ከመልአኩ ጋር ነበሩ። እግዚአብሔርንም እያመለከቱ፡- ከብር ለእግዚአብሔር በአርያም ይሁን ሰላምም በምድር ለሰውም በጎ ፈቃድ አሉ”።⁶²

ዲያብሎስ ኃጢአትን ወደ ዓለም ያመጣበት ዋና መንገድ ሐሰት ነበር፤ ይህን ሐሰትም እውነትና መንገድ የሆነው ክርስቶስ አፈረሰው። የክርስቶስ መምጣት ዓላማ በሐሰት የተመላችውን ዓለም በእውነት ለመመላት ነበር።⁶³ የኃጢአትን ወደ ዓለም አገባብ ስንመለከት ከመጀመሪያው ጀምሮ በሰው ልጅ ሕይወት ላይ የተከሠተው መወንጀል ነበር። ይህንም ክርስቶስ ባሕርዩ በሆነው ፍቅሩ ሐሰትን በእውነት፣ ጥልን በሰላም፣ መለያየትን በአንድነት፣ ተቃርኖን አስታራቂ ሁኖና ተብሎ ጠላት የገነባውን ሁሉ አፈራረሰው። ዮሐንስ በወንጌሉ ቀጣዩን አስገንዝቧል። “ሰላምን አተወላችኋለሁ፣ ሰላሜን አሰጣችኋለሁ፤ እኔ የምሰጣችሁ ዓለም እንደሚሰጥ አይደለም። ልባችሁ አይታወክ አይፍራም”።⁶⁴

በክርስቶስ የተገኘው ሰላም በማንም በምንም አልተገኘም በእሱ የሰው ልጅ የሰላም ማጣት ጥያቄ ተመሷል። የአሁኑ ሰላም ማጣት በፍፁም የምርጫ ጉዳይ አይደለም። ዓለም የሰላም ፍላጎቱን ለማግኘት ከበለተጀርባው፣ ከሌላ ሥጋዊ ጥቅም ጋር ስለሚያያይዘው ሊያገኘው አይችልም። በክርስቶስ ግን የዓለም የሰላም ጥያቄ ተመልሷል ዮሐንስ ያስረዳው ይህንን ነው፤ “እኛም እግዚአብሔር ለእኛ ያለውን ፍቅር አውቀናል፤ እምነንማል። እግዚአብሔር ፍቅር ነው፤ በፍቅርም የሚኖር በእግዚአብሔር ይኖራል፤ እግዚአብሔርም በአርሱ ይኖራል”።⁶⁵

⁶² ሉቃ 2 ፡ 13 ።

⁶³ ዮሐ 18 ፡ 38 ።

⁶⁴ ዮሐ 14 ፡ 27 ።

⁶⁵ 1ዮሐ 4 ፡ 16 ።

እግዚአብሔርንና የሰውን ልጅ ያገናኘ ፍቅር ነው፤ በዚህም ፍቅር መሥዋዕትነትን ከፍሏል። የመሥዋዕትነቱ የከፍቶ መጠን እጅግ ብዙ ነው። ጥቂቶቹን ከዚህ ቀጥሎ እንመለከታለን።

3.3.3 ከሁሉም የከፋውን መከራ በመቀበል

በአዳም ስህተት ምክንያት “ምድርም ከአንተ የተነሣ የተረገመች ትሁን”። የሚል መለኮታዊ ፍርድ ተፈርዶ ነበር። በሕጉ “በእንጨት የሚሰቀል የተረገመ ነው” ተብሎ ተጽፎአል። በሕግ የተጻፈውን የማያደርገውም እርጉም ይሁን፤ ተብሎ ተጽፎ ነበር። በመሆኑም የሰው ልጅ የነበረው በእርግማን ሥር ነበር። ሐዋርያው ጳውሎስ፤ ይህ እርግማን እንዴት እንደ ተወገደ ይነግረናል። “በእንጨት የሚሰቀል ሁሉ የተረገመ ነው ተብሎ ተጽፎአልና ክርስቶስ ስለ እኛ እርግማን ሁኖ ከሕግ እርግማን ዋጀን”።⁶⁶

ክርስቶስ የሞተው የእርግማን ምልክት በሆነው የእንጨት መስቀል ላይ ተሰቅሎ ነው። በእንጨት ከመሰቀሉ በፊት ግን ምን ያህል መከራ እንደ ተቀበለ ሁሉንም ብንተርክ ቦታም፣ ጊዜም፣ አይበቃም፣ አእምሮም አይሸከመውም። ዝም ብሎ ማለፍም ደግሞ ሕሊና አይፈቅድም፤ ስለ ሆነም በጣም የተወሰኑትንና ጥቂቶቹን ቀጥሎ እንመለከታቸዋለን።

ሀ/ ድካም

በሕይወት ዘመንህ ሁሉ በድካም ትበላለህ፤ ተብሎ የተጻፈው ቃል በሌላ ካልተለወጠ በቀር በቃለ መሐላ የሚለቅ አይደለም። እምላካችን ይህን በእርግማን የመጣ ድካም ራሱ ደከሞ ብርታትን ሰጠን። “ከኃጢአት በቀር በነገር ሁሉ እንደ እኛ

⁶⁶ ገላ 3 ፡ 13 ።

የተፈተነ ነው እንጂ፤ በድካማችን ሊራራልን የማይችል ሊቀ ካህናት የለንም”።⁶⁷

የዕብራውያን ጸሐፊ ጉዳያችንን የማያውቅ ሊቀ ካህናት የለንም ይላል። የእኛ ችግር የገባው ችግራችንን የተካፈለ ነው፤ የቆሰለ፤ በቁሰሉ የፈወሰን፤ ሊቀ ካህናት ነው ያለን። በፈቃዱ ድህነትን የመረጠ፤ ደክሞ ያበረታን ሊቀ ካህናት ነው። ይህ ድካሙ ነው ለእኛ ብርታት የሆነን።

ላ/ ድህነት

ክርስቶስ ለሰው ከብር ለመስጠት እሱ ድህነትን እንደ መረጠ መጽሐፍ ቅዱስ ያስተምራል። “የጌታችንን የኢየሱስ ክርስቶስን ችር ሰጦታ አውቃችኋልና፤ ሀብታም ሲሆን፤ እናንተ በእርሱ ድህነት ባለ ጠጎች ትሆኑ ዘንድ ስለ እናንተ ድህ ሆነ”።⁶⁸

ይህ አባባል ለራስ ወዳዱ ዓለም አይሰማም። ይህ ግን በእግዚአብሔር ተችሏል፤ ምክንያቱም ድህ ሁኖ ድሆችን ማከበር የእርሱ ሰጦታ ነውና። ሰጦታው ብልጽግና ነው። አሳፋሪ የሆነውን የመስቀል ሞት ሲቀበል እንኳ በደስታ ነበር። ይህ ደስታ ግን የእርሱ ደስታ አልነበረም፤ የሰው ልጅ ደስታ እንጂ። “እርሱ በእግዚአብሔር መልክ ሲኖር ሳለ በእግዚአብሔር ጋር መተካከልን መቀማት እንደሚገባ ነገር አልቆጠረውም፤ ነገር ግን የባሪያውን መልክ ይዞ በሰውም ምሳሌ ሁኖ ራሱን ባዶ (ዝቅ) አደረገ። በምስሉም እንደ ሰው ተገኝቶ ራሱን አዋረደ፤ ለሞትም ይኸውም የመስቀል ሞት እንኳ የታዘዘ ሆነ”።⁶⁹ ለዚህ ነው ድህነትን ተቀበሎ ከድህነት ነፃ አወጣን ያልነው።

⁶⁷ ዕብ 4፥15 ።

⁶⁸ 2 ቆሮ 8፥9 ።

⁶⁹ ፊል 2፥6-7 ።

ሐ/ መከራ

መከራ ስንል ሁሉንም ከፋ ነገር ማለታችን ነው። ክርስቶስ ሁሉንም መከራ ተቀብሎ የዲያብሎስን ሥራ አፈረሰው። ሰይጣን በሰው ልብ ውስጥ ያስቀመጠውን ከፋ የሰው ባሕርይ ክርስቶስ በምድራዊ ኑሮው በሙሉ ሻረው። ይህ ማለት ግን የክርስቶስ በምድር ላይ ያለኃጢአት በፍጹም ቅድስና መኖር ብቻ ሰይጣን በእየአንዳንዱ ልብ የገነባውን የኃጢአት ሥራ ሊያፈርስ አይችልም፤ ከዚህ የላቀ ሥራ ይጠይቃል። ሰው የተከሰሰበት ከስ ኃጢአት ስለሆነና በዚያም የተፈረደበት የዘላለም ሞት ስለሆነ። ሞት የመጣው ኃጢአትን ተከትሎ ስለ ሆነ ሞት የሚገባው ኃጢአተኛ የሆነው ሰው ነው። በሌላ አገላለጥ ለኃጢአተኛው ሰው ሌላ ካልሞተለት ከሞት የሚያመልጥበት ሌላ መንገድ የለም።

በእንጻፋ ክርስቶስ ግን ፍጹም ቅዱስ ስለ ሆነ ሞት አይገባውም። ስለ ሆነም ክርስቶስ ቅዱስ ከሆነና በቅድስና ከተመላለሰ፤ ሞት አይገባውም። ከሞተም ሞቱ ለሌሎች ተለዋጭ መሆን አለበት። “የኃጢአተኛን ሞት በመሞቱ ለኃጢአተኞች ሞት ሁኖ፤ ተቆጠረ”።⁷⁰

ለሰው ልጅ ከፋው ጠላትና አስፈሪው ኃይል ሞት ነው። ሞት በሰው ልጅ ላይ የተለያየ ተጽዕኖ ያመጣል፤ ክርስቶስ ግን ይህንንም ከፋ ጠላት የሆነውን ሞት በፈቃደኝነት ተጋፈጠው፤ ተቀበለውም፤ ግን የክርስቶስ ሞት ለምን? የሚልው ጥያቄ የሚጠየቀው ከዚህ ላይ ነው።

መ/ ሕያው መሥዋዕትና አዳኝ በመሆን

የሕግን አስፈላጊነት በገለጥንበት ቦታ በአሪት ዘሌዋውያን ስለ ቤዛነትና ምትክ የጠቀሰው የእንስሳ መሥዋዕት

⁷⁰ ዘሌ 4፥13-21 ።

ለኃጢአተኞች ቤዛ ወይም ምትክ ሁኖ በመለወጥ እንደ ነበር መግለጣችን ይታወሳል። ቢሆንም ግን ያኛው ምሳሌና ጥላ ሁኖ እንደ ነበር መገንዘብ ያስፈልጋል። አሁን ግን አማናዊው መሥዋዕት፤ ልክ የኃጢአተኛ ቤዛ ሁኖ እንደ ቀረበውና እንደ ሞተው እንስሳ በተመሳሳይ በኃጢአተኛ ሰው ምትክ ክርስቶስ መሥዋዕት ሆነ። እንስሳው ለመሥዋዕትነት ሲቀርብ ሁሉም የኅብረተ ሰብ ክፍል ይስማማል። እውነተኛው መሥዋዕት ክርስቶስም ለመሥዋዕትነት ሲቀርብ ሁሉም የኅብረተ ሰብ ክፍል ተስማምቶ ነበር።

በመጨረሻው ሳምንት በሕማማቱ ውስጥ የተካሄደው ክንውን፤ በስፋት በአራቱ ወንጌላት ስለተዘገበ ከዚያ መካከል ባጭሩ እንመለከታለን። በማርቆስ ወንጌል፤ የጲላሞስ ጭንቀት፤ የአሁድ ጭካኔ፤ የክርስቶስ ዝምታ፤ እንዲህ ሰፍሯል። “እነርሱም ዳግመኛ፤ ሰቀለው አያሉ ጮኹ። ጲላሞስም፡- ምን ነው? ያደረገው ክፉት ምንድር ነው? አላቸው። እነርሱ ግን፡- ሰቀለው አያሉ ጮኹት አበዙ። ጲላሞስም የሕዝቡን ፈቃድ ሊያደርግ ወድዶ በርባንን ፈታላቸው፤ ኢየሱስንም ገርፎ እንዲሰቀል አሳልፎ ሰጠ”።⁷¹

ጲላሞስ እስኪገረም ድረስ በዝምታ ሕግን በመፈጸም ራሱን አሳልፎ ሰጠ። ዮሐንስ ያንን ዝምታ እንዲህ ሲል ገለጠው። “ተመልሶም ወደ ገዢ ግቢ ገባና ኢየሱስን፡- አንተ ከወዴት ነህ? አለው። ኢየሱስ ግን አንድ እንኳ አልመለሰለትም”።⁷²

የዓለምን ኃጢአት የሚያስወግደው የእግዚአብሔር በግ ከሕግ ፊት ቀርቦ ምንም ዓይነት በደልና ጥፋት አልተገኘበትም፤ ሕግ በክርስቶስ ላይ በደል አጥቶ በነጻ ለቀቀው፤ ግን የእልክኞች እልክ አሰቀለው። እሱም በፈቃደኝነት ራሱን ሰጠ። ይህም፤

⁷¹ ማር 15 ፥ 13-25 ።

⁷² ዮሐ 19 ፥ 9 ።

“የዓለምን ኃጢአት የሚያስወግድ የእግዚአብሔር በግ” በመባል ተነግሯል። እግዚአብሔር እራሱን፤ ንጹሕ በግ አድርጎ፤ እንደሚሰጥ ኢሳያስም በትንቢቱ አሻግሮ ተመልክቶት ነበር፤ “ተጨነቀ ተሠቃየም አፉንም አልከፈተም፤ ለመታረድ እንደሚነዳ ጠቦት፤ በሽላቶቼም ፊት ዝም እንደሚል በግ፤ እንዲሁ አፉን አልከፈተም”።⁷³

ወንጌልን የጻፉልን ጸሐፍት የመከራውን ክንውን እኛ የምንሸከመውን ያህል ዘግበዋል። የተዘገበውን በአንድ ላይ ብናስቀምጠው ክርስቶስ በመከራው የሚሠዋውን በግ መስሎ ተሰቃየ፤ በግርፋት ሰውነቱ ተበግጠሰ። በማቴዎስ የተገለጠው ይህንኑ ይመስከራል፤ “በዚያ ጊዜ የገዢው ወታደሮች ኢየሱስን ወደ ገዢው ግቢ ውሥጥ ወሰዱት ጭፍራውንም ሁሉ ወደ እርሱ አስማቹ። ልብሱንም ገፈው ቀይ ልብስ አለበሱት፤ ከእሾህም አክሊል ጎንጉነው በራሱ ላይ፤ በቀኝ አጁም መቃ አኖሩ፤ በፊቱም ተንበርክከው፡- የአይሁድ ንጉሥ ሆይ፤ ሰላም ለአንተ ይሁን እያሉ ዘበቁበት፤ ተቀብትም፤ መቃውንም ይዘው ራሱን መቶት”።⁷⁴

የሚሠዋ እንስሳ ደሙ እንደሚፈስስና እንደሚቃጠል፤ ክርስቶስ በመገረፍ በመጠማት በሁለንተናዊ መልኩ መሰለው። በዚህም የሰውን የኃጢአት ዕዳ ከፈለ። ኢሳይያስ ይህን ሐሳብ የሚገልጸው ልብን በሚነካ እገላለጽ ነው።

“በእውነት ደጃያችንን ተቀብለ ሕመማችንንም ተሸከምአል፤ እኛ ግን እንደ ተመታ በእግዚአብሔርም እንደ ተቀሠፈ እንደ ተቸገረም ቁጠርነው፤ እርሱ ግን ስለ መተላለፋችን ቁሰለ፤ ስለ በደላችንም ደቀቀ፤ የደኅንነታችንም ተግሣጽ በእርሱ ላይ ነበረ፤ በእርሱም ቀኅል እኛ ተፈወስን”።...ተጨነቀ ተሠቃየም አፉንም

⁷³ ኢሳ 53 ፥ 3 ።

⁷⁴ ማቴ 27 ፥ 27-30 ።

አልከፈተም፤ ለመታረድ እንደሚነዳ ጠቦት፤ በሸላቶቹም ፊት ዝም እንደሚል በግ፤ እንዲሁ አፉን አልከፈተም”።⁷⁵ በማለት፤ ክርስቶስ የተቀበለውን መከራና እንግልት፤ እንዲሁም ለሰው ልጅ የከፈለውን መስዋዕትነት ገልጧል።

ቃሉ የሚያመለክተው፤ አንድን ተገዶ ሳይሆን በፈቃዱ ሲቃይን የሚቀበል የሌሎችን ፈቃድ በፈቃደኝነት የሚያደርግን ሰው ነው፤ እዎ ክርስቶስ እሱን ነው የሆነው፤ በመሆኑም እርሱ የሰውን ሞት በፈቃደኝነት ስለ ሞተ፤ የሰው ሞት በርሱ ተቈጠረ። የእርሱ ጽድቅ ላመኑት ሁሉ እንዲቈጠር ውሳኔ ተካሄደ። ኢየሱስ ክርስቶስ ስለ ራሱ ሲናገር ይህንን ነው ያስረገጠው።

“መሬም በምድረ በዳ አባባን እንደ ሰቀለ እንዲሁ በእርሱ የሚያምን ሁሉ የዘላለም ሕይወት እንዲኖረው እንጂ እንዳይጠፋ የሰው ልጅ ሊሰቀል ይገባዋል። በእርሱ የሚያምን ሁሉ፤ የዘላለም ሕይወት እንዲኖረው እንጂ እንዳይጠፋ እግዚአብሔር አንድያ ልጁን አሰኪሰጥ ድረስ ዓለሙን እንዲሁ ወደአልና። ዓለም በልጁ እንዲድን ነው እንጂ። በዓለም እንዲፈርድ እግዚአብሔር ወደ ዓለም አልላከውምና”።⁷⁶

የሰው ልጅ በኃጢአት ጥፋት ውስጥ እንዳይሰጥም እንዳይቀር ይድን ዘንድ በኃጢአት ተጠያቂ ያልሆነ አካል መሞት ነበረበት። ስለዚህም ክርስቶስ ይሰቀል ዘንድ አራሱን አሳልፎ ሰጥቷል። በዚህ መስዋዕትነት የተገኘውን የእግዚአብሔርን ጽድቅ፤ ለመቀበል እግዚአብሔር ያስቀመጠውን መንገድ፤ እግዚአብሔር የሠራውን ብቻ በመቀበልና ከእርሱ ጋርም በመስማማት ብቻ መሆኑን እሚመሰክር ነው።

የጽድቁ ዋስትና የተገኘው፤ መስዋዕት ሁኖ በሰው ፈንታ በተሰቀለው ክርስቶስ በማመን ነበር። ይህን እውነት የሚሸፍን

⁷⁵ ኢሳ 53 ፡ 4-7 ።

⁷⁶ ዮሐ 3 ፡ 14-18 ።

አንድም ምክንያት አይኖርም፤ ይህ እውነት ነውና። ይህን እውነት የሚያስተባብል ሌላ እውነት የለም፤ ስለ ሆነም መቃመን አለበት፤ በእርሱ ነውና ሕይወት የተገኘው።

ይህን በተመለከተ፤ የጥንቷ ቤተ ክርስቲያን አባቶች አስተምህሮ ሰፊ ማብራሪያ ይሰጣል። የጥንት የአባቶች መጻሕፍት የክርስቶስን የማዳን ሥራና የመከራውን መጠን አስቃቂነት ሳይቀር በአግባቡ ዘግበዋል። በሠለስቱ ምእት ስም የተመዘገበው የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋህዶ ቤተ ክርስቲያን ቅዱሴ እንዲህ ይላል፡- “እጄሃ ኢየሱስ ይቤ፡-ተከዘት ነፍሰየ እስከ ለሞት ዘውለቱ መስተፋሥሐ ትኩዛን” = ያን ጊዜ ኢየሱስ ነፍሴ እስከ ሞት ድረስ አዘነች አለ፤ ይኸውም ያዘኑትን ደስ የሚያሰኛቸው ነው” ብለዋል። የክርስቶስ በመስቀል ላይ መጮህ፤ የእኛን የኃጢአት ጩኸት ለማስማትና ያንንም መከራ ለማስቆም በፈቃዱ እንደ ሞተ ገልጸዋል።

“በዚያች ሌሊት ያዘኑት በኃ ጊዜ የአይሁድ መምህራንና የካህናት አለቆች ከገዢ ከጴጥሎስ ጋር ሊፈርዱበት በአደባባይ ተቀመጡ፤ እንደ ሌባ የኋሊት አሠሩት። እንደ በግ በፍቅር ተከተላቸው። ሊፈርዱበት በአደባባይ ተቀመጡ። የመላእክት ሠራዊት በመፍራት በመንቀጥቀጥ የሚቆሙለትን በፈታቸው አቆሙት”።

አባቶቻችን እንደሚነግሩን ነገሩን በክብር ዙፋኑና በጌትነቱ ወሰን የሌለውን፤ አምላክ ማሰር፤ መግረፍ ቀርቶ ለማየት ብቃት የሌለው የሰው ልጅ እንደ ተራ ሌባ ሲያስሩት ዝም ማለት ብቻ ሳይሆን በፍቅር ተከተላቸው፤ ይቅርም አላቸው። “ኢየሱስ በመከራው ወደ አባቱ አሰምቶ ጮኸ፤ ራሱን አዘንበሎ ነፍሱን አሳልፎ ሰጠ”። በማለት የተቀበለውን ሥቃይ ገልጧል።

ቅዱስ ጎርጎርዮስ፤ በዚህ ምድር ላይ በመንፈስና በሥጋ ዝምድናና እንዲሁም ያለዝምድና ቅዱሳን በሆኑ ሰዎች ምክንያት

መከራ በዛብን፤ ብለን ለምናማርር፤ እኛ የክርስቶስን መከራ ተመልከተን እንድንጽናና እንዲህ በማለት ይመከረናል።

“ንዑ ትርአዩ ዘንተ ቅሥፊተ አለ ትሳተፉ ሐማመ ቢጽከሙ ወእለ ትትግከፉ ሐማመ ፍቁራኒከሙ። ዕፁብ ውእቱ ለዘይፊአዮ በዓይን ወመድምም ውእቱ ለዘይሰምእ በእዝን ንዑ ትርአዩ ጽፍዓተ መላትሕ እም ገብር ወተኩርዖተ ርእሰ በበትር በዓውደ ሊቃነ ካሕናት ንዑ ትርአዩ አክሊለ ዘሦከ ዘአስተቀጸልዎ ለማሕየዌ ኩሉ”።
ለማሕየዌ ኩሉ”።⁷⁷

በወንድማችሁ መከራ አንድ የምትሆኑ የወዳጆቻችሁንም መከራ የምትቀበሉ ይህን ግርፋት ታዩ ዘንድ ኑ። በዓይን ለሚየው ዕፁብ ነው። በጀሮ ለሚሰማው ድንቅ ነው። ከባሪያ የፊቱን መጻፋትና በሊቃነ ካህናቱም ሸንጎ ራሱን በዘንግ መመታቱን ታዩ ዘንድ ኑ።

ቅዱስ ጎርጎርዮስ በመከራ ውስጥ ያላችሁ እናንተ ሁላችሁ እንዲሁም የመንፈስም የሥጋም ዝምድና ኑሯችሁ በእነሱ መከራ የምትሳተፉ እናንተ ኑ ክርስቶስ የሆነውን ተመልከቱ። የሾኸ አክሊል በራሱ ላይ ደፍተው ያደረሱበትን ሥቃይ ተመልከቱ እዩ፤ በሊቀ ካህናቱ አገልጋይ የተተፋበትን የተናቀውን መናቅ ተመልከቱ፤ ይላል። የሕሊናና የአእምሮ ጭንቀት ምን ያህል ከባድ እንደ ሆነ ለማሳየት የተጠቀመው ቃል ነው።

የሐንሰ አፈወርቅ፤ በቅዳሴው፤ የክርስቶስን መከራውን፤ ትሕትናውን፤ ፍቅሩን፤ በባሕርዩ ሞት ድካም የሌለበት አርሱ በፍጹም ፈቃደኝነት ሞትን መቀበሉን ሲያስታውሱን እንዲህ ነግሮናል። “ከደቀ መዛሙርቱ ጋር በተቀመጠባት በዚያች ሌሊት በአባቱ ፈቃድ በራሱም ፈቃድ ሰውነቱን ለሞት ሰጠ። ሁሉን የያዘውን ያዙት፤ ሁሉን የሚገዛውን አሰሩት፤ የሕያው አምላክን

ልጅ አሰሩት፤ በቁጣ ንተቱት፤ በፍቅር ተከተላቸው፤ በሚሸልተው ፊት እንደማይናገር እንደ የዋህ በግ በኋላቸው እየተከተለ ወሰዱት”።⁷⁸

ቅዱስ ዮሐንስ መጥምቅ ይህን አይቶ ነበር “እነሆ የዓለምን ኃጢአት የሚያስወግድ የእግዚአብሔር በግ” ያለው፤ እንደማይናገር የዋህ በግ ሁሉንም በዝምታ፤ ሁሉንም በትሕትናና በፍቅር እደረገው።

ቅዱስ ዮሐንስ አፈ ወርቅ ይህን ትሕትናና ፍቅር ሲገልጽ እንዲህ ነበር ያለው። “ይህን ያህል ትሕትና እንደ ምን ያለ ትሕትና ነው! ይህን ያህል ትዕግሥት እንደ ምን ያለ ትዕግሥት ነው፤ ይህን ያህል ዝምታ እንደ ምን ያለ ዝምታ ነው፤ ይህን ያህል ቸርነት እንደ ምን ያለ ቸርነት ነው፤ ይህን ያህል ሰውን ማፍቀር እንደ ምን ያለ ፍቅር ነው፤ ፍቅር የአምላክን ልጅ ከዙፋኑ ሳበው እስከ ሞትም አደረሰው” ብሏል።

ሁኖም እንዲህ ያለው አፍቃሪና የፍቀር አምልካ ቢሆንም ዓለም ግን አሜን ብላ አልተቀበለችውም፤ እንዲያውም በጭካኔ መከራውን አበዛችበት። ቅዱስ ዮሐንስ አፈ ወርቅ በክርስቶስ ላይ የተደረገውን በደል አስከፊነት በመደነቅ እንዲህ ሲል ገልጾታል።

“አዳምን የፈጠሩ ኢጆች በመስቀል ቀኖት ተቸነከሩ፤ ወዮ በገነት የተመላለሱ እግሮች በመስቀል ቀኖት ተቸነከሩ፤ ወዮ በአዳም ፊት የሕይወትን መንፈስ አፍ ያለ አፍ ከሀምት ጋር የተቀላቀለ ኮምጣጤ መጻጸን ጠጣ፤ ወዮ የወልድን መከራውን የሚናገር ምን አፍ ነው፤ ምን ከንፈር ነው፤ ምን አንደበት ነው፤ የፍቅር ጌታ ሕማማት በተነገረ ጊዜ ልብ ይለያል፤ ሕሊናም ይመታል፤ ነፍሱም ትንቀጠቀጣለች ሥጋም ይደክማል”፤ ብሏል።/ ቅዱ ዮ.አፈ ወርቅ ቀፋ፡ 54-57።

⁷⁷ ቅ.ጎር፡ ቀ፡ጥር፡ 40 ።

⁷⁸ ቅዱስ ዮሐንስ አፈወርቅ ቅዳሴ ቁ. 45 እንዲሁ ቁ. 51

የሰው ልጅ እርሱን የፈጠሩትን ቅዱሳት እጆች በሚሰማር ቸነከረ፤ ገነትን ፈጥረው በዚያው ይመላለሱ የነበሩ እግሮች በሰው እጅ ተቸንከረው በመስቀል ላይ ቆመው አያቸው፤ እናም ከዚህ በላይ ያየውን በተገቢ መልኩ ዘገበልን።

ሁኖም ቅዱስ ዮሐንስ አፈ ወርቅ የክርስቶስን የመከራ ብዛት በመጻሕፍቱ የዘገበልን በምንችለው መጠን ብቻ እንጂ በክርስቶስ ላይ የተፈጸመውን ከባድ በደል ሁሉንም በተደረገው መጠን እንዳልሆነ ያስገነዝባል።

ታላቁ ሊቅ አትናቴዎስም፤ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ የተቀበለውን ጽኑ መከራ አስመልክቶ በጻፈው መልእክቱ የክርስቶስ ስቅለት በፍጥረታት ላይ ያመጣውን ለውጥ፤ ጌታ እራቱን በመስቀል ላይ በቆመ ጊዜ፤ የታየውን ከስተት በሚመለከት እንዲህ በማለት አስፍሯል።

“ፀሐይ ብርሃኑን ነሣ፤ ጨረቃም ጨለመ፤ ከዋክብትም በከበረ ስቅለቱ ጊዜ ለመናፍቃን እንዳያበሩ ብርሃናቸውን ነሡ፤ ጨረቃም በምልዓት ሳለ አላበራም። ፀሐይ ብርሃኑን በነሣ ጊዜ ፍጡራን ሁሉ በጨለማ ተያዙ፤ የፈጠራቸው ፈጣሪያቸው እንደ ሌባ እንደ ወንበዴ በዕንጨት ተሰቅሎ እንዳያየ ቀኑ ጨለመ። ባለሟሉ መልእክም ዓላውያንን ያጠፋቸው ዘንድ ሲይፉን በእጁ መዝዞ ይዞ ከመላእክት መካከል ወጣ፤ የክርስቶስም ቸርነቱ በከለከለቸው ጊዜ ያ መልእክ የቤተ መቅደሱን መጋረጃ በሰይፉ መታው ቀደደውም፤ ከላይ እስከ ታችም ከሁለት አደረገው። መላእክትም ሁሉ ከሰማይ ሁኑው እርሱን አይተው በእንደነት ሲቆጡ የአብ ምሕረቱ የወልድ ትዕግሥቱ የመንፈስ ቅዱስ ቸርነቱ ከለከለቻቸው”።⁷⁹

⁷⁹ ሃ.አ. ዘአትናቴዎስ ገጽ 80 ፡ ምዕ 26 ፡ ከ 9 ፡ ቀ. 12-15 ።

በዚያ አሰቃቂ ጊዜ ፍጥረታት በእግዚአብሔር ምሕረት ባይያዙ ኑሮ ዓለም ምን ትሆን እንደ ነበር ሊቁ ነግሮናል። ፀሐይ ብርሃኗን ስትነሣ ጨረቃም ደም ስትሆን የሰው ልጅ ብቻ ልቡን አደንድኖ ነበር። ይህንን ነው የጥንት ቤተ ክርስቲያን አባቶች የገለጡት።

ቅዱሳት መጻሕፍትና የጥንት ቤተ ክርስቲያን አባቶች ይህን ሁሉ ያሉት ለምን ምክንያት ነው? ቢባል፤ የሕይወት ዋስትና የተገኘው ከክርስቶስ መከራ መስቀል ሥር በመሆኑ ነው እንላለን። ለመዳናችን ማረጋገጫው የክርስቶስ ሞት ነው። ሁኖም ግን ክርስቶስ ሙቶ ቢቀር ክርስትና ትርጉም አይኖረውም ነበር። የክርስትና እምነት ክርስቶስ መከራና ስቅለት ተቀብሎ በዚያው ቢያበቃ ኑሮ እምነት አይሆንም ነበር።

የክርስቶስ መሥዋዕት መሆንም ተቀባይነት ለማግኘቱ ማረጋገጫ ማግኘት አይቻልም ነበር። ስለ ሆነም፤ ከመስቀልና ከመገረፍ ያለፈ ኃይል ያስፈልግ ስለ ነበር፤ ክርስቶስ እርሱነቱን በትንሣኤው ባያረጋግጥ ኑሮ የሰው ልጅ ተስፋ ባዶ ይሆን ነበር፤ ግን ክርስቶስ በመነሣቱ ለእኛ የሕይወታችን ዋስትና ሁኗል። በቀጣዮቹ ተከታታይ ገጾች የትንሣኤውን ኃይል፤ የትንሣኤውን አስፈልጊነትና የትንሣኤውን ከንውን በሚቀጥለው ንዑስ ርእስ እንመለከታለን

3.3.4 ሞትን አሸንፎ ሕይወት በመሆን

የዓለምን ኃጢአት ለማስወገድ መሥዋዕት ሁኖ የቀረበው ክርስቶስ በብሉይ ኪዳን በጥላነት ሲያገለግሉ ካየናቸው መሥዋዕቶች ተለይቶ ተቀባይነትና ብቁነት ያገኘው፡-

ሀ/ እንደኛ ቅዱስ በመሆኑ፤ የሞት ኃይል ይዞ ሊያስቀረው ባለመቻሉ ነው።

ለ/ ሁለተኛው ከሞት የተነሣ ሕይወትና እውተኛ መሥዋዕት በመሆኑ ነው።

ክርስቶስን ከሞት ያስነሣው ኃይል ከኃይል ሁሉ በላይ የሆነ ኃይል ነው። “ይህ ኃይል የሴቲቱ ዘር ራስህን ይቀጠቅጣል” የተባለው የእባቡን ራስ የዲያብሎስን ሥልጣን ያጠፋበት፤ ሞትን ድል የነሣበት ሥልጣን ነው።

ስለ ሆነም፤ ሰከናውን የነከሰውን ጠላት ራስ የቀጠቀጠ ኃይል ነው። ክርስቶስ ሙቶ ስላልቀረና በኃይል በሥልጣን ስለ ተነሣም የዘላለም ሊቀ ካህናትና የኃጢአት ማሥተሥሪያ ሁኖ ይታያል። ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ እንዲህ በማለት ሁኔታውን ይገልጠዋል፤

“እንዲህ ቢሆንሱ፤ ዓለም ከተፈጠረ ጀምሮ ብዙ ጊዜ መከራ ሊቀበል ባስፈለገው ነበር፤ አሁን ግን በዓለም ፍጻሜ ራሱን በመሠዋት ኃጢአትን ሊሸር አንድ ጊዜ ተገልጦአል። ለሰዎችም አንድ ጊዜ መሞት ከአርሱ በኋላም ፍርድ እንደ ተመደበባቸው፤ እንዲሁ ክርስቶስ ደግሞ፤ የብዙዎችን ኃጢአት ሊሸከም አንድ ጊዜ ከተሠዋ በኋላ፤ ያድናቸው ዘንድ ለሚጠባበቁት ሁለተኛ ጊዜ ያለ ኃጢአት ይታይላቸዋል”።⁸⁰

ሊቀ ካህናታችን ክርስቶስ ኃጢአትን ሊሸር አንድ ጊዜ ተገልጦአል። እንዴ የተገለጠው አንድ ጊዜ በመሞት ያድናቸው ዘንድ ለሚጠባበቁት ያለ ኃጢአት ሁኖ ሁልጊዜ ይታያል። ክርስቶስን ያስነሣው ኃይል ከኃይል ሁሉ በላይ ነው። በሰው በደል ምክንያት ደቆ፤ ነፍሱን የኃጢአት መሥዋዕት አድርጎ፤ የእግዚአብሔርን ፈቃድ አከናውኖ የሞተውን ኢሱስ ክርስቶስን ሞት ይዞ አላስቀረውም። በሞቱ የተደረገበት ሥቃይ በእሱ/ በኢየሱስ ያመኑትን ነፍሳት ሽልማት እንዲያገኙ አድርጎአል። ኃጢአታቸውን የተሸከመላቸውን ያጸድቃቸዋል። ይህ ብቻ አይደለም፤ የክርስቶስ ትንሣኤ ዓለምን ለውጧታል። ከትንሣኤ

⁸⁰ ዕብ 9 ፡ 26-28 ።

በኋላ ዓለም እንደ ነበረችው አልቀጠለችም። ሌላ የእግዚአብሔር አስተዳደር ተመሥርቶባታል።

የወንጌላቱ ጸሐፍት በሙሉ፤ ይህንን ቀን ከዚያ በፊት ሁኖ የማያውቅ ታላቅ ክንውን የተከናወነበት መሆኑን ገልጸዋል። ከዚያ ክርስቶስ የተንሣኤውን አዋጅ ካወጀበት ቀን በኋላ፤ ዓለም እንደ ነበረች እንደማትቀጥልና ሌላ አዲስ ምዕራፍ መከፈቱን እንመለከታለን። ከዚህ ቀን በኋላ ዓለም በሁለት ጎራ መከፈሏን አሳውቋል፤ እነዚህም፡-

አንደኛው የሞትን አስፈሪነት ተቀብሎ በፍርሃት የሚኖር ነው።
ሁለተኛው የሞትን መሸነፍ የተቀበለና የዘላለም ሕይወትን በእምነት እየተመለከተ በተስፋ የሚኖር ነው።

በዚህ ሁኔታ ወንጌላውያኑ ፡ የክርስቶስ ተከታዮች ቅዱሳን ሐዋርያት በትንሣኤው ዙሪያ የነበረባቸውን ችግር ገልጸዋል ። ትንሣኤ በሰው ዘንድ ከአእምሮ በላይ እንደ ነበር ትልቅ ማሳያ ነበር በተከታዮቹ አእምሮ ፤ ፍርሃትና ፤ ደስታ ከሀይትና ፤ ግራ መጋባት ፤ ድንዛዜና ፤ መገረም ፤ የተደባለቁበት ከሥተት እንደ ነበር የወንጌላቱ ጸሐፍት በተገቢ መልኩ ገልጸውልናል ።

ሀ) ፍርሃት፤ ደስታ

ማቴዎስ እነዚህን ፍርሃት፤ ደስታና ከሀይት የተባሉትን ባንድ ላይ ገልጦልናል፤ በማቴዎስ ወንጌል የተገለጹ፤ በትንሣኤው የተከሠቱ ሁኔታዎች ሦስቱን ስሜቶች ይገልጣሉ። ማቴዎስ ታሪኩን የሚጀምረው የቀኑ መጀመሪያ የሆነውን ታሪክ በመተረክ ነው። ከሦስት ቀን በፊት የተቀበረውን ሰው መቃብር ሊያዩ የመጡ ሴቶችን ታሪክ በመተረክ ይጀምራል። ከዚያ ቀጥሎ በወቅቱ የነበረውን ፍርሃት፤ ደስታና ከሀይት ሲናገር፡- “እነሆም፤ የጌታ መልአክ ከሰማይ ስለ ወረደ ታላቅ የምድር መናወጥ ሆነ ፤ ቀርቦም ድንጋዩን እንከባሎ በላዩ ተቀመጠ። መልኩም እንደ

መብረቅ፣ ልብሱም እንደ በረዶ ነጭ ነበረ። ጠባቆቹም እርሱን ከመፍራት የተነሣ ተናወጡ፤ እንደ ሞቱም ሆኑ”።⁸¹

ለጥበቃ የተሰማራው ኃይል ትንሣኤውን ሊያከብር የተገኘው የመላእክት ሠራዊት ቦታውን ሲያጥለቀልቀው፣ የሞት አዚም አድርበት እንደ ድንጋይ ሁኖ በፍርሃትና በመንቀጥቀጥ ትርኢቱን ይመለከት ነበር። ምድር ራሷ ይህንን ተአምር መሸከም አልቻለችም። መላእክቱ ሲወርዱ መሬት ተናወጠ፤ ለዓይን የሚያንጸባርቅ ልብስ የለበሱት መላእክት አካባቢውን ሞልተውት ስለ ነበር ሴቶቹ ፍርሃታቸው ጨመረ። መልአኩም በሚያጽናና ቃል ሴቶቹን አላቸው፡- “እናንተስ አትፍሩ፣ የተሰቀለውን ሊየሱስን እንድትሹ አውቃለሁና፤ እንደ ተናገረ ተነሥቶልና በዚህ የለም፤ የተኛበትን ሰፍራ ኑና እዩ”።⁸²

ግራ የተጋቡት ሴቶች ፈርተው የሚሉትን ሲያጡ፤ መላእክቱ የመጀመሪያውን የምሥራች አወጁ። ለሴቶቹ ይህን የምሥራች ለደቀ መዛሙርቱ እንዲያውጁ ሌላ ኃላፊነት ተሰጣቸው። “ፈጥናችሁም ሂዱና፡- ከሙታን ተነሣ፤ እነሆም፤ ወደ ገሊላ ይቀድማችኋል በዚያም ታዩታላችሁ ብላችሁ ለደቀ መዛሙርቱ ንገሩላቸው”። እነሆም ነገርኳችሁ። በፍርሃትና በታላቅ ደስታም ፈጥነው ከመቃብር ሄዱ፤ ለደቀ መዛሙርቱም ሊያወሩ ሮጡ”።⁸³

ሁሉም ነገር ተለወጠ። መጀመሪያ የሞተ ሰው ለማየት የመጡት ሴቶች ተነሥቷል ተባሉ። ያም ሳይበቃ፣ ሂዱና ለደቀ መዛሙርቱ ደስታውን ንገሩ ተባሉ። በዚህ ጊዜ ፍርሃትና ደስታ እንደ ተቀላቀለባቸው ነበር ወደ ሌላው ታሪኩ የሚቀጥለው፤ ታሪኩም እንዲህ ይነበባል።

81 ማቴ 28 ፡ 3-4 ።
82 ማቴ 28 ፡ 5-6 ።
83 ማቴ 28:9

ሰ) ከሀደት

በማቴዎስ ወንጌል ከተጠቀሱት ዋና ዋና ነገሮች አንዱ፣ የጠባቆቹ ምስክርነት ነው። ይኸውም የጌታ ትንሣኤ የዓይን ምስክርነት ነበር። ማቴዎስ የዘገበው ታሪክ ሲነበብ፡- “ከጠባቆቹ አንዳንድ ወደ ከተማ መጥተው፤ የሆነውን ሁሉ ለካህናት አለቆች አወሩ። ከሽማግሌቸው ጋርም ተሰብስበው ተማከሩና ለጭፍሮች ብዙ ገንዘብ ሰጥተዋቸው። እኛ ተኝተን ሳለን ደቀ መዛሙርቱ በሌሊት መጥተው ሰረቁት በሉ። ይህም በገገርው ዘንድ የተሰማ እንደ ሆነ፤ እኛ እናሰረዳለን፤ እናንተም ያለ ሥጋት እንድትሆኑ እናደርጋለን አሉላቸው”። እነርሱም ገንዘቡን ተቀብለው እንዳስተማሩላቸው አደረጉ፤ ይህም ነገር በአይሁድ ዘንድ እስከ ዛሬ ድረስ ሲወራ ይኖራል”።⁸⁴

ይህን በተመለከተ ወንጌላዊው ማቴዎስ የክርስቶስን ደጋፊዎች ብቻ ሳይሆን የተቃዋሚዎችንም ሥራ ጭምር ገልጧል። ጠባቆች ሁኔታውን የተመለከቱት ከቀላጥጥር ውጭ በሆነ ኃይል ተይዘው ነበር፤ የዓይን ምስክር የሆኑበትን እውነት እንዲጠብቁ ለመደቧቸው አለቆቻቸው ሪፖርት ማቅረባቸውን ይነግረናል።

ሁኖም አለቆቹ ይህን እውነት በኃይልና በገንዘብ ለመቁጣጠር ወስነው ካዱት፤ ይህም የከሀደት ጉዳይ እስከ ዛሬ ድረስ ይወራል አለ ማቴዎስ። የትንሣኤውን ታሪክ እያጠናን ስንሄድ ብዙ ከሥተቶችን እየተረዳን እንሄዳለን፤ ሁኔታው የአንድ ቀን ታሪክ ብቻ ሁኖ የሚቀር ሳይሆን እንዲሁ ሁልጊዜም አዲስ ሁኖ ይኖራል። በዚሁ ቀን በሆነው ከሥተት ደቀ መዛሙርቱ ግማሾቹ በፍርሃት፣ ግማሾች ደግሞ ግራ በመጋባት ላይ ይታያሉ።

84 ማቴ 28 ፡ 11-15 ።

ሐ) ግራ መጋባት

በዚሁ ቀን የጌታ ደቀ መዛሙርት በተለያዩ ቦታ ነበሩ፤ ይበልጠዋቸው አይሁድን በመፍራት በተዘጋ ቤት ተሸሽገው በኢየሩሳሌም የነበሩ ሲሆን፤ ከእነሱ መካከል ከኢየሩሳሌም ወጣ ብለው ልዩ ስሟ ኤማሁስ ወደ ተባለች መንደር እየተጓዙ የነበሩ ሁለት ደቀ መዛሙርት ድግሞ በምን ሁኔታ ላይ እንደ ነበሩ ወንጌላዊው ሉቃስ እንዲህ ያስነብናል።

“እነሆም፤ ከእነርሱ ሁለቱ በዚያ ቀን ከኢየሩሳሌም ሰድሳ ምዕራፍ ያህል ወደሚርቅ ኤማሁስ ወደሚባል መንደር ይሄዱ ነበር፤ ስለዚህም ስለ ሆነው ነገር ሁሉ እርስ በርሳቸው ይነጋገሩ ነበር”።

የጎዘን ወሬ እያወሩ ሲሄዱ፤ በእነሱ አመለካከት ሰሞኑን በኢየሩሳሌም ለተደረገው ጉዳይ እንግዳ የሆነ ሰው በመካከላቸው ገብቶ እንዲህ በለማት ጨዋታቸውን አቋረጠው። “እርሱም፡- አየጠወለጋችሁ ስትሄዱ እርስበርሳችሁ የምትነጋገሩላቸው እነዚህ ነገሮች ምንድር ናቸው?” አላቸው። ከእነርሱም መካከል አንዱ ቀለዮጳ የተባለው መልሶ አንተ በኢየሩሳሌም ስትኖር፤ ለዚህ ነገር እንግዳ ነህን? ብሎ ጠየቀው”።⁸⁵

ሁኖም ለሰውየው የሆነውን ሁሉ ተረኩለት እርሱም በሁኔታው የተገረመ በመምሰል “ይህ ምንድር ነው?” አላቸው እነሱም እንዲህ አሉት፡- “በእግዚአብሔርና በሕዝቡ ሁሉ ፊት በሥራና በቃል ብርቱ ነቢይ ስለ ነበረው ስለ ናዝሬቱ ስለ ኢየሱስ፤ እርሱንም፤ የካህናት አለቆችና መኳንንቶቻችን፤ ለሞት ፍርድ እንዴት አሳልፈው እንደ ሰጡትና እንደ ሰቀሉት ነው። እኛ ግን

እስራኤልን እንዲቤሻ ያለው እርሱ እንደ ሆነ ተስፋ አድርገን ነበር”።⁸⁶ በማለት ሁኔታውን አብራርተው ነገሩት።

ለሰዎቹ የሰውየው መሞት አሳዘናቸው እንጂ፤ አልተደነቁበትም፤ ምክንያቱም ማንም ሰው ይሞታል፤ ይህ ደግሞ በአደባባይ ሰው እያየ ነው የተሰቀለው፤ በጣም ያስደነቃቸው ግን ጧት መቃብሩን ሊያዩ የሄዱ ሴቶች ከመላእክት ሰማን ብለው ባመጡት ወሬ ነበር። “ከእኛም ጋር ከነበሩት ወደ መቃብር ሂደው ሴቶች እንደ ተናገሩት ሁኖ አገኙት፤ እርሱን ግን አላየትም”። በማለት አግራሞታቸውን ጭምር ገለጹለት።⁸⁷

ሰውየው ለእኒህ ጎዘንተኞች ቅዱሳት መጻሕፍትን አየጠቀሰ እስተማራቸው፤ የመሲሁ መምጣት ለዚህ እንደ ሆነ ነገራቸው። በዚህ መካከል ወደ መድረሻ ቦታቸው ተቃረቡ፤ በርግጠኝነት ለመናገር ልባቸው በደስታ ተሞልቷል፤ ምክንያቱም ያገኙት የነበረው ትምህርት ጎዘኑን አስረስቷቸው ነበር። ይህንንም ሉቃስ ሲገልጥ ወደሚሄዱበትም መንደር በቀረቡ ጊዜ እርሱም ሩቅ የሚሄድ መሰሏቸው፤ ከእኛ ጋር እደር ማታ ቀርቦአልና ቀኑም ሊመሸ ጀምሯል” ብለው ግድ አሉት ይላል።⁸⁸

ለእነዚህ ጎዘንተኛ ሁለት ደቀ መዛሙርት ልባቸውን ያረጋጋ የነበረውን መንገደኛ ሰው የሚያጡት መሰሏቸው እንዳይሄድ ፈለጉ፤ ከእነሱ ጋርም ገባ፤ ለሰውየው በክብር እንግድነት አቀባበል አደረጉለት፤ በዚያ ዘመን እንደሚሆነው ሁሉ ማእድ እንዲባርክ ጋበዙት። “ከእነርሱም ጋር በማዕድ ተቀምጦ ሳለ እንጀራውን እንሥቶ ባረከው ቅርሶም ሰጣቸው፤ ዓይናቸውም ተከፈተ፤ አወቁትም፤ እርሱም ከእነርሱ ተሰወረ”።⁸⁹

⁸⁶ ሉቃ 24፣ 19-21 ;

⁸⁷ ሉቃ 24፣ 22-24 ።

⁸⁸ ሉቃ 24 ፣ 28 ።

⁸⁹ ሉቃ 24 ፣ 30 ።

ከዚህ ቃል መረዳት የሚቻለው እንደኛው የጌታ ትንሣኤ በሰው ዘንድ ለመረዳት ከባድና ከአለመሮ በላይ እንደ ነበርና የእግዚአብሔር ሥራ ብቻ እንደ ነበር ሲሆን፤ ሁለተኛው ደግሞ የሞት ክብደት በሰው ልጅ ላይ ያመጣው ተጽዕኖ ምን ያህል ከባድ እንደ ሆነ መገንዘብ ነው።

የቀኑን ታሪክ ከሁለቱ ጎዘንተኛ ደቀ መዛሙርት ስንቀጥል ሁለቱ ደቀ መዛሙርት ይህን አስደናቂ ዜና በዓይናቸው ዓይተውና በጀሯቸው ሰምተው እነሱም በተራቸው አስደናቂውን ወሬ ይዘው ሌሎችም ተሰብስበው ወደሚጨነቁበት ቦታ ተጓዙ። ከቦታው ሲደርሱም ያው እነሱ ሲጨነቁበትና መፍትሔ አግኝተውት የነበረውን የክርስቶስን ትንሣኤ ጉዳይ የመወያየ አዠንዳ ሁኖ አገኙት። እነርሱም በፈንታቸው ያገኙትን መልካም ዜና ይዘው ቢሄዱም ይኸው ታላቅ ጉዳይ የሌሎቹ ደቀ መዛሙርት የወሬ ክፍል ሁኖ አገኙት። ከዚያም በመደነቅም ግራ በመጋባትም ሁኔታ ላይ እንዳሉ፤ ራሱ ክርስቶስ በተዘጋው በር ገብቶ “ሰላም ለእናንተ ይሁን” በማለት ነበር የነበረውን የውይይት መልክ የለወጠው።

በዚህ ሁኔታ ላይ ያሉ ሰዎችን ስንመለከታቸው፤ ፍርሃትም፣ ደስታም የተቀላቀለበት ስሜት ነበር የሚፈጠረው። በተሰበሰቡት መካከልም ያ ዓይነት ሁኔታ ተፈጠረ። የክርስቶስ ትንሣኤ በተከታዮቹ ዘንድ እንዲህ ያለ ስሜት ነበር የፈጠረው። ይህ ሁኔታም የክርስቶስን ትንሣኤ እውነት ያደርገዋል። ትንሣኤው እንዲሁ አድበሰብሰን የምናልፈው እይደለም። በአራቱም ወንጌላት በጥንቃቄ የተዘገበው የክርስቶስ ትንሣኤ እውነተኝነት ከበቂ በላይ ማስረጃዎች አሉት። እነዚህንም በተከታዩ ዐቢይ ክፍል በዝርዝር ስለ ቀረቡ እንመለከታቸዋለን።

ክፍል አራት ትንሣኤውና ማስረጃዎች

የጌታ ትንሣኤ ከሰው አለምሮ በላይ እንደ ሆነ ተመልክተናል። ደቀ መዛሙርቱ ፈሩ፣ ግራ ተጋቡ፣ ተጠራጠሩ፣ አይሁድ ካዱ፣ ሰውም ከህደታቸውን አመናቸው፤ ግን ይህ ሁሉ የጌታን ትንሣኤ እያነጠረው መጣ እንጂ፤ የትንሣኤውን እውነት ሽፍኖ የሚያስቀር ምንም ነገር ሊኖር አልቻለም። ስለዚህ የትንሣኤውን እውነተኛነት በተከናወኑት የታሪክ ማረጋገጫዎች እንመለከታቸዋለን።

4.1 የትንሣኤው ማረጋገጫዎች

ስለ ጌታ ትንሣኤ እውነተኛነት የታሪክ ማረጋገጫ የሚሆኑ በዚያው ቀን የተከናወኑ ብዙ ሁኔታዎች ወይም ክሥተቶች ለመኖራቸው በወንጌላቱ የተዘረዘሩ መታዎቅ ያለባቸው እውነቶች በጣም ብዙ ሲሆኑ እነርሱም የመላእክቱ አዋጅ፣ የመቃብሩ ባዶነት፣ ከመቃብሩ ውስጥ የተገኘው የመግነዝ ጨርቅ፣ ጠባቆቹ፣ ክርስቶስ በአካል ታይቶ ያከናወናቸው ሥራዎች ይሆናሉ። እነርሱንም ከዚህ ቀጥሎ እንመለከታቸዋለን።

4.1.1 መላእክቱ

በምሥጢረ ሥጋዊና በሰው የመዳን ሥራ ውስጥ ያለውን የክርስቶስን ሥራ ስንመለከት፤ በእያንዳንዱ ሥራ ላይ፤ የመላእክት ተሳትፎ ጎልቶ ይታያል። የጽንሰቱን ዜና ይዞ የመጣውን መልአክ፤ ሉቃስ በእግዚአብሔር ፊት የሚቆም ስሙ ገብርኤል የሚባል ብሎታል፤ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ስማቸው